

Isaías

Mayo
Yorem Nokpo

Licencia Creative Commons (Reconocimiento-NoComercial-
SinObraDerivada 4.0 Unported)

- Compartir — Usted es libre de copiar, distribuir y comunicar públicamente la obra.
- Reconocimiento — Debe reconocer los créditos de la obra.
- No comercial — No puede utilizar esta obra para fines comerciales.
- Sin obras derivadas — No se puede alterar, transformar o generar una obra derivada.

(<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

Primera edición
Isaías
Mayo
mfy 25-016 7C

© 2025 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Aclaraciones sobre la lengua de los 'yoremes' o mayos

La lengua mayo tiene un sonido que no existe en español. Este se produce adentro de la garganta cuando un órgano llamado 'glotis' se abre y se cierra. Es similar a como cuando uno se ahoga. Aparece solamente con vocales y se representa con un signo conocido como 'diéresis' que se coloca sobre la vocal que lo requiere. Por ejemplo:

täya - *conoce*
yëye - *baila*
sïme - *todo*
öra - *viejo*
türi - *bueno*

También se sustituyen algunas letras del alfabeto en español por letras que en la lengua mayo tienen el mismo sonido; son las siguientes:

Ll por Y
V por B
Q por K
W por U o Hu
Z por S

Las letras que no aparecen en el alfabeto mayo solamente se usan en las palabras tomadas del español.

En la lengua mayo se usa la combinación de letras l-l para representar un sonido como el de la **l** en español, pero alargado; y no se debe confundir con los sonidos de **ll** y de **y** en español.

Isaías

1 ¹ Jáchin jü tenkuriapo Bénasi Isaías, Amozta üusi,
Judáata entok Jerusalénta bétana bíchakähui, Uzíasta,
Jotamta, Acazta entok Ezequíazta taahuarimmet, Judáapo
reeyimtuko.

**Jü nooki yorembra Judáata béchibo
bueituk kaita jikkaijbáre**

² ¡Jíkkajaem, emée téhuekam! ¡Nechë jíkkaja, émpo
buíya!

Yahue Dios ínel jiaahua:

«Jume im üusim im yóturiakähui entok im suaayakähui
bempom nee bejreka japték.

³ Jü buej júne ä attiakamta täya,
entok jü buuru ä attiakamta ä jijiibuätuhuäpo
jüneria,

të Israel kaa ä täya juka ä attiakamta.

Ím pueblo kaa ä jüneria baare im áa béchibo yaari».

⁴ ¡Yorembra jiba chicha emo nüyeme,
pueblo kaa tühuai jiba tapunime!

Yorembra kaa tühuata joámtai jiba tapuni,

kaa tühuata joo béchibom jiba yeu tomtila Yahue

Diosta töšajaka.

Kaitapom ä bícha juka Israelpo Santota

éntokim áu amatela.

⁵ ¿Jatchiakasem ketune chë emo kökosi joo ía?

¿Ketunem nee bejreka japtelatunake jáni?

Síme koba kökore,

entok síme jíapsi huáante.

- 6 Guók betäku naateka kóba patäkuu tajti, kaita türika át
aayuk, al-la kökosi ayuria,
bajiria entok sähua bikara,
katim jítottori, kaa bñtiari, katim pomaadammei júne ä
jittola.
- 7 Jü buía tejalri,
bem buére joäram táari.
Jume kaa áma joome bem jichuparim ëekbua bem
bíchäpo
éntokim bem katëpo huämi simetam teiale.
- 8 Jü Jerusalén müsäla maachi áapola tösakari
paraj echim susuayamta áu ä jijinëupo bénasi,
chuk kari minoolim etpo buía násuk bénasi etta
tóboktiasuhuäko,
senu buére joära kara áu jinëumta entok kóräituarita
am bejreme bétana bénasi.
- 9 Juka Yahue Dios síme úttiärata jípuremta
kaa íto násuk ili jaikim jiápsita jiokolekäteko,
Sodoomata bénasite tejal eehuai
entok Gomorrata bénasite kaitäpo toij eehuai.
- 10 Yahue Diostem jikkaja, emëe nésahueme «Sodoomapo»
jomem bénasi.
Juka Yahue Diosta leytem jikkaja, emëe yorembra
«Gomoorrapo» jomem bénasi.
- 11 «¿Jítasu enchim ínel eetua bueítuk nee enchim
animaalim suahuäu im huáatiähui?
—ti jiaahua Yahue Dios—.
Chíchane éiya enchim ofrendam tárim mocho örammeyí
entok animaalim ahuiiarim sebommeyí.
Kanne ä huatia juka ojbota
jume toorom, ili kabaram entok chiböram júne.
- 12 ¿Jábesu enchimneu ä aahua enchim mamam bétana
nee äbo úttilsekäteko?
Kialem im tiöpota chicha yaa báreka.
- 13 Béjem ofrendam kaita bejreme kaa ínou huéria.
¡Bem incienso buichíatane jaitia!
Eme pueblota núnnu mecha bemélata, entok jimyore
taahuarita pajkoria báreka.

- ¡Të ínapo kaa am türe jume pajkoria yorembram kaa
túhuata joame bétana hueme!
- 14 Em mecha bemela entok enchim buere pajkohui kanne
am bibit-péiya;
íno béchibom bette. ¡Muksine amëi éiya!
- 15 Ínou buan béchibo enchim jikau mamteko, kanne
enchim bínnake;
enchim yún ínou buanay júnne, kanne enchim
jikkaijnake,
bueituk enchim mamam ojboi tápuni yoremrata
enchim mëla béchibo.
- 16 ¡Emóem baksia entok tüteritakem taahua!
Enchim kaa tü yáarimem im bíchápo mékka oore.
Juka kaa túhuata enchim joáhuem tojja.
- 17 Tü joohuamtem tatäya.
Lútula huemtem jaria
entokem am ania jume jiokot joohuame.
Kaa áchayekamem nok-ria
entokem jokoptulam lütüriam nássuaria.
- 18 »Binem kaate. Kalakosite ä órenake íkai huenta
—ti jiahua Yahue Dios—.
Eläposu enchim kaa tü yáarim jita chë síkirik béppa chë
júne síkiriako,
ínapone tüisi tósali sapam bénasi am yáanake.
Eläposum kútkosi bénasi síkiri,
ínapone tüisi kabara boa tósálita bénasi am yáanake.
- 19 Bueituk kia júne im nésau yaakáteko,
yún büahuamtem jípunake.
- 20 Të mékka enchim emo nüyeyo entok kaita enchim
jikkaij báreyo,
jume kaa enchim bibitpeame ejparammei enchim
mënake.
¡Ínapo, Yahue Dios, nok-lane!».

Dios Jerusalénta tua tütenake

- 21 Jerusalén, bannataka tepë Diosta yörei,
jámutta yún yorememmak boböyeme bénasë emo
yaala.

- Bannataka sime em yorembra tühuata joohuai entok
lútula jiápsay,
të én jábeta memëame jiba áma aane.
- 22 Bánnatakë plata ausülita benakai,
ëne plata chukta bénasi emo yaala.
Bannataka türi vinota benakai,
të ëni vino bäammak kütiarita benaë.
- 23 Enchimmet nésahueme Diostam bejreka jiápsa,
ekbualerommakim náu éiya.
Bempo simetaka tomii emo jinnutebok
éntokim jita bem mik-huau jaria,
të jume kaa áhayekamim kaa lütüriata yáaria baare
entok jume jokohtulam lütüriamim kaa nássuaria
baare.
- 24 Huäri béchibo, Yahue Dios, sime úttiärata jípureme,
jü simeta ára joame Israelpo joome, ínel jiaahua:
«Im kaa bibit-peammet nee íno bejtuana-
entok jume nee bejreka kiktelame juka bem
kobaritane am maknake!
- 25 Im mamamne juchi bénasi enchi bejreka jikáu
toboktianake;
éntokne sime chukita émot ayukamta taanake
entok sime chicha machik betanane enchi tütenake.
- 26 Juchi bénasine türi yäuram enchi maknake,
entok jume jábem anianakeme jáchin jita am
yaanakëhui bannataka em jípüreü bénasi.
Huanäi Jerusalén juchi buére joära tühuata joame ti
téhuanake
entok buére joära Diosta yöreme».
- 27 Jü yorembra Jerusalénpo joome jínëutunake lütüla
jiápsihumta huämi;
jume böo kaa türik tójakame entok juka böo türita
nükame jínëutunakemme.
- 28 Të jume kaa nok jikkajame entok jume kaa tü yaarim
joame toktim tejaltunake,
entok jume Yahue Diosta tösajakame
lütiatunakemme.

- 29 Tiunakëem jume juya entok roblem bétana enchim
turekähui
jum dioosim enchim mamammey yaarimmei enchim
yörekäpo.
- 30 Buére juya roble saahua chohuiram jípuremta benanäe,
juyam jäbuarim ayukäpo bäam ámeu bëye bénasi.
- 31 Jume enchim násuk chë üuttiakame kaitätunakemme ili
et chukta bénasi;
jü kaa tühua bem yaakähui jü ili tájita bénasi
áayunake.
- Bempo entok bem kaa tü yaakähui náu táijnake,
entok kaabe bempörim ára tuchánake.

Yahue Diosta sime ániat nésaunakëhui

2 1 İri ajäria Isaías, Amozta üusi, bíchakähui, Judáatau
entok Jerusaléntau yeu simnakë bétana:

- 2 Jume taahuarim äbo huemmechi, jü kähui Yahue Diosta
tiöpo katekäpo
sime káhuim béppa chë mejikattunake,
chë ériatunake,
entok yorembra sime ániat aneme bétana yaijnake.
- 3 Entok yorembra sime ániat aneme bétana yaijnake
huanärím ínel jiaunake:
«Binem kaate, Yahue Dios káhuiute jámuna,
Jacobta Diosta jóahui.
Jumü áapo ä böom ítom majtianake,
entokte ä ili böommette kannake».
- Bueítuk Sión bétana yeu huéenake juka Diosta ítom
majtianakëhui;
Jerusalénta bétana yeu huéenake jü Yahue Diosta
nooki.
- 4 Áapo jume nacioonim násuk yäura bíttuana
huanäi jume nacioonim náu nássuahühui am tü
yáanake.
- Bempo bem ejparam araaromsi yaana
bem lanzam éntok osaamsi.
- Jume nacioonim beja kaa emo náu toboktianake,
éntokim beja nássua béchibo kaa emo majtianake.

**Yahue Dios bette nokta amet chúpánake
jume emo buerialelemmechi**

- 5 Binem kaate, Jacobtat yeu sákalame,
Yahue Diosta machiriatte kannake.
- 6 Bueituk jü Señor ä yorembata omóutela,
jume Jacobtat yeu sákalame,
bueitukim jü buía amëi tápuni jume täata yeu huë
bétana boojoriame äbo nüparimmey
entok móriata tékipanuammeyi, filisteom bénasi.
Entokim kaa áme násuk joomemmak emo náu
nok tutüte.
- 7 Israelta buiära platai entok ooroí tápuni;
yünim jita jípure tepa bejremta.
Bem buía kábäim amëi nanássuahameyim tápuni
entok bem carreetam ámei nanasuahuame bürumme.
- 8 Jü buía huate diosimmei tápuni.
Jü yorembra bem mamammei yáarimmeu
tónommia japte.
- 9 Huäri béchibo kom bíttuahuak,
éntokim simetaka kom yáatuahuak;
katë am jiokore.
- 10 Káu guojökem kiimu téta buérem násuku entok
buíata bétuku,
Yahue Diosta máusi máchiraata bétanem éusu
entok jü ä belojkosi úttëara machiriata bétana.
- 11 Jume emo buerialeme bem pusim kom órenake,
entok jume jikat emo jípureme kömim tatabtunake.
Huäri taahuarit bette nokta amet chupahuako
Yahue Dios jíba jikau tóboktiatunake.
- 12 Bueituk Yahue Dios síme úttiärata jípureme
jiokot máchira taahuata yeu púala.
Áapo jiokot ä yáanake juka áu buerialemta entok jikat
emo jípuremta
entok ä tatabnake síme huakä jikau jípuhuamta.
- 13 Jume cedrom jiokot yaanake memejikachim Líbanopo
joomem bénasi emo eeriamme
entok jume roblem Basámpo jome úuttiakame bénasi.

- 14 Am kom pittianake jume buére káuhuim Bénasi emo
 eeriamé
 entok ili káhui memejikachim Bénasi.
- 15 Am tatabnake jume torej memejikachim Bénasi emo
 eeriamé
 entok sami koraim ousi yáarim Bénasi.
- 16 Jume buére barcom yún jita hueriamé ä nenki béchibo
 chibela am huiknake
 entok barco ujjorisí tüterim.
- 17 Jü yoremraata áu buerealihuame kom tatabnake,
 entok jü yoremrata mejikat áu jípuhuame kom órenake.
 Huä taahuarit bette nokta amet chupahuako
 Yahue Dios jíba jikau tóboktiatunake.
- 18 Bem diosim toktim kaitasi ayúnake.
- 19 Bueituk Señorta buíata jiokot yaako,
 jume ä bejreka jiápsame buía guojöriampom kimunake.
 Káu guojöriampom éusunake
 Yahue Diosta máusi máchira bétana
 entok jü ä belojkosi úttiära machiriata bétana.
- 20 Huäri taahuarit jü yoreme bem diosim platai entok oroi
 úttíl béchibo yaarim.
 Kóchiratammeu entok sóchikimmeu am guötianake,
- 21 téta guojökum kimunake
 entok téta rútilapom éusunake.
 Yahue Diosta máusi máchira bétana tenni báanake
 entok jü ä belojkosi úttiära machiriata bétana,
 buíata jiokot yaako.
- 22 Kátem yoremtat éiya;
 ¿bueituk jítasu bejre?
 Ä jiápsihua senu jiabiteria jibba.

**Jü bette nooki Yahue Diosta bétana huéeme
 Jerusalénta entok Judáata béppa**

- 3** ¹ Áachem suuhua, Yahue Dios síme úttiärata jípureme,
 Jerusalén entok Judáata am uuhuanake
 síme huakä bem át eähui:
 paanim rébbeim lütëpo huéeme júnne
 entok baa chaktiria lütepo huemta;

- 2 sime jume emo óuleme entok sontaarom;
jume jueecim entok profeetam;
jume jita jábeta jüneriau baremta yeu buibuiseme
entok jume yoiyöturim;
- 3 ket jume sontaarom nésauleerom entok jume yoremem
chë yörihuame;
jume jábem anianakeme jáchin jita am yaanakëhui,
jume tüisi түlisi ára jita joame moriata bétana
entok jume chokimmet susúame.
- 4 Jübua yötumene ámet nésautuanake,
éntokne ili jübua yötumene ámet nésautuanake.
- 5 Bempo nahuim emo jiokot joonake:
öou outamaki
entok nanabeu jóakame emóm bejrina.
Jume jübua yoiyötume bem yoiyöturimim buére áuna,
entok jü yorembra kaa chë ériahuame yorembra tua
tülisi jiápsamtam ä bejreka hueenake.
- 6 Huámechi taahuarimmet, senu yoreme ä sailabeu
ínel jjauna:
«Émpo jita jípure em áma kobatenakëhui, ¡Empo
ítom saunake!
¡Empo nésaunake sime íkái jájana órekamta!».
- 7 Të áapo ínel am yommianake:
«¡Ëe! Kaitane ára yáuhua enchim ania béchïbo.
Kanne buähuamta entok sánkota ínou yeu bëyemta
jípure;
¡kátem nésaunakëpo nee kekecha!».
- 8 Bueituk Jerusalén mojti huetché,
Judá éntok huennake,
bueituk Yahue Diosta béjrekam nooka éntokim kaa ä
nésau yáa baare.
Sime úttiärata jípuremta omtitua kaa tiúrata jípureka.
- 9 Bem pujba am yeu buisse.
Yorembra Sodoomapo jomem bénasim bem kaa tü
yarimim bittebo
katim am éso báreka éiya.

¡Emóm tárula!

Tejalhuamta bempöisu béppa nüpala.

10 Huamë lútula jíápsamem tejhua símepo tüisi ámeu am
huéenakëhui.

¡Bueitukim tühuata bem mamammei yaarimmet
al-leenake!

11 Të, huamë kaa tühuapo jíápsame kaa tüisi ámeu
huéenake,
bueituk kaa tühuata bem mamam yáaripo ámanim ä
mabetnake.

12 Jume ili jübua yötume enchimneu jäbuekame im
yorembatam jiokot joohua,
entok jáamuchim át nésahue.

Poloobesito im yorembra, enchimneu jäbuekame
enchim bäitattähua;
böo kaa lütüriapo huämim enchim huéria.

13 Yahue Dios beja áma aane ä bittebo báreka jábeta kaa
tühuata yaalähui,
entok huechiapo aane ä yorembata yäura bittebo
báreka.

14 Yahue Dios áu bittebo bette nokta ámet chúpa báreka
jume yoiyöturimmechi entok jume pueblotau
jäbuekammechi:

«Eme Israelta tejal-la entok im paraj etta.

Enchim jóuhuam poloobem enchim ekbuarimmeyim
tápuni.

15 ¿Jita lütüriatasem jípureka im pueblo jiokot joohua,
entokem poloobem kaitäpo bíchaka amet chepchepte?»,
ti jiahua jü Señor, Yahue Dios simeta ára joame.

Sionpo jáamuchim jiokot yáahuähui

16 Yahue Dios júnel jiahua: «Jume Sionpo jáamuchim
emóm buériale:

entokim katim kom bicha bibicha,

bem pusimmei kaa tihueka jábeta júne kaa ä erialeka
ä bitcha

entok emóm jábeleka naa kaate
bem brazaleetem bem terökiampo jípurëu
jáautuasimeka.

17 Huäri béchibo jü Señor sāhuam kóbat amet yeu huetuana.
Entok Yahue Dios jume jáamuchim Siónpo joome bem
túra bittebonake».

18 Huäri taahuarit
jü Señor am úhuaanake sime juka musäla machisi
amet bittumta bem amet öorehui:
jum guókimpo musäla machisi bittumta, kookam,
diadeemam,

19 reepam, pulseeram, veelom,

20 paayum, brazaleetem terökia pom huéeme, huikosam,
ili botiam baa musäla jubak jípureme, diijem,

21 aniom, argooyam yekapo chatchahuame,

22 súpe pajkopo béchibo sasankotehuame, mantom,
veelom, boosam,

23 ejpeejom, sanko linopo yáarim tepa türim,
mokösiam entok mantiam.

24 Musäla machisi juba éaka, chichubanake.

Huitéta jípunake huikosata jipu éaka

chonim tüte machika júnne kaa choneka tahuanake.

Sánko sosokok sánkonake supe bejrem jipu éaka,

kökosi yaaripo maarca át tahuanake ä musäla

machika tahuanakey júnne.

25 Jume oohuim buére joärapo joomem ejparammeyim
mäna,

em nássualeerom éntok nássuahuäpo kókkonake.

26 Jume Sionta puertapom buannakemme éntokim jiokot
jáaunake.

Jü buére joära jámutta tösakarita bénanake,

buíapo káteka bénanake.

4 ¹Huä taahuarit tepa kaa oohuim tahuanake bueituk
guoj búsan jáamuchim hueepúlak béchibo nahuim
nássuanake: huanärim ínel áu jáaunake: «¡Simem itomë
enchi kunátua! Ítapote ítom buänakëu entok ítom

sankotenakëu jariunake. Tëre em ujtéhuam ítom huériutua ítom tíurata úuhuä béchïbo, ítom kaa kuunakä béchïbo».

Jerusalén musäla juchi bittunake

- ² Të huä taahuarit, jü basiuria Yahue Diosta attia musäla machitunake entok ujjoritunake.
Jü buíapo jíchupatunakëhui al-leerita entok ujjorisi eehuamta jipunakemme
jume Israelpo jiápsaka tahuánakemmehui.
- ³ Jume Siónpo jiápsaka tahuakame
chúkula Jerusalénta chíbela yaahuako jiápsaka tahualame
entok am naíkiana jiápsame násuk
yorembra yeu puaari Yahue Diosta béchïbo ti téhuanake.
- ⁴ Jü Señor Dios chïcha máchiraata baksianake musäla machi Siónta béchïbo
entok Jerusalénta ojbo chïcha maachiram tütenake bette noktamak entok tejalhuamak ä chúpanake.
- ⁵ Huanäi Yahue Dios jekkata buére kähui Siónta béchïbo yáanake
entok sime jume áma náu emo totojame béchïbo;
namu tuuruita áme béppa yechanake taahuapo tukaapo éntok, machiria entok taij béetemta,
Señorta tachíria simem béppa órenake.
- ⁶ Junéli áayunake áma emo jinëu béchïbo tattaria taahuapo
entok áma kimúnakë béchïbotunake buére jeekam
entok yúkuta huéeyo.

Senu buiikim Señorta paraj etta bétana

- 5** ¹ Énne im nákëu béchïbo buik baare
senu buiikim ä paraj etta bétana.
Im nakëu senu paraj etta jípurey
kahuim násuku buía maij türiku.
- ² Buíata tékipanuak, tétam ä uuhuak
huanäi chë türi paraj otam áma jäbuak.
Ä paraj etta násuk torejta yáuhuak áma suaya béchïbo
entok vinota áma yaa béchïbo ket yáuhuak paraj
takam áma chirijtia béchïbo.

Sep paraj takam türim jichupa báreka boobitchak,
të jume paraj takam juyapo yötukame.

3 Én éntok, Judáapo entok Jerusalénpo yorembra,
emem nooka jábesu kaa tüisi aayuk jü im eechi ö
ínapo.

4 ¿Jítasune ketune im paraj etta béchībo yaa
maachiakai,
bueituk jita kaa im yaakāhui?
¿Bueituk, paraj takam kakkam nee boobitchai,
im paraj eechi takam chökom nee makkak?

5 Nechem én enchim tejhuatua
jita im yáanakēhui im paraj eechíbehui:
ä koraimne tatabnake
éntokne ä toijnake ä tejalnakē béchībo.
Ä téta koraimne chíbela tatabnake
huanäine animaalim át checheptituasunake.
6 Huanäine juyam áma yötutuanake
kaa jume paraj echim chuktianakēpo entok buíata
kaa kuaktianakēpo,
tachīnom entok huícham tapunisi ayúnakēpo.
Namumne saunake
kaa áme béppa yuktuanakē béchībo.

7 Jü paraj eechi Yahue Dios sīmeta ára joamta attia
Israelta nación chē ä nakēhui.
Jü Judáata ili joära jü ä juya taka chē türi bénasi
maachi.
Áapo tüisi emo bithuamta amet boobitchai,
të, bempöisu jiokot émo joame jiba téuhuak.
Lútula jiápsihuamta boobitchai,
të, nássua chaihuamta jíba jikkajak.

Jiokot ameu hueenake juënarata joame béppa jum Judáapo

8 ¡Kaa tüisi enchimmeu hueenake yún kárim nat jínnume
entok huasam nat nüyeme
kaabeta júne áma taahuau tajti entokem áma jóate
eme bempolaytaka enchim buiärapo!

- 9 Yahue Dios simeta ára joamta bétanane
ä jijkaila:
«Yún karim chíbela yaanakëhui;
eläposum buéere entok tuttüli jiöbe kaabe áma
jóanake.
- 10 Naiki ektaram paraj echimpo guoy takaa áma senu
liitro vino júne kaa áma yeu hueénake
entok guoj mamni huaari báchiam senu huaari
báchiam jíba áma yeu hueenake».
- 11 Kaa tüisi enchimmeu hueenake marikakaroame
naamukbáreka,
beja yún ä jílataka júne éntok tukaariu tajtim áma
tatáhua.
vinota am yüeu tajti.
- 12 Síme arpa soonim, salteerio, tamporam entok baka
kusiata
entok yún vino bem buére pajköpom ä jípure;
tërim Yahue Diosta jóau kaa bitcha.
entokim kaa át suuhua jita ä joäubechi.
- 13 Huäri béchïbo, im ili joära mékka buiärau bicha
huerianake
bueitukim kaa ínot jünëbare.
jü yorembra chë ériahuame entok chë yörihuame tébäi
kokkonakemme,
jume huate yorembra éntoko síme bäi
kokkonakemme.
- 14 Jü áma mamaähuame áu beröbua bobíchaka
entok tüisi buekasi tenta étapolataka.
Jume chë ériahuame entok jume kaa chë ériahuame,
entok síme jume naakoram, simetakam
huiuktiatunakemme.
- 15 Síme jü yorembra tokti kom tatabna jü yorembra éntok
tatabnakemme;
jume emo buerialeme pusim júne kom binnake
tihueka.
- 16 Të Yahue Dios simeta ára joame simeta béppa jikau
tóboktiatunake lütüriata ä jipurë béchïbo;

- jü Diosta santotukähui bittunake lútula jita ä
joäpo huämi.
- 17 Huä taahuarichi, jume ili kabaram türi bajtam téunake,
entok jume kabara ahuiarim, entok jume chiba
asölam kaita ayukäpo násukim jibuanake ricom
attiaripo.
- 18 ¡Kaa tüisi enchimieu hueenake jume kaa tü yaarim
bem huiksimë béchibo,
huite ára nokichiayem,
am huiksaka, jume enchim kaa tü yáarim carreetata
huitemiei enchim huiksimë bénasi!
- 19 Diosta jünem jünneria ínel jáaka:
«¡Em tékiltë läuti yáuhua!
Atä bit baare.
Eläpo jü Santo Dios Israelpo joome läuti ä yáa barëu
yáanake,
bueütukte jünee baare ä jítasätukähui».
- 20 Kaa tüisi ameu hueenake huamë
kaa türik türi tíame juka türik éntok kaa türik tíiya,
juka kaa machik machiria tíame juka machiriata éntok
kaa machik tíiya,
juka chibuk kakka tíame, juka kakkak éntok chibü
tíiya.
- 21 ¡Kaa tüisi ameu hueenake huamë bem bíchápo jítat emo
jüneeleme
entok jita emo täyaleme!
- 22 ¡Kaa tüisi ameu hueenake huamë tepa ára vino jejëyeme
béchibo
entok kaabe am kókkoba vinoom bem náu
kükütiahuäpo!
- 23 Tómitem mamabéta jume kaa tühuata joame enchim
búttianakë béchibo,
jume kaita kaa tühuata yaalame éntokem jikot
joohua.
- 24 Huäri béchibo, taijta ili chukita tä bénasi,
entok jü béetemta sáhua huakiata tejalë bénasi,

ä nahua muknake

entok toröchiata Bénasi kaitatunake jü áa seehua.
Bueitukim Yahue Dios simeta ára joamta ley omóutek;
káitápom ä nüka juka Santo Dios Israelpo joometa
nooki.

25 Huäri béchibo Yahue Diosta omtëhui beete ä ili joära
bejreka

entok jikáu lóbala mamtela jikot ä yáa báreka.
Jume káhuim emo yoohua
jume kókkolam ä ili joärapo jume éntok chukta
bénasim böot guótiaritakam tahuala.
Të ä júnëlituk júnne, Aapörik omtëhui kaa yánti
tahanake.

¡Ä mámam ketune lóbala áme béppa órek am beb
báreka!

26 Áapo banteeram toboktianake jume nacioonim mékka
joomemmehui

entok senu bikuiiriyi jume buíata nahuau jóakame
núnunake;
bempo tennekam yaijnake.

27 Katim lóttinake, éntokim kaa tëitinake.

Katim japtenake jimyore béchibo entok kot béchibo
júnne.

Kaabe ä huikosa yarajtialatunake
bem bocha huik-yam júne kaa chuktilatunake.

28 Bem juihuam buahuitunake

bem kuta huikörim entok nássua béchibo jiputunake.
Bem kabäim boocham namakamme tétam Bénasi,
jume bem carreetam rueeram éntok téetukuta Bénasi
naa buitunake.

29 Lionim Bénasim omtinake,

ili lionim Bénasim omtinake.

Omtokam bem buijnakëu béppa emo jimmanake
huanärim am huerianake,
kaabe annake am jinëunakeme.

30 Omtinakemme Israelta bejreka huä taahuarita yumáko,
juka bahue omtemta jiä Bénasi.

Bueituk jábe buíata tua át suaka ä bichakáteko,

kaa machiriata entok jiokot anhuamta jíba binnake;
machiria júne kaa machika tahuanake namum tuurui
béchi'bo.

Dios Isaíasta yeu púuhuak

6 ¹Jü huásuktiriat rey Uzíasta mukukäpo, Señor Diostane
bitchak senu banko yäura yörisi machiku jikat
kátekamta, ä süpe mayoam éntok tiöpota tápunialatukai.
²Áa béppa ángelesim serafiinim téame aanei,
huehueepulakam búsanim másakai. Guoyimmeyim bem
pujba pappáttiai, guoyimmeiyim bem guókim pappáttiai,
guoyimmeyim éntokim nennëyei. ³Huanärim ínel náu
jiaahuai:

«¡Santo, Santo, Santo Yahue Dios simeta ára joame!
¡Sime buía ä belo'jkoi tápuni!».

⁴Bem jáhui tiöpota áma kikkimuhuäpo huam yootuak, sime
tiöpo éntok buiichiai tápuniakai.

⁵Huanäine ínel jiaahua: «¡Sime íno béchi'bo lüte! Muk
chúparine, bue'itukne kaa tü yoreme. Ch'icha machikne
teenek, éntokne yorembra ch'icha machik tenta jipuré násuk
jiápsa; júneltuk júne, Reytane bitchak, juka Yahue Diosta
simeta ára joamta».

⁶Huanäi hupü serafiinim ínou bicha nêka óba beetemta
jípureka altarpó tenaazammei ä nülataka. ⁷Íkai im tenit
jálojtetuak huanäi ínel jiaahua: «¿Akë ä bitcha? Íri obba em
tenit jálojtíla. Én éntok kaa tü yáarim enchi yaalatuk júne
uuhuari, entok em kaa tühuam jikorituri».

⁸Chúkulane Señor Diosta jíkkajak ínel jiamta: «¿Jábetasune
áman bíttuanake? ¿Jábesu íto béchi'bo áman hueenake jáni?».
—Ínapone ímí aane —tine jiahua—. Nechë áman bíttua.

⁹Huanäi áapo ínel ínou jiaahuak:

—Ámanë huéiye entok íri yorembraatahue ínel jiaahua:

“Chë at suaka ä jíkkajaka júne, katem át júneenake;
chë át suaka ä bíchaka júne, katem ä táyanake”.

¹⁰Í yorembatë jiápsi námakasi yáuhua;
akë am náka páttia entokë am puj páttia.

Júnëlim, kaa bem pusimmei binnake,
bem nákammei júnem kaa jikkaijnake,
bem jiápsii júnem kaa jüneenake
bueituk kaa ínou am kuáktinakë béchïbo nee am
türianakë béchïbo.

¹¹ Huanäi ínapo ínel jiahua:

—Señor Dios, ¿Jauhuey tajtisune íkai yaanake?

Áapo éntok ínel nee yommiak:

—Ä buére joäram bempolaim taahuau tajti,
bem karim kaabeta áma jojjoäu tajti
sïme juka bufata huakiataka entok kaita jípureka
taahuau tajti;

¹² Yahue Diosta simem mékka yeu am sákatuanakeu tajti
entok sïme bem buiära áapola taahuau tajti.

¹³ Bueituk guoj mamnisi huéeläpo yorembra, áma taahuak
jünne,
ket tejáltunake.

Roobleta entok enciinata chúktiahuakä bénasi entok
kuta nahuata áma tahualä bénasi,
junëli kuta nahuapo basiuria át yeu hueenake
junëlitunake jü yorembra nésauta joame entok
lútüla jiápsinakeme.

Isaíasta nokakäu jü rey Acaztahui

7 ¹Acáz, Jotamta üusi entok Uzíasta ápala, Judáapo ä
reytuko, Rezín, Siriapo rey, entok Peeke Israelpo rey,
Remalíasta üusi, yehuim sajjak Jerusaléntamak nássua
báreka. Tërim, bem yaa barëu karam ä yáaka taahuak.

²Davidta palaaciou Judáapo katekähui ïri noki áma
yebijlatukai: «¡Siria Israeltamak chätula ítom bejreka!».
Huäri béchïbo, jü rey entok jü ä yorembra majhuekam emo
yoyoak, juyam emo yoä bénasi tüisi jekayo.

³Huanäi Yahue Dios Isaíastau ínel jiahua: «Em üusi
Sear-jasubte (ínel jiaubare: kaa jáikikam nottinake) nüye
huanäre rey Aazta nanke. Bääm buibuitemo huämi bääm
mamanëpo jikat órekäu bicha hueriame chupëpo akë ä
nankinake, böou kaa mékka huasapo sánkota babaksiahuäu

bíchaa huéeme. ⁴Akë ä tejhua: Emoë suaya éntokë yánti eehuamta kaa täru; katë majhue jume guoy taij bïla tukiram tepa omtë bétana, ímërimme Rezín Siiriapo joome entok Peekä, Remalíasta üusi. ⁵Jume Siriapo joome Efraíntamak nau hueerim entok Remalíasta üusi, nahuim chätu enchi bejreka, ínel jiaka: ⁶“Judátaute huantinake, attä guomtianake entokte ä nünake huanäi íto béchibotunake. Chúkulate reypo Tabeelta üusi yechanake”. ⁷Të Yahue Dios síme úttiärata jípureme ínel jiaahua:

»“Íri jauhuey júne kaa huéenake,
jauhuey júne kaa yaatunake;
⁸bueituk Damasco Siriatau capital,
entok jumüri Rezín Damascopo rey.
Efraín éntok baij taka áma mamni huásuktiriam huéeyo tatabtunake entok beja kaa nacióntunake.
⁹Samaariata Efraíntau capital,
entok jumüri jü Remalíasta üusi Samaariapo rey.
Emëe kaa huitti áa suaalëteko,
katem binhuatunake”».

Señal Emanuelta bétana

¹⁰Yahue Dios Acaztau ket ínel jiaahua: ¹¹«Ínohuë ä aahua Yahue Dios em Diostau Señalte aahua emo béchibo. Jite ínou aahua buíapo mekka kömi bétana ö jita téhueka jikat bétana huemta».

¹²Jü rey Acaz éntok ä yommiak:

—Kanne Yahue Diosta jiöbilanake.

¹³Huanäi Isaías ínel jiahua:

—¡Tüisem át suaka ä jíkka, emëe Davidta nau hueerimpo joome! ¿Achem ä kaitale yoremrata múksi eetuaaka? ¿Entok ket ím Diosta múksi eetua baare? ¹⁴Huäri béchibo, jü Señor áapöisu señalta enchim maknake. ¡Akem ä bitcha! ¡Jü beeme kaa kuunalame abe asoaka yeu huéenake! Ili outa asoanake Emanuel ti ä téhuatunake (ímëi ínel jiau baare “Dios ítomaki”). ¹⁵Entok íri ili uusi leechi yejterim entok mumu sitörim buänake, ä jüneenakeu tajti juka tühuata entok kaa tühuata entok tühuata ä yaanakëhui. ¹⁶Të kee juka ili usita juka tühuata entok kaa tühuata jüneenakëhui

entok tühuata ä yaanakëhui, jume buíyam guoy reeyim nésahuëpo tepa enchim majhuëhui bempolaikam tahuanake.

¹⁷»Yahue Dios émo béppa ä bíttuanake, em nación béppa entok em nau hueerim béppa, taahuarim jauhuey júne kaa täyarim Efraínta Judáatat áu näikimtekäpo naateka. ¡Rey Asiiriapo joometa enchi bejreka ä yechanake!

¹⁸»Jüri taahuarit, Yahue Dios huepü bikuirimmak yorembrautau chainake jume Egiptopo bat-hue mayoat jóakammeu huanärim sëborim Bénasi yaijnake entok Asiiriapo yorembrautau mumum Bénasim yaijnake. ¹⁹Entok síme yaijnake éntokim buía kaita ayukäpom tahuanake, entok kau guojöriapo entok jum yún juya huíchärata ayukäpo. ²⁰Jüri taahuarit, jü Señor Dios enchi bektianake senu «navaja» perentarimmei bat-hue huáytana Éufrates tíau bétana huémtayi —jü rey Asiiriapo joome— kobat enchi bektianake, jume guók boohuam entok ket jume jimsim.

²¹»Jüri taahuarit, senu yoreme huepü huakajta entok guoy kabaram buknake. ²²Entok yún leechim jípunake leechi yejterim buänake, lútüriapo síme jume jiápsaka tahuakame leechi yejterim entok mumu sitörimim buänake. ²³Huä taahuarit, jum mil paraj eechim ayukäipo, bueituk mil tómi tósalita bejriakai, huíchaka entok tachinommei tapuninakemme. ²⁴Ímëi éntok síme buíata tápunianake, jibam áma ára kimutunake animaalim mée báreka kuta huiköreka entok juíhuam hueriaka. ²⁵Bejam kaa ili káhuimmeu kannake bueituk bannataka asaroonimmei áma tékipapanuahuäipo, katim áman kannake huitcham entok tachinom majhueka; huakasim entok kabaram áma jibuanakë béchibom jiba türinake.

Dios téhuam Isaíasta huepü üusita makkak

8¹Yahue Dios ínel ínou jiaahuak: «Tabla bueürutë nüye entokë áma jiöjte leetra jünakiachimmei ímëi téhuam: Maher-salal-has-baz» (Ínel jiau baare: läutim áman kimunake jita nü báreka entok jita enchim ékbuaría báreka). ²Huanäine jume chë im ámet éau núnutebok, juka Sacerdoote Uríasta entok Zacaríasta, Jeberequíasta üusi, áma am annake béchibo entok am bit iaka jita im yaanakëhui.

³Chúkulane im jubimak bötek huanäi abe asuaka taahuak, huanäi ili usi outa asoak. Huanäi Yahue Dios ínel ínou jiaahuak: «Maher-salal-has-baz të ä téhuatua. ⁴Bueituk kee íkai ili usita “im atchai” entok “im aiye” ti ä jáunakeyo, jü rey Asiiriapo joome, Damascopo entok Samaariapo yún jita áma ayukamta hueriünake».

⁵Huanäi Yahue Dios júchi ínomak nookak entok ínel ínou jiaahua: ⁶«Jü pueblo Judá im suaayähui jume Siloë bääm tülisi buite bénna, të bempo ä omóutela. Al-leamme rey Rezíntamak entok Remalíasta úusimak. ⁷Huari béchibo, jü Señor Dios am roptiaanake baa búrum tüisi úttiakammeyi, bat-hue Éufrates teamta bétana huemmeyi, jü rey Asiiriapo joome síme ä úttiärayi. Jume baa búrum síme canaalim yeu cheptituanake ⁸huanäi Judáata charou tajti páttianake. Ä másam buekasi étaPONake huanäi em buíata roptiaanake ä naatekäpo naateka ä yumäu tajti, empo Emanuel.

⁹»Nacioonim, emóem náu tojja, entokem maujriai emo tápunia.

Jikkajäem, síme emée, buía mekkäriat joomeme: yumálasem emo jípure nássua béchibo, jte enchimmet checheptisunake!

Jeehui, emóem yumálasí jípure nássua béchibo, jte enchimmet checheptisunake!

¹⁰Ettejhuäem jáchin enchim nássuanakéhui, të kaitäpo enchimneu türinake;

enchim yáa barëhuem nooka, të kaa yáatunake, jbueituk Dios ítomak aane!».

Yahue Diosta jiba mauj yörinake

¹¹Yahue Dios kutti ínou nookak entok nee majtiak íká yoremrata böo kaa nee guók jaa íaaka. Ínel ínou jiaahua:

¹²«Katë símeta bempörim jóau, enchi bejreka huee tíiya, bempörim jiä bénasi, entokë kaa át guómtilatata jiápsa bempörim majhuebechi, entokë kaa majhue.

13 Juka Yahue Diosta sime ára joámte em jiápsäpo Santopo
jípunake;

Áapörikä jiba ára mauj yörinake.

Áapo enchi emo yootua eiyei.

14 Áapo enchi jinëulataka jípunake.

Të, Israelta entok Judáata béchibo
téta yún át tēititunakeme bénasi,
entok tétata bēnna am huéttuanakē béchibo.

Entok Jerusalén pueblota béchibo
huepü jítërim bēnna entok huite chaariatunake
bénasi.

15 Bürukam tēitinake éntokim huattinake

huanärim kaa juchi japtenake;

huite chaariapom huattinake huanärim áma
buijnakemme».

16 Huanäi Isaías ä majtiammeu ínel jiaahua: Íkai Diosta
noktem tüisi ëria;

íkai enchimmeu im nokakähuem tüisem ä ërialataka
ä jípure.

17 Ínapone Yahue Diostat boobinnake,

bueituk Jacobtat yeu kat-riam tö simlame;

Áapörikutne éenake.

18 Ínapo entok jume im üusim Yahue Diosta nee mak-läu
señaltunakete ti jiaahua jita ámeu hueenakeupo Israeltahui
Yahue Diosta simeta ára joamta bétana, jum buére kähui
Sionpo jóakame.

19 Jámak jábe enchimmeu ínel jáunake: «Jume jábem
jita huéenakemta emo jüneria tíame nátemaje entok jume
kókkolam espíritum nánatemajeme; bem kaa kusisi entok
kúchichiti jiaayim ítom tejhuanake jita ítom yaanakëhui». Të
¿Jachu jü yorembra kaa Diostau ä áupo yumála jáni bát
bicha ä hueriunake béchibo? ¿Jume jiápsame kókkolammeu
jita jüneria báreka ámeu nátemajinake?

20 ¡Akem ä bitcha juka ínel jiamta im majtiaripo áma
huämi ä huëpo entok enchimmeu im nok-latukäpo! Bueituk
kaa ínel nokáteko, ame béchibo kee matchu. 21 Buiapem naa
kannake, tepa lottilataka entok tepa tebäureka. Entokem

tebäureyem, omtinake entok ä rey buére áunake entok ä Diosta. Téhuekau jikau bíchem binnake. ²²Chúkula entokem buíau kom binnake, të jákun bicha enchim pujtek júne obiachisi huéeme, kaa al-leehuame entok kaa át yumáhuame ayúnake. Tepam úttesi kaa machikum jóanake.

Ili uusi Diosta yeu púalähui yeu tómte

9 ¹Ä junëlituk júnne, jü jiokot anhuame entok kaa át yumálasí anhuame kaa jiba béchibotunake. Jü Zabulón entok Neftalíta buíya kaitapom binnake, të senu taahuari ayúnake bát bíchaa bueítuk Galilea gentiilim buíya, böo bat-hue Jordánpó bahueu bicha bökamta naapo kátekame, looriai tápuniatunake.

² Jü yorembra kaa machiku hueramame buére machiriatam bitchak.

Huamë úttesi buía kaa machiku jiápsakame, áme béchibo buere machiria ámeu yeu machiak.

³ Empo Señor Dios Israelta yorembra të bürsi yaanake áma joakame éntok al-leenake.

Em bíchápom al-leenake yorembra jichupahuäpo al-leamta bénasi, entok jume nássualeerom bueítuk tómíta bem nat näikim të bénasi.

⁴ Bueítuk émpo ä kottiake juka úttiapo nésauta jotuahühui

éntokë bem jénommet béttesi bem hueriähui ä toboktianake.

Akë ä kottianake juka borooniata, ái nésaihuamta jiokot am joamta áttia,

ejércitota Madiánpo joometa em tejálekä bénasi.

⁵ Jume nássualeerom boocham

entok bem sanko ojboi chicha maachi nássuahumta béchibo

táanakemme;

naa béchibotunakemme.

⁶ Bueítuk ili uusi ítou yeu tomtila, üusi ítom mak-ri;

jü nésaihuame ä jénommet jimyorenake,
 huanäi ínel téhuanake:
 Úttílsi machisi jábetau ára nokame, Dios
 úttiakame,
 Achaihuaria jíbapo béchibo, Reyta üusi yánti
 jiápsihuamta nüpame.
 7 Ä nésahueu entok yánti jiápsihuähui
 jauhuey júnem kaa lütínake.
 Kaabeta yeu púaka entok lütüriata huëpo ámani
 nésaunake Davidta bát hueeri banco yäura ä
 nésahuëpo naateka
 jíbapo béchibo.
 ¡Yahue Dios jü simeta ára joame tepa ítom ä nakë
 béchibo
 íkai yáanake!

Yahue Dios Israeltamak omtë

- 8 Jü Señor Jacobta bejreka nokta áu bíttuak;
 huanäi bette nooki Israelpo huétchek.
 9 Huanäi läutim jüneenake jume Israelpo entok
 Samaariapo jomeme,
 huamë tepa emo buérialéka entok tepa jikat
 nokakame,
 10 Ínëlim jiaahuai: «Jume lakriom huáttek, të tétammeyte
 kaatenake
 entokte juchi cedrom áma jäbuanake jum
 sikoomorom chuktiahuakäpo».
- 11 Të Yahue Dios Rezínta bejreka jáptelame nüpanake
 Israelta bejreka am jáptenakë béchibo
 bem bejreka jáptelame éntok jikau eetua báreka.
 12 Jume siiriom täata yeu huë bétana entok jume filisteom
 täata áman huechë bétana
 bem támimim yeu jäbuanake huanärim Israelta
 buänake.
 Të ä junëlituk júnne jü Señorta omtëu kaa yánti
 tahuanake;
 ä mamam ketune lóbala áme béppa oorek am bebsu
 báreka.

- 13 Të tepa jikot joohuaka júnne, jü yorembra jíba kaa áu
jiápsi kuaktianake;
kaa juka Yahue Dios simeta ára joamta jaríunake.
- 14 Huári béchibo, senu táaposu Yahue Dios kobata entok
búasiata júne tejalnake,
juka tákota entok bakata júnne.
- 15 Jume Israelpo yoiyöturim entok nésahueme kóbamme,
jume profeeta ára nokíchiata majtiame buasiamme.
- 16 Bueituk jum pueblopo nésahueme ä bätäula;
böo emo täruhuäu bicham ä huéria.
- 17 Huári béchibo jü Señor bem jübua yoyöturimmet kaa
al-léiya,
entok jokoptulammet entok usi lelepemmet júne kaa
nak jiokorihuaamta jípure.
Bueituk simetakam ára nókichim entok kaa tü yoremem,
entok simetakam kaa nok machik júne nooka.
Të ä júnëlituk júnne, jü Señorta ómtira kaa yánti
tahuanake.
Ä mamam ketune ame béppa lóbala oorek am bep
báreka.
- 18 Jü kaa tühuame júya kaa türita beetë bénna
bueituk kaa tachinom entok huícham jíba tatta,
al-la ket buére juyam júne bebeetitua.
Entok namu buiichía jikau tobotoboktia.
- 19 Jü buía chukúlisi tahuanake
Yahue Diosta simeta ára joamta ómtiratä béchibo.
Jü ili joära basso huakia taji béetiriata béchibotunake
bénna.
Huanäi kaabe tua ä sailahua júne jiápsihua kaa
jiokolina.
- 20 Hueepulaka bem bátam bétana joakame ékbuarianake
tërim tebäurinake.
Ä míköri bétana joakamtam buänake,
tërim kaa jóbonake.
Beja simeta lüteko, tua bem üusim jünem buänake.
- 21 Manasés Efraínta buänake,
Efraín éntok Manasésta,
jume guoyika éntok Judáata buänake.

Të ä junëlituk júnne jü Señor Diosta ómtira kaa yánti
 tahuanake;
 ä mamam ketune ame béppa lóbala oorek am bep
 báreka.

10 ¹ ¡Bueituk jiokot máchira am boobitcha jume yäuchim
 kaa lútula tekipanuame
 entok jume leeyim joame béttesi jíame!

² Polóobemim lútüriata kaa jooria
 éntokim jume jita ámeu bëyeme ím ili joärapo
 joomem bem lütüriam jípupo yumáläu júnem am
 ómouteria.

Jokoptulamim sîmeta üuhua
 éntokim lelepem juka ilikki bem jípureu am
 eekbuaria.

³ ¿Jítasem yáanake jiokot nee enchim joayo,
 bueituk tejalhuanamta enchim béppa nee bittuako senu
 mékka buiära bétana?

¿Jábetausem kannake enchim aníanä béchïbo?
 ¿Jáksem am tösakana juka yún enchim ípurëhui?

⁴ Pereesom bénasem tēitisakanakēem
 örem kókkolam násuk huattinake.

Të júnëlituk júnne jü Señor Diosta ómtira kaa yánti
 tahuanake;
 ä mámam ketune lóbala ame béppa oore am
 bep báreka.

**Asiiriata jü Señor Dios ameu bíttua
 jiokot am yáanakë béchïbo**

⁵ «Bueituk jiokot máchira ä boobitcha juka Asiiriata, im
 jibebia ómtira.

Ínapo jíbebiata bénasi ä nunüye im omtëu jünerializebo
 béchïbo.

⁶ Asíiriatane nación kaa tühuata joammeu bejreka
 ámeune ä bíttuana,
 ili joärata bejreka im omtëutahui.

Asiiria sîmeta enchim uuhuanake,
 entok át checheptisunake toröchiata ä guókim bétuk
 ayukä bénasi.

7 Të jü Asiiriapo rey kaa jüneenake nee ínel ä antuähui;
jü ä kóbahua kaa júnel tékipanua.

Áapo am tejal báreka jiba éiya,
entok nacioonim, nassáu lütia báreka.

8 Ínel jáunake:

“Läuti im principem hueepulaka reeyimtunake.

9 Calnotate tejal-la Carquemijta bannataka ítom yáakä
bénasi.

Hamat ítom bíchäpo huétchek bannataka Arfadta
huechekä bénasi,

entokte Samaariata tejalek Damascota ítom yáakä
bénasi.

10 Jeehui, yún nacioonimté lütiala

bem diosim attiarim éntok bueriakai Jerusalénpo
entok Samaariapo ayúkame béppa.

11 Huäri béchibote Jerusalénta entok ä diosim béppaté
yölataka yeu kannake,

Samaariata entok ä diosim ítom tejálekä bénasi”».

12 Chúkula juka Señor Diosta rey Asiiriapo jometa
ameu bittuako bueítuk ä eäu ä yáanake béchibo buére
kähui Sionpo entok Jerusalénpo, Asiiriapo reytaw bejreka
kuaktinake huanäi jiokot ä yáanake, bueítuk áahuä buérialä
béchibo entok jikau bicha puseka ä hueramä béchibo. 13 Áu
buérialeka ínel jiaahua:

«Ílkäine yáuhuak im mámam úttiärammeyi;
annä yáa báreka äiak tüisi im jünäapo ámani.

Nacioonim jijinëumene tátabek

éntokne bem yún tomitane nuk siika.

Tooro yolitä bénasi, bem reyimne tátabek.

14 Tosampo bem rikoä ayukamtane am ekbuariak
entok reytaka bem nésahuëune nüla buíampo
tekipanuamta kábam ä nunüye bénasi.

Kaabe huepü másam júne ára áu yoyoátua nee bejreka.

Kaabe tenta ára étaipo júnne áu nokria báreka».

15 Jachu, ¿ára áu buérialä jáni jü tépua jábeta áméi
jimäkomta béppa?

- ¿Jü jita huihuíseme áu buérialinake jäni jábeta jita ái chuktiamta béppa?
 ¿Jachu jü jibebia ára jábeta beeba, kaa jume mámam áu tóboktiako?
 ¿Ára áapola huée jäni jü kuta boroonia?
- 16 Huäri béchïbo, jü Señor, Yahue Dios simeta ára joame, kökoata Asiiriata sontarom emo buériallemmeu násuk bíttuanake,
 entok huepü taijta tepa tattaka áu jikat jípureuta tejalnake.
- 17 Jü Señor Dios, jü Israelta machiria, taijtunake; jü Santo Dios beetemtunake.
 Huícham entok tachïnom tajii taanake,
 entok senu tukaapo ä bejreka aneme tokti ä taanake.
- 18 Jü Señor Dios Asiiriata jikat jípureuta tejalnake tajita büru buére júyam buía türiku ayukamta ä tejalekä bénasi,
 entok senu kökoa jume kökoremmeu bénasi.
- 19 Jüri ujyori júyachi, kaa jáiki júyam jíba áma jábueka tahuanake:
 tepa kaa jaikim bueïtuk huepü ili usi júne ára am näikianake.

**Jü boobíthuame jume Israelpo tahualame
 Señor Diostat éame béchïbo**

- 20 Huäri taahuarichi, jume kaa jáikika Israelpo tahuánakeme, jume Jacobta jóapo jiápsaka tahuakame,
 bejam kaa ámet éenake
 jume am tejal báreka jíba éammechi.
 Al-lam Yahue Diostachi,
 Israelpo Santotat jíbam éaka jiápsinake.
- 21 Jume kaa jaíkikam nottinake;
 jeehui, jume kaa jaiki Jacobta attiam Dios úttiakamtahuim nottinake.
- 22 Të eláposu jume Israelta üusim tepa büru see bahue mayoat ayukamta bénasi,
 jume ili jaíkikam jíba nottinake.
 Jü Señor Dios, ä yoremrata tejal báreka ëela, áapo juka lútula huemta yumálasí yáanake.

23 Jeehui, jü Señor, Yahue Dios sîmeta ára joame,
beja sîme buíata tejal báreka éela.

24 Ínëli jiahua jü Señor, Yahue Dios sîmeta ára joame:
«Empo, im ili joära Sionpo joakame, katë asiiriom
majhue jibebia entok borooniai jikot enchim am yaako
binhua egipcior enchim jikot yáakä bénasi. 25 Kaa jáiki
taahuarim huëpo enchim bejreka im omtëu lütinake, huanäi
chúkula im ómtira am bejreka áu toboktianake bempörim
tejalbáreka». 26 Ínapo Yahue Dios sîme úttiärata jípureme
im jíbebiaine am bepsunake, jáchin jume Madiánpa yún
yorembra nee mëaka bénasi buére téta Orebpo, entok
jáchin im jibebia nee tóboktiaka bénasi bahuëpo yorembra
Egiptopo joomem róptia báreka.

27 Huäri taahuarichi, jü Señor Dios juka bem jikot éau am
uuhuanake jáchin juka béttesi jöot bem hueria bénasi.
Huanäi bem jikot éau am uuhuanake jáchin juka
béttesi biämnet bem hueria bénasi
bueitukim im yeu púari.

28 Akem ä bitcha, jume asiiriom én Ajatpo aane.
Migrónpo huämim kaate
entok Micmajpo bem hueeriähuim áma ëria.

29 Bääm chë kaa kom mékka buítëpo ámanim yeu kaate
Gebaapom éntok jímyoore.
Ili joära Ramá majhueka sutta tahuala
entok sîme yorembra Guibeápo joome, jü Saula ili
joära,
tennekamme bem jíápsi jinëu báreka.

30 Tüisem majhueka chaaye,
yorembra Galimpo joome.
Ä jüneenakë béch'ibo áahuem chaaye Laistahui.
¡Poloobe Anatot!

31 Ámanirim kaate jume yorembra Madmeenapo joome;
sîmetakam tennek.

Jume Gebiimpo jóakame éusu bárekam éiya.

32 Jü am bejreka huéeme Nobpo tahuala taahuata
lüteu tajti;

mámam lóbala yaalataka jikau am toboktiala jü buére
káhui musäla machi Siontahui, jü buére káhui
Jerusalén.

- 33 ¡Akem ä bitcha! Jü Señor, Yahue Dios sime úttiärata
jípureme,
ä úttiämak ä tatabnake juka Asiiriata úttiära jáchin
júya buëuruta ä tatabe bénasi.
Emo buerialeme kom tatabnake;
jume jikat emo jípureme tatabtunakemme.
- 34 Áapo tépuammei am chuktianake jume yún júya
bueerem júyapo joomem bénasi, jünëli am
yáanake;
entok Áapo juka yoremrata chë ériahuame Líbanopo
aneme tatabnake.

Jü Davidta yeu basiuuria

- 11** ¹Basiuuria yeu hueenake Davitta familiia kuta
nahuapo,
jeehui, senu basiuria beméla bueituk takam jípunake
nahua öraatachi.
- ² Huanäi Yahue Diosta Espíritu áa béppa annake:
jü Espíritu tüisi jitat jünee huame entok suaahuamta
jípureme,
jü Espíritu jabemmeu ára nokame entok úttiakame,
jü Espíritu jita täyahuame entok Yahue Diosta
yörihuame.
- ³ Áapo tülisi éenake Yahue Diosta nésau joaka;
kaa ä bíthuäpo huam am yäura bíttuanake
entok kaa jita yaa báreka éenake kia nokhuamta
jíkkajaka.
- ⁴ Poloobem tua lútüriata am yaarianake
entok jume jiokot joohuame béchibo kaabeta béu
éaka jita áme béchibo yaanake.
Jü buía áu yoyoonake ä noki úttiärayi,
huanäi senu ten pujtiria jíbatunake am tejal béchibo
jume jujúüna yoremem.
- ⁵ Lútula áu nühuamta huikósaka bénasi hueriaka
entok lútüriata huajjhua sánkokamta bénasi.

- 6 Huäri taahuarichi jü roobo entok jü kabara náhuim
jóanake,
jü yooko éntok ili chíbaata naapo bötenake.
Jü beceero entok jü ili kabbai lionta naapom yánti
annake,
huepü ili usi am suayanake.
- 7 Jü huakaj osotau jëla jïbuanake,
entok bem ili asoarim náu jimyorenake,
jü líon éntok bajta buänake huakajta bénasi.
- 8 Jü ili usi chëyeme yéunake bakot áyakame guojöria naapo;
júneltunake, senu ili usi bakochim áyakame tüisi
jujuënam ára yore mëame tosapo mámam
kibachanake entok kaita áu huéenake.
- 9 Símaachi im buére káhui Santopo kaita ä tejálnakeme ö
kaa tühua áma yaatunakeme áma ayúnake,
bueítuk báam bahueta tápunia bénasi,
junëli kétchi jü buía yorembra Yahue Diosta
täyammei tápunitunake.
- 10 Jü taahuarichi, jü Davidta yeu kat-riam bétana hueme
banco yäura nésahuëpo yejtenakeme
jínëuriapo síme ili joäram béchïbo señaltunake.
Jume nacioonim áa naapom emo náu toijnake,
jü buía ä jóakäpo éntok ujjoritunake.
- 11 Jü taahuarichi, Yahue Dios júchi bénasi mámam jikau
toboktianake
júchi am nüpa báreka jume ä ili joärapo kaa jaikim
tahualame:
jume Asiiriapo, Egiptopo, Patrojpo, Etiopíapo, Elampo;
Sinar entok Hamatpo entok jume bahue mayoammet
chë mekkäriat tahualame.
- 12 Banteram nacionim násuk jikau toboktianake
entok jume Israelpo yeu jaarim náu toijnake.
Juka ili joära Judá chíbejtiarita náu toijnake
bufata nahuau tajti.
- 13 Huanäi al-la jiba béchïbo lütinake jume Efraínpo entok
jume Judáapo násuku jitat nat koptihuame
huanärim beja kaa émo bejreka náu eenake.

14 Bem uttiäramim náu chaanake Filijteatat huatti báreka
täata áman huechëu bicha.

Nahuim, ámet huattinake éntokim bem yún jita
jípureu am uuhuanake jume nacioonim täata yeu
huëu bicha jokame.

Edomta entok Moabta buíamim nünake,
Amón éntok nésauta am joorianake.

15 Yahue Dios senu böo huakiata étaponake bahue
Sikirimpo huämi.

Ä mámam yoyoonake bathue Eufrotejta béppa
entok jekata tepa úttiakamta jektuanake guoj búsanisi ä
bääm näikimtenake béchïbo jakiampo,
bueituk ára kaa obiachisi guókimmea áma yeu
kattunake.

16 Ä ili joära kaa jáikika tahualame,
Asiiria bétana kateme béchïbo böota am étaporianake,
binhua Israelta béchïbo ä yáaka bénasi
Egipto bétana ä notteko.

Diosta uttilhuäu buiikim jinëuriata béchïbo

12 1 Huäri taahuarit, émpo buiknake:
«¡Enchine úttile, Yahue Dios!

Ínohuë omtei, të én ëe.
Ënë nee jíápsi yétcha.

2 Akem ä bitcha, Dios äbo nee jínëusek.

Átne éiya éntokne kaa ä máujyörina.

Yahue Dios Jü Señor im úttiära entok im buiiki;

Áapo nee ä mak-la juka yöhuamta».

3 ¡Eme al-leaka yünem baa jínake
jinëuria bääm yeu pótäpo!

4 Huäri ujyori taahuarichi buiknakemme:

«¡Yahue Diostem baisáuhue! ¡Ä téhuaamem úttile!

Ä yáarihua jume nacionimmehuem ä ettejhua;
akem am jüneetua tepa ä úttiaka bétana ä Aporitukähui.

5 Yahue Diostahuem buiika, bueituk buére jita yaala.

Akem ä jüneetebo juka ä úttilhuamta síme ániachi.

6 ¡Eläpo síme jume Jerusalénpo jóakame ál-leaka bem
buikimmey chaaye!

Bueituk yörisi maachi jü Israelpo Dios Santo, enchim násuk joakame».

Jü nooki Babilooniata bejreka huéeme

13 ¹ Isaías, Amozta üusi, íkái nokta Diosta bétana mabétak Babilooniata bétana nokamta:

- ² «Senu banteramë señalpo jikau toboktia káhui mejikachi;
sontarome núnnu Babilooniata bejreka.
Mamammeyë señata ámeu yáuhua jikau am eetua báreka
palaaciommeu bicha ketune am kateyo jum yörühuame entok úttiärata jípureme jókähui.
- ³ Ínapo, jü Señor Dios, ímëi sóntaromne yeu púala íkái tékilta am yáanakë béchïbo.
Lútüria, nássualeerom üutiäkamene núnula im ómtira am bittebo iaka,
bempo entok ál-leenake jikat nee tóboktiahuayo».
- ⁴ ¡Akem ä jikkaja juka káhuimpo jiaahui tüisi kusisi jiamta!
¡Akem ä jikkaja, ketune am kateyo jume sontaro büruram!
Íri jáhui entok chaihuame yún nacioonim bétana huéiye.
Yahue Dios síme úttiata jípureme am núnula ímëi sontaarom.
- ⁵ Mekka ániata bétanam äbo kaate,
ániata nahua bétana.
Yahue Dios ámëi nássua ä ómtira yaatitua báreka;
ámëi síme buíata tejalnake.
- ⁶ Tüisem majhueka chaaye, bueituk Yahue Diosta taahuari yebijla,
jü úttiärata jípureme chúbalaposu simeta tejalnake.
- ⁷ Síme mamam sutta tahuala majhueka;
simetaka bem jiápsipo kom éiya

- 8 entok simetaka tepa majhue.
 Huantiriam entok kaa yumáisi éhuame ámeu
 huéenake,
 jámut asua baremta bénasi.
 Náhuim emo bitcha kaita yaa machika,
 bem pujba máujriay síkirik jípureka.
- 9 Akem ä bitcha buam, Yahue Diosta taahuari beja äbo
 huéiye,
 jü taahuari tüisi ä kujteähui entok tepa ä omtëhui.
 Jü buía áapola tahuanake,
 entok jume kaa tühuata joame buíapo jiápsame am
 tejalnake.
- 10 Jü téhueka kaa machika tahuanake;
 jume chokim kaa machírianake.
 Jü tää kaa machika tahuanake én jübua yeu huéeka
 jü mecha éntok kaa machírianake.
- 11 «Ínapo, jü Señor Dios, ániatane jiokot yaanake bem kaa
 tühuata joä béchïbo
 jume kaa tü yoremem bem kaa tü yáarim béchïbo.
 Annä lütia baare juka áu buérialihumta emo
 jábelemmechi
 entok jume kaabeta yöreme áu emo buérialepo kom
 tahuarianake.
- 12 Yorembratane chë ilikkisi yáanake orota béppa,
 ooro fino ofirta béppa chë ilikkisi.
- 13 Bueïtuk téhuekamne áu yoyootuanake
 jü buía éntok ä katekápo yeu huéenake
 júnakoy Yahue Diosta sïme úttiärata jípureme ä ómtira
 ä bitteboyoy
 jüri taahuarichi tepa tüisi ä omtinakëhui».
- 14 Babilooniapo simetakam gaceelata jaahuamta bénasim
 tenninake,
 kabaram kaa kabyerokä bénasi.
 Bem huahuajimim téu báreka eenake
 entok hueepulakam tua bem buíärau bíchaa
 tenninake.

- 15 Jü buijhuakame mētunake,
ejparammei náa burujti súahuaka.
- 16 Tua bem bíchäpo, bem ili usim pejpejtim buíapo
beptunake bem kókkou tajti.
Bem jóapom simetam ekbuariana, bem jáamuchim
éntok úttiapo jiokot yaatunake.
- 17 «Akem ä bitcha, ínapone Medom Babilooniata bejreka
jäbuana.
Ili joära tómi tósalita kaitäpo ä jípureme
entok tómi sahuallita júnne, kaa musäuleme.
- 18 Jume sontaroam am bejreka kateme bem juíhuameam
jume jübua yoiyötume náa burujtim muijnake.
Én jübua yeu tomtemem katim am jiokolinake
ili usim júnem kaa jiokolinake».
- 19 Babiloonia, chë musäla machi sime nacioonim béppa,
jü seehua caldeom ái emo buérialëhui,
Sodooma entok Gomoorrata bénasi tejáltunake
Diosta ä tejalekä bénasi.
- 20 Babiloonia, jauhuey júne kaa júchi jóatunake;
taahuarim äbo huemmet áapola tahuanake.
Jume ániat kia náa kateme katim áma jimyore báanake,
kabyerom júne kaa bem kabaram áman
jimyoretuanake.
- 21 Juyapo animaalim áma jóatenake,
jume lechuuzam joam tápunianake.
Jume muum áma jóanake
entok chiböram juyapo joome áma náa tubuktinake.
- 22 Jume guöim bem emo jijinëupom buannake
jume chakaalim éntok bem rey buére kari tuttülíku
jóatenake.
Babilooniata taahuarim näikiari;
läuti yebijnake ä téjaltunakëhui.

Jü Babilooniapo reyta júnneriahuähui

14 ¹Të Yahue Dios jume Jacobtat yeu kat-riam nak
jiokolinake entok júchi bénasi Israelta yeu púanake
ä ili joära chë ä nakëpo. Ä nöttituanake juchi tua ä buíapo

ä jóatenakë béchïbo. Huanäi yorembra huate nacioonimpo joome yaijnakemme am nankirika kateka entok Israeltamak emo náu türi báreka. ²Jume ániapo nacioonim juka Israel ili joära aníanake ä nottinakë béchïbo, jume Yahue Diosta buíapo jóate báreka éame éntok nésautam am joorianake. Jume Israelta pereesotekame, bempo ket pereesotena, Israel éntok áme béppa nésaunake jume bannataka jiokot am yaakähui.

³Huäri ujyori taahuarichi júnakoï Yahue Diosta ä ili joära jiokot eehuamta am uuhuako entok maujriamta, entok béttesi sáihuähui entok cadeenam bétana, ⁴Babilooniapo reytë júnnerianake huanäre ínel jáaunake:

«¡Akem ä bitcha, jaksu taahuak jü óu úttiakame!
¡Akem ä bitcha, jaksu taahuak jü tepa áu ä
buérialëhui!

⁵Bueituk Yahue Dios em kaa tühua úttiärata bétuk
taahuariak
entok em nénesahuëpo kaa tühuata joame lütiak.

⁶Ili joäratë jiokot joohuai kaa yáateka ä bebaka tepa
omteka

entok nacioonimmechë nésahuei em úttiäray am
jiaabi mëaka

éntokë kaa am jiokoleka am guojájasei.

⁷Të ëni, síme buíapo yorembra jimyore yánti éaka.
¡Ënim ára juchi buiika!

⁸Júya bueerem buére juyapo ayúkame
—jume piinom entok cedrom Líbanopo joome—
júnél enchim júnneriaka ínel jiaahua:

“¡Kobahuaka naateka,
kaabe äbo yayjla ítom chuktia báreka!”

⁹»Áman tüisi bétuku kókkolam násuk tepa buére huéiye
enchi áman yepsak tíaka.

Jume síme ániat nésahueme ejpíritum entok jume
reyesim úttiakame bueituk jume binhua kokkólame
japtemme enchi yepsäu bit báreka.

¹⁰Símetakam senu jáaahuipo ínel jiaahua:
“¡Ëne tepa kaa úttiak íto bénasi!

- 11 Én em jü tepa emo buérialëhui émomak mäahuak.
 Em buére kari reyta anëpo jü arpa jiaahui beja kaa
 jikkaijtu.
 Én jume buíchiam em booka hétuk ayúnake,
 jume lombriiciam éntok enchi lomtianake”.
- 12 »Jachisë téhueka hétana kom huéchila,
 émpo buére chokki, marikaroapo yeu sisímemta usiari!
 Buiáahuë kom jimmaari,
 émpo jume nacioonim tetejalëihui.
- 13 Bueítuk empöisu émou júnel jiaahuai:
 “Téhuekaune jámunake im banco yäura Diosta
 chokim béppa yecha béchïbo.
 Norte mekkäriat naatekane nésaunake,
 jume dioosim buére kaupo náu emo totojäpo.
- 14 Namum chë mejikat huam bichane jámunake
 huanäine Dios téhuekapo jikat simeta béppa
 nésahuemtane bénanake”.
- 15 Të lütüriapo, kókkolam anëhuë kom bíttuanake,
 jum guojöria chë kom mékka kömiku.
- 16 Jumü sime enchi binnake éntokim emo nátemaijnake:
 “¿Íri ajäria jáni jü buíata tátakëihui
 entok jume reeyim áma nénesaihuäpo ániapo joomem
 emo yoyootuäihui?
- 17 ¿Íri ajäria jü ániata tejalekame
 entok buíata junëlak tójakame?
 ¿Íri ajäria jü rey jume buére joäram ániapo ayúkame
 chibela totojäihui
 entok ä pereesom kaa jiokolëihui?”.
- 18 »Sime jume reyesim nacioonimpo joomem yörihuaka
 jimyore,
 hueepulaka tua bem maaripo,
- 19 të émpo em maaripo yeu huiknake
 chuki jaiti machita bénasi.
 Mukilata guókimmei át checheptisuhuakä bénasi,
 kialë guojöriau kom jimmanake
 jume nássuahuäpo kókkokammaki.
 Guojöria kom mekkakunë kom hueenake.

- 20 Katim huate reeyim bénasi enchi mäanake,
bueituk em naciontë tejalek
éntokë em pueblo mëak.
Jume jábe tepa kaa tü yoremtat yeu kat-riam
jauhuey júnem kaa juchi téhuanake.
- 21 ¡Íri yoremta üusimem suuhua!
¡Elapom bem áchay kaa tü yáarim béchibom
kokkonake!
Eläpom kaa jootenake buíata áttia báreka,
entok kaa juka ániata buére joäramei am tápunianakë
béchibo».

- 22 Íkai nooka Yahue Dios sime úttiärata jípureme:
«¡Ínapo, ínapoisu Babilooniatane bejreka íno
toboktianake!
Ä üusimne tejalnake, entok bem üusim usim
—ti jiaahua Yahue Dios—.
- 23 Babilooniatane kia áapola toijnake, muum jójjoä buíapo,
baa kaa buiteme manekäpo;
jichikia ái tetéjalhuamtaine ä jichiknake juka buíata.
¡Ínapo, Yahue Dios sime úttiärata jípureme, nok-lane!».

Jü noki Asiiriata bejreka bétana nokhuame

- 24 Yahue Dios sime úttiärata jípureme íkai nok lútüriata
nok-la:

«Im ä eeläpo, áman yeu simnake.

Im ä yaabaarëpo, áman yeu hueenake.

- 25 Asiiriomne tejalnake im buíapo;
ím buére káhuimmetne ámet checheptisunake.
Im yorembra beja kaa bempörim bétuk jíputuanake
entok bem bette püaktiriatam am uuhuanake.
- 26 Íkäine sime buíatau beja yaa báreka äesula,
huepü mámam bette nokta amet chupabáreka sime
nacionnim béppa oorek.
- 27 Yahue Dios sime úttiärata jípureme nok-la;
¿jábesu ä yaa barëu kaa ä yaatuanake?
Ä mamam rutuktiako,
¿jábesu amáu ä nottirianake jäni?».

Jü noki Filisteata bejreka bétana nokhuame

28 Íkai nokta Diosta bétana mabétak jü rey Acazta mukukäu huasuktiachi:

- 29 Emëe, Filisteom, kátem ál-léiya
 bueituk jíbebiata enchim bebäu kóttek béchibo,
 bueituk jü reyta enchimmak nássuäu mukuk béchibo.
 Bueituk jüri bakottat täbui bakot chë júne joguókame
 yeu tómtinake,
 isenu bakot tüisi mausi machika nëyeme!
- 30 Polóobemne im basompo jibuatuanake;
 jume simeta ámeu bëyeme yánti éakam tötenake.
 Enchim éntokne, tébäi kokkotuanake
 éntokne am lütianake jume kaa jaikim áma
 tahualame.
- 31 ¡Áma huam kikkimuhuápem chaayëem! ¡Buére
 joarapem buaana!
 ¡Majhuekeem náma sutala taahua, filijteom!
 Bueituk yún sontarom tüisi üutiakame norte bétana äbo
 kaate buiichíata bénasi;
 sontarom hueepulaka úttia kaate, tepa nássua péaka.

32 ¿Jáchisute ámeu jáunake jume filijteom bétana nokta huériammehui? Ínële ámeu jiaahua:

«Yahue Dios Jerusalénta yáuhuak;
 jume ä koraim ä ili joära jiokot yáaritam áma
 jinëunake».

Jü noki nación Moabta bejreka bétana nokhuakame

15 1 Íkai nokta Diosta bétana mabétak Moabta bétana nokamta:

Senu tukaaposu chíbela tatabtunake jü ili joära Ar
 Moabpo joome, Moab tejaltunake.
 Jü ili joära Kir Moabpo joome chíbela
 tatab-ritunake, Moab chibela tatab-ritaka
 tahuanake.

- 2 Jü yorembra Dibónta ili joära tiöpou jāmuk áman
 buan báreka,
 altaarim bem yáakäpo kahui jikachi.
 Moab buannake Nebota entok Medebata chibela
 tatab-huakä béchibo,
 entok bem kaa ál-läapom kóbat emo bektianake entok
 síme bem jimsimim bektianake.
- 3 Sanko sosókom súpekam böochim naa kannake;
 hueuhueepulam jóapo entok plaazapo símem emo náu
 totojápo yeu huéenake jü jìokot buanhuäu jiaahui.
- 4 Jume Hejbompo entok Elealepo jóakame chainakemme;
 bem jiaahui Jahaazau tajti jikkajitunake.
 Jume Moabpo nássualeerom tepa máujhuekam chainake.
 Majhuekam súsutala tahuanake.
- 5 Im jiápsi Moabta béchibo buaana.
 Ä ili joära Zoariu entok Eglat-selisiiyau bicha tenne.
 Buanaka jikau huéiye böo Luhiitiu bicha huemtachi.
 Áram jikkajitu jume bem jìokot chairiam síme böo
 tébiapo Horonaiimiu bíchaa huëpo.
- 6 ;Bäam Nimrimpo ayúkame júne huaakek!
 Jume mayoam ili júyai tápunim tájjak.
 Jume júya lolóbm kaitatuk;
 kaita siarika tahoma.
- 7 Jü yorembra bem áttiäri nüye
 éntokim jakia huatampo huämim am huéria.
- 8 Senu jìokot chairia jikkajitu síme Moabta buíachi,
 senu mayoat naateka entok senu mayóau tajti,
 Eglaimpo naateka Beer-elimniu tajti.
- 9 Jume bäam ili joära Dimónpo ojboyim tapuni,
 ;tène ketune kee jee Dimóntamak ansu!
 Jume lionim am buänake jume jiápsaka tahuakame,
 jume kaa emo buijtebo báreme júnne
 entok jume amáu tahuame júnne.

16 ¹Kabaramem Selapo joomem áu bíttua
 huä buíapo nésahuemtahui ä bejtua Bénasi.
 Mekka ánia see päriapo ámanem am bíttua
 káhui müsäla machi Siooniu tajti.

- 2 Jume jáamuchim Moabpo joomem tösakahuäkamme
huikichim kaa tosakä bénasi
bathue Arnónpo áma huam sásakahuäpo.
- 3 «Ítomem ania —tim chaaye—,
ítom béjreka kátem bétanem ítom jinëu.
Bem tüisi jiotkot ítom am joä bétanem ítom jinëu;
kátem itom ama bétana bejreka kaate én áma ítom
yeu tennekähui.
- 4 Enchim násukem am tahuatua jume Itom jinëukame;
ítom béjreka kateme bichäpem am esso juka maujsi
máchiraata simsuu tajti».

- Jiotkot anhuamta entok jü tejalhuamta lüteko,
entok jume ekbualeerom simeta núksasakame ítom
béjreka kateme kaabétuko,
- 5 Dios senu Daviddat yeu simnakemta reypo yéchanake.
Áapo nak jìkòlihuamtaì entok lútüriai nésaunake;
lútula huemta jíba yaanake
entok lútula huemta yaa pénake.
- 6 Moab tepa áu buerialëuta bétanate nokta jikkaijla,
áahuä jitalëhui, mejikat ä nokähui entok tepa ä
omtëhui;
të kia aú ä úttileka nokähui kaitapo tahuala.
- 7 Síme Moabta buía buaana;
jehui, simetakam Moabpo jiotkot jiaahua
Kir-hareset paanim paraj takam huacharimpo yaarim
béchïbo.
Bejam kaita áma tahuala.
- 8 Jume buía eechim Hesbónta attiarim bempolaikam
tösakari;
jume paraj eechim Sibmapo joomem chohuilamme.
Jume nacioonimmet nésahueme Moabtachim
chécheptisula,
jüri paraj tepa musäla maachi.
Ä basiuuria huiroam norteu bíchaa buére joära Jazeriu
tajtim yuumai
éntokim täata yeu sisimëu bíchaa jámusime mékka
see päriau bem kibakëu tajti.

Bem basiuuria huiroam tepam kia bökai täata áman
huechëu bicha
bueituk bahue Mukilata béppam yeu simlatukai.

9 Júnel béchibone én buaana Jazerta béchibo entok
Sibmata paraj eechim béchibo;
im ópuam Hesbón entok Elealeta béchibom
buitinake.

Ál-leehuari chairiam beja kaa aika
tebujria takam entok bem eechim toboktiahüä
béchibo.

10 Al-leehuame lütek;
kaitatuk jü jíchupahua al-leehuari.
Paraj etpo kaita buiikim ayúnake
al-leehuaka chairiam júnne,
paraj takammet júnem kaa checheptinake vinota yaä
béchibo.

Ínapone ä lütiak bem jichuparimmet al-leerihuatma.

11 Im jiápsi áu yoohua siroksi arpata ponhuä bénasi;
Moabta entok Kir-haresettä béchibo.

12 Jü Moabta pueblo bem diosim teöpompo am yörinake,
të kaitä béchibo ámeu türinake.

Bem dioosimmehuim chai buannakemme bem tiöpompo,
të kaabe ára am jinëunake.

13 Yahue Dios beja íkai nokta nok-la Moabta bétana
bannaataka. 14 Të ëni, Yahue Dios júnel jiaahua: «Baij
huásuktiriam huéeyo, chikti taapo am näikiaka, Moabta
ujyória lütinake. Tëpa ä yún yoremrata ä jipürëipo, ili
jáikikam entok kaa úttiaka jiápsaka tahuanake».

**Jü nooki Damasco entok Israelta
bejreka bétana nokhuakame**

17 1 Íkai nokta Diosta bétana mabétak Damascota bétana
nokamta:

«¡Akem ä bitcha! ¡Jü buére joära Damasco kaitatunake!
Yún kari mojti hueechilam náu yecharitaka
tahuanake.

- 2 Jume buére joäram Aroerpo joomem bempolaikam
tahuanake.
Jume animaalim böommechim jiba jĩbuasasakanake
éntokim yántelakam áma emo tötuanake,
entok kaabe am guómtianake.
- 3 Efraínpo jume buére joäram tepa ousi yáarim kechim
tejaltunake,
Damascota úttiära entok ä nésahuëu lütinake.
Sĩme jũ Siiriatat tahualame
ä bénasi áu hueenake jume Israelta üusim ä ujoyória
kaitatukä bénasi»,
ti jiaahua Yahue Dios sĩme úttiärata jĩpureme.
- 4 «Huäri taahuarit, jũ Jacobta ujoyória kom hueenake;
bem takahua áahuiria huakiltunake.
- 5 Jichupahuamta etta toboktiahuaka bénanake sĩme buía
kaita jĩpureka tahuanake
chúkula jume jichupari báchiam am tóboktiasuko.
Báchiam toboktiahuakä kaita áma ayúnake,
Refainta buiámpo bénasi chúkula jíchupahuamta
tóboktiasuhuäko.
- 6 Kaa jaĩkikam jĩba ä ili joärapo tahuanake,
huepũ oliivot aceituunam chäkä bénasi chúkula
jíchupahuamta tóboktiasuhuako.
Guoyika ö bajikam áma tahuanake jum juyam chẽ
mejikachipo,
naikika ö mamnikam áman entok ímĩ chibela chäka
jume áma tahualammaki»,
ti jiaahua Yahue Dios, Israelta Dios.
- 7 Huanäi al-la, jũ pueblo ä yaalamta jaríunake
entok ä pusim Israelpo Dios Santotau binnake.
- 8 Bejam bem diossimneu emo aniahuamta kaa
jariunake,
tua bem mámammea yáarimneu júnem kaa
yörinake.
Jauhuey júnem kaibu juchi ámeu mĩla kom
chätunake jume dioosa Aseerata alẽ bénak
yaarimmehui,

- tiöpom diosim béchibo bem yaarimpom júnem kaa
 áma am yörihumta hueetuanake.
- ⁹ Bem buére joäram sami koraekame aapolaika tahuanake,
 heveom entok amorreom bem buíata tösajakä Bénasi
 junaköri israeliitam áma yájako.
 Tokti kaita áma ayúnake.
- ¹⁰ ¿Jatchiaka? Bueituk Dios enchi jinëumtae koptiala.
 Téta Buëuruta enchi ára ésomtë koptiala.
 Ène paraj chë tuttürim jäbuanake
 éntokë maatam mékka bétana emou nüpame jäbuaka.
- ¹¹ Yötunakemme jü taahuarichi enchi am jäbuako.
 Jeehui, sehuanakemme jum yokoriapo sep enchi am
 jäbuako,
 tère jauhuey júne huepü paraj takata júne kaa áma
 nünake.
 Ä jichupanakëu jibba béttesi jiokot entok kökosi jiba
 ehuamtunake.
- ¹² ¡Jikkajäem! Jume sontaroam äbo kaate juebena
 nacioonim bétana
 bahueta ruuruti jää Bénasim jikkajitu.
 Jumëi nacioonim jáhui
 yún bää jáhuuta jää Bénasi.
- ¹³ Të eläposum buére maarem bahué mayoat jää Bénasim
 jiaahua,
 Dios am jáau yaatituanake huanärim tenninake
 jekata ili chukta chibejtia Bénasi,
 ili juyam röäktë Bénasi kee jee buére jekata naateyo.
- ¹⁴ Tukaapo, Israel tepa majhueka boobitcha;
 të matchuyo, jume ä bejreka japtekeame bejam kökkolam.
 Ìri tua lütüria jü bem kobari jume ítom sümëta jita
 ekbuariame béchibo,
 inëlim lütinake jume ítom tejaleme.

Etioپیáatau jita hueenakëhui

- 18** ¹ Jiokochia jü buía, ä massammea jejekkatuame
 Etioپیáata bat-huem bia kátekame,
² nokta hueriame áman bíttuame
 balsa junkopo yaari báam béppa huéeme.

¡Läuti nokta hueriame, ámanem kaate!
 Senu noktem huéria senu ili joära yorembra tettebetau
 kaa boaakamtahui,
 sïmat maijhuame
 senu nación úttiakame entok nássuahuäpo yöome,
 jü buía bat-huem násuk órekame.

- 3 Sïme emëe, ániapo jóakame,
 sïme jume buíapo aneme:
 bantera káhuim béppa toboktiahuako, jaachem
 suuhua!
 Trompeetata nee kúkuseko, jakem ä jíkkaaja!
- 4 Bueituk Yahue Dios ínel ínou jáula:
 «Im jóakäpo naatekane kaa jáleka ä binnake,
 tepa kaa jáleka tattariata jikau huë bénasi senu
 tebujria taahuapo,
 ö jáchin ahüä jojoähui juka ili baij huechiriaata
 matchuy huemta jichupahuayo».
- 5 Bueituk kee jee enchim jichupayo,
 beja am sehuasuko entok takam át yeu hueetaïteko,
 bem bemela basiuuriam chuktianake kuchirimmeyi;
 am chuktianake entok huiiroam am uuhuanake.
- 6 Entokim juya päriapo sïme tösakaritaka tahuanake,
 huikichim huakaj bikarata buabuäyemmehui buére
 kahuiμπο jóakame béchïbo entok animaalim
 yoiyólim béchïbo.
 Jume huikichim huakaj bikarata buabuäyeme tebujriapo
 jïbuaka áma tahuanake
 entok jume animaalim yoiyóli éntok seberiapo
 jïbuaka áma tahuanake.
- 7 Huämei taahuarimmechi, Yahue Dios sïme úttiärata
 jïpureme ofrendam mabetnake
 jü buía bat-huem násuk órekame,
 jü yorembra tettebeutau entok kaa boaakamta bétana,
 sïmat maijhuame nación úttiakame entok
 nássuahuäpo yöome.
 Ofrendamim Jerusaleeniu huerianake,
 Yahue Dios sïme úttiärata jïpuremta jóakäpo.

Jü nooki Egiptota bejreka bétana

19¹Íkái nokta Diosta bétana mabétak Egiptota bétana nokamta:

¡Akem ä bitcha! Yahue Dios Egiptota bejreka äbo huéiye,
namu úttia huentat yessiméka.

Jume diossim bem mamamei yáarim Egiptopo joome
emóm yoohua;
jume Egipcior jíapsi sútala tahuala majhueka.

²«Ínapone Egipcior náu nássuatuanake:
emo sailakame náuhui,
náu jëla jóakame náuhui,
buére joäram náuhui,
reyim nénesahuëhui.

³Jume egipcior kom eenake,
entok ínapo bem yáabarëu kaitasi tahuarianake.
Bem dioosim mamammei yaarimmehui jìokot jiaka
jüneerita ámeu áunake
éntokim espíritummeu nok buanna, jume juka
äbo hueenakemta emo jüneria tíammehui entok
kókkolam espíritum nánatemajemmehui.

⁴Egiptotane senu teko mampo nenkinake
námakak entok kaabeta jìokoremta;
huepü rey tepa yolika ámet nésaunake»,
ti jiaahua jü Señor, Yahue Dios síme úttiärata
jípureme.

⁵Jume Nilota báam katim jìkau hueenake áma ëet-huay
banya béchìbo;
jume báam áma buibuitëu tokti síme huakíatunake.

⁶Jume Nilota canaalim huaknake
entok Egiptopo jakiam baa buiteme chíchubasim
ayúnake
baakam entok tuulim huaknakemme.

⁷Síme jü juya bat-hue mayoat ayúkame
entok síme jü ä mayoat et-huanakeme
huaknake huanäi kaitatunake.

- 8 Jume kuchuleerom rojiktinake bem kaa tékilekä
béchibo;
jume bem anzueelom Nilou jimmame buannake
entok jume jíteerimmei kuchum jatame kömim
eenake.
- 9 Kaita linotunake jume ä tekipanuame béchibo
huüi júnne jïjjualeerom béchibo.
- 10 Kachinim anmachinake,
entok sïme jume tékipanualeerom jiápsipom kaa
yumaïsi eenake.
- 11 ¡Tepan kaa suära jume Zoánpo nésahueme!
Jü conseejo chë türi Egiptopo reyta bem ára makäu
kaa áma huechiapo huéiye entok jiop-la.
¿Jachum jiba bem jüneerii emo buérialinake jáni
faraónta bíchápo?
¿Jachum emo jábelénake jáni bem bát kat-riam jitat
jüneame bétana?
- 12 ¿Jaksum aane jume em jüneeleerom, faraon?
Bempo ëni enchi tejhuanake,
juka Yahue Dios sïme úttiärata jípuremta Egiptotau
yaanakëhui.
- 13 Tepam kaa suära jume Zoánpo nésahueme,
entok jume Menfispo nésahueme bäitäurimme.
Jume ili joärammeu jäbuekame
Egiptotam jiöptuak.
- 14 Yahue Dios am chiktútuak,
sïme juka bem nokähui jióptulatunakë béchibo.
Bempo Egiptota áu yootuanake
naamukirata ä bisatpo bénasi.
- 15 Egiptota béchibo kaabe ara jita yáuhua;
sïmetakam kaa úttiak:
jü nésahueme entok jü kaa nésahueme,
jü chë éeriahuame entok jü kaa éeriahuame.

16 Huä taahuarit, jume egipcïom jáamuchim bénanake.
Majhuekam emo yoonake Yahue Dios sïme úttiärata jípurëu
mámam jikau toboktiala am bejreka. 17 Kia jume Judáata
téhuam téhuahuako mauj múknakemme, bueituk Yahue

Dios síme úttiärata jípureme ä yaala juka ä yaa barëhui am bejreka.

¹⁸Huä taahuarit, mamni buére joäram Egiptopo joomem Yahue Dios síme úttiärata jípuremtam guók jaanake, éntokim hebreopo júnem noktaitinake, Canaámpo nokhuä Bénasi. Senu ame násuk Helióopolistunake, jü buere joära täa.

¹⁹Huäri taahuari Yahue Diosta béchibo altar áma yáaritunake Egiptota násuku, entok senu teeta buëuru Yahue Diosta béchibo áma kechatunake ä yumäu mayoachi. ²⁰Ïri señaltunake entok am jüneetua béchibo bueituk Yahue Dios síme úttiärata jípuremta úttilhuähui Egipto buiärapo. Bueituk jü pueblo Yahue Diostau nokbuanna áu ania äaka huame jìokot am joame bétana, Áapo am jínëunakemta ámeu bíttuanake am jinëu béchibo. ²¹Yahue Dios Egipcìommeu áu täyatebonake; junëli, Yahue Diostam täyanake éntokim áapörìk jume animaalim mëhuaka entok ofrendam maknake. Senu voototam yaanake Yahue Diostahui éntokim ä chúpanake. ²²Yahue Dios Egiptota kòkosi yaanake, entok chúkula ä türiaatuanake bueituk jume egipcìom Yahue Diostau jiápsi kuaktinake, áapo éntok bem jìokot jiau jikkajinake entok am türiaatuanake.

²³Huanäi taapo, senu böo bueka ayúnake Egiptopo naateka Asíiriau tajti. Jume egipcìom Asíiriau kannake entok jume asiiriom Egiptohui, huanäi nahuichikam Diostam úttilnake. ²⁴Huäri taahuarit, Israel Asiiriatamak entok Egiptotamak nanabeu eenake, jume bajikam nau annake Israel éntok tühuatunake ániata béchibo. ²⁵Bueituk Yahue Dios síme úttärata jípureme ínel jiaunake: «Tepa tühua áu hueenake im ili joära Egiptotahui, tepa tühua áu hueenake Asiiriatahui, buía im yaakähui; tepa tühua áu hueenake Israeltahui, ím áttiaari».

Egipto entok Etiopíatau hueenakëu

20 ¹Huäri huásuktiriat Tartánta Asdoodiu yepsako, Sargón Asiiriapo reyta áman ä bittuako, Asdottamak nássuak huanäi ä nüka, ²Yahue Dios Isaíastau nooka, Amozta üusibeu ínel jiaka: «Em sanko sosokok em sankokähüë emo úuhua entok jume sandaaliám». Isaías áu

jiaihuakäpo áman ä yáuhuak, huanäi kaa sankoka entok kaa bochaka náa siika.

³ Huanäi Yahue Dios ínel jiahua: «Isaías im sauleero kaa sankoka entok kaa bochaka naa hueramak baj huásuktiapo señalta bénasi: jita ameu huéenakëhui Egiptotahui entok Etiopíatahui. ⁴ Ínëli jü Asiriiriapo rey egipcíom entok etioopem pereesotelataka am huerianake. Kaa sankoka am kattuanake entok kaa boböchakame, jübua yoiyötume entok öolam júnne, yeu kakayekame bempörím tiunakë béchibo. ⁵ Huanäi jume huate nacioonim tepam maujnake éntokim Etiopíata bétana tiunake, bueítukim bem aniahuaui amet boobitchay, éntokim Egiptota chë jikat jípurey. ⁶ Ínëlim jiaunake hua taahuarichi jume bahue mayoat joakame: “Akem ä bitcha juka au yeu sikamta juka itom át boobícháihui aniahuamtate áu ahuai ítom ä jinëunakë béchibo Asiiriapo reyta bétana ¿jachisutë én ito jinëunakë jani?”».

Babilooniata bejreka nokhuame

21 ¹ Íri jü nooki Diosta bétana im mabetakähui jü bueka see päria bahueta naapo Babilooniata, bétana nokamta:

Bueka see päriapo naateka äbo jëla huéiye jü kaa tühua huanäi emo béppa huennake, teetukuta Neguevpo naateka áman kibakeka entok simeta tejalekä bénasi.

² Máuji machikne tenkuriata bénasi bitcha: juka ama bétana jábeta bebamtane ama bétana jábeta bebamtane joamta bitcha, juka chíbela jita joamta chíbela jita ä joähui.

Emëe elamiitam entok meedom:

ámanem sájaka ámehuem huaante entokem am kontia. Ínapone síme bem jiokot jáihuaamta lütianake juka Babilooniata yaakähui.

³ Im topa kökole entok beeteka huaante: tüisi jiokot éhuame huaniriam kaa pappee matchim nee yüe, senu jámutta asúamta bénnam.

Kom éane bueituk Diosta yaa bárëu jikkajaka:
tëne tüisi majhue ä bit báreka.

- 4 Im kóbpone naa muksi éiya im jiápsi éntok tepa naa
chepte;
tëpane tukaarita yebijtua péiyay,
én éntokne kaa máchiraata tepa majhue.

- 5 ¡Akem ä bitcha! Tüisi buéresi jibuähuaamtam yaa baare;
jíniamim teeka yoremrata áma joote ñaaka.
Simetakam jibua éntokim jita jëye.
Të ¡läutiposu!, áme bia emo jijinëihuamem nüye
éntokem emoem huechiapo jípurey nássua béchibo.
¡Enchimmehuim huaante!

- 6 Ikäi hueysu, jü Señor Dios ínel ínou jiahua:
«Buére joära kóraiche huepü jita susuayahuamta
ketcha;
eläpo chayeka am tejhuanake juka ä bíchähui.
7 Carreetam ámei nanássuahuaamet suaanake
guoy kabaymmei huihuikhuammet,
éntok burummet jojoosakammet éntok cameellommechi.
Jü jita susuayame tepa pusim etapolatunake».

- 8 Jü jita susuayame éntok sep cháchayek:
«Chikti taapone torej áma susuayahuäpo béppane
huéiyek, im Señor Dios;
chikti tukaapone im kekëkäpo aane.

- 9 Én éntoko, én jübuane, ja bitcha!
¡Jümü äbo huéiye senu yoreme huepü carreeta ái
nanássuahuäpo
guoy kabaymmei huiksakahuaka!».

Huanäi jü jita susuayame ínel jiaahuak:
«¡Babiloonia huethek, huechila!

¡Sime jume bem dioosim yoremta yáarim
buíapom chibela töka, kokkotilatata!».

- 10 Im ili joära, tirijkom jótari éntok huijtiari,
enchine ä tejhuala simeta juka Yahue Dios úttiärata
jípureme nee téjhuaalähui,
jü Israelpo Dios.

Edomta bejreka nokhuame

11 Ìri jü nooki Diosta bétana im mabetakähui Edomta bétana nokamta:

Jabe Edompo joome jiba ínou chaaye:

«Jita susuayame, ¿jáikikasu bëye mátku báreka?

¿Jakhueisu lütinake jü tukaari?».

12 Jü jita susuayame ínel ä yommiak:

«Matchuria beja yepsa, të läuti nottinake jü tukaari.

Juchi nátemaj báarëteko, juchë notteka nátemaje».

Araabiata bejreka nokhuame

13 Ìri jü nooki Araabiata bejreka im mabetakähui:

Caravaanam Dedánpó joomem,

bueka see päria Araabiapem éusu.

14 Yorembra Temapo joome,

bäämem ámeu hueria i yorembra bäikokkommehui,

buähumta ímëi tepa lottilammehui enchimmeu emo
jínëulammehui.

15 Ejparam bíchakam tennila,

ejpara yeu huikrim bétana,

huiköri kutti huikrii bétana

entok tüisi mausi machisi nássuahuä bétana.

16 Yahue Dios ínel ínou jiaahua: «Senu huásuktiata yumáko, chikti taahuarim näikiaka, sime jü Cedarta ujjýoria lütinake. 17 Ili kaa jáikikam jiba jiápsaka tahuanake jume ä huiköleerom emo öouleme. ¡Ínapoisu, Yahue Dios, Israelpo Dios, nok-lanel».

Jerusalénta bejreka nokhuame

22 1 Ìri jü nooki Diosta bétana im mabetakähui
Jerusalénta bejreka nokamta, jum bueka päria
Bit-huame ti tettehuahuäpo:

¿Jítasu huéiye?

¿Jatchiakasu simetaka karimmet jikat jámu?

- 2 Sime jum buére joärapo tepa máusi machisi jiayhua.
 ¿Jítasune bitcha iri buére joära tepa papajkohuäpo?
 Kókkolam jak júne aika;
 katim nássuahuäpo kókkok, al-la tebáayi entok
 kökoayi.
- 3 Sime enchimmet nésahueme tennek huiköta bíchaka;
 emóm nenkak kaa emo jinëuka.
 Jume áma joakame tenni báreime,
 tërim ket buijhuak.
- 4 Kíalikune ínel jiaahua: «Ínapolem nee tojja buan béchïbo;
 kátem nee jiápsi yecha báreka éiya.
 Nechem tojja im ili joära bechïbem nee buantua
 ä tejalhuäpo nee ä bíchaisu».
- 5 ¡Bueituk kobáhuähui taahuari tepa maij kom pittiarí!
 ¡Tepa taahuari kia kaachin an machik ayukäpo entok
 mausi máchiraata huëpo
 juka Señor Diosta äbo bíttuari béchïbo, Yahue Dios
 simeta ára joame,
 jum bueka päria Bit-huame ti tettehuahuäpo béppa!
 Jume Jerusalénta téta koraim tatab-huak
 entok chairiam jikkaijtu aniahumta aahuaka jume
 kahuimmehui.
- 6 Jume Elamiitam ámëriamme jume kuta huikörekame.
 Carreetam amëi nanássuahuäpom jäbuek am
 nunübuammaki.
 Jume oohuim Kirpo joome áme bia bem emo
 jjinëihuame yeu huik-la.
- 7 Jume carreetam ámëi nanássuahuame em bueka päria
 tuttülím tápuniala
 entok jume sontaarom kabäimmet jojosakame buére
 joära áma kikkimuhuäpom huechiapo aane nássua
 béchïbo.
- 8 Judá áma áu ä jjinëu úuhuaahuak.
 Huanärim karita bitchak juyapo kátekamta ejparam
 áma eëriahuau bicha.
- 9 Davidta buere joära koräichi riutilamim bítchai
 büruusim emo yáuhuak.
 Bäämmeyim am tápuniak tánkita manekä bétuku.

10 Karim béekatanam kaate jáchin am bittuhui huatem
éntokim tátabek
tétam nü báreka entok sami koräita chë ousi yaa
báreka.

11 Jume guoy téta kóräim násuk senu tánkim yáuhuak
támkim öraapo báammei ä tápunia béchibo.
Të, jauhuey júnem kaa ä nésahui yáuhuak jábeta am
aniaahui.
Jauhuey júnem kaa át suuhuak huä jauhuey taapo ä
yaa báreka ëeakähui.

12 Huäri taahuarit, jü Señor, Yahue Dios síme úttiärata
jípureme,
am tejhuak am buannakëhui entok jiokot am
jiaunakëhui.
Bem koba tokti kaa chooneka tahuanakëhui
entok sanko sosokota bem súpetenakëhui bem jiápsi
kúakteka bittebo béchibo.

13 Të ëni, eme al-leakem pajko;
huakasim entok kabaramem súuhua;
huakajtem buäye entokem vino jëye.
Entokem ínel jiaahua: «¡Jíbuänakete entokte jínake,
bueitukte yoko kókkonake!».

14 Yahue Dios síme úttiärata jípureme íkai nee jünëtuak:
«Taahuari bem kókkou tajti, jauhuey júnem kaa
jiokoritunake i kaa tü yaarita bétana». Junëli jiaahuak jü
Señor, Yahue Dios síme úttiärata jípureme.

Noki Sebnata bejreka hueme

15 Yahue Dios síme úttiärata jípureme ínel ínou jiaahua:
«Ámane huéiye Sebnatahui, jü palaciopo mooromatahui,
éntokë íkai nokta áu nooka:

16 »¿Emoë jábesalëe,
éntokë jítasë ímí joohua,
senu mamäahuamta buejeka emo béchibo mejikachipo,
senu mamäahuamta buejeka emo béchibo buére
tétapo?

17 Bueituk Yahue Dios mékka enchi jimmanake, öu
úttiakame.

Enchi buijnake,

18 enchi mékka roaktianake lóballa enchi yaalataka,
senu huasa päriapo buéuruku.

Júmüre muknake,

em carreetam ámei nanássuau ái em ámei emo
jábelëhui júmüirim tahuanake.

¡Enchi attiakamta jóata béchibo tiusë machitunake!

19»Jeehui, em tekiakäpone enchi yeu bébnake —ti
jiaahua jü Señor—, em mejikat tekiakäpo enchi kom
tatabnake. 20 Huanäine im sauleero Eliaquim nünunake,
Hilcíasta üusi, em tékia ä nünakë béchibo. 21 Em reytaka
sasánkokäubeine ä súpetuanake entok em cintone yörisi
machik ä huikojtuanake éntokne em yäura ä maknake.
Huanäi yorembra Jerusaléntau entok Judáata béchibo
achayhuariatunake. 22 Davidta jóa llavemne ä mamampo
órenake. Juka ä etapokäu, kaabe ára ä páttianake; juka
ä páttiaakau kaabe ára ä étafonake. 23 Ä nau hueerim
téhuammeu yörihuamta nüpanake, éntokne kutti ä yaanake
laavosta samit kutti órekamta Bénasi. 24 Buére tekiatam ä
maknake, áapo éntok yörihuamta ámeu nüpanake ä nau
hueerimmeu chë kom eeriahuammeu jünne».

25 Të Yahue Dios sime úttiärata jípureme ket ínel jiaahua:
«Taahuari yumanake laavosta tepa kutti huéekamta ím yeu
huiknakëhui; yeu hueenake huanäi buíau kom huennake
huanäi sime jü át chäkau áamak kom huattinake. ¡Ínapo,
Yahue Dios, nok-lanel!».

Tirota bétana bejreka nokhuame

23 1 Íkäi nokta Diosta bétana mabétak Tirota bétana
nokamta:

¡Buanäem, barcom Tarsispo joomem,

bueituk jume barcom áma yayajäpo entok jume

Tirota jóuham tejalhuak!

Chipree bétana

bem ä jijjakajakä Bénasi.

2 Yorembra bahuëu jëla joome, katem jialeka siroka,
eme këtchi, Sidónpo jita nenenkame entok jita
jínnullero.

Jume jita nenenkame entok jita jinnulleero bahuëpo
huämim sásaka enchi nenkinakëu nüpaka,

3 bahuë kom mékkaku béppa bajumeka;
Egipto bétanam báchiam émou nunüpai
entok sime Nilopo jichuparita.
Empo sime ániat ikäi jita nénenkai.

4 Emëe tiutua, buére joära Sidónpo joome,
bueituk bahueta úttiära ínel jiaahua:
«Jauhuey júnene kaa asuaala;
oohuim entok jáamuchim júnne».

5 Júnakoy Egiptopo Tirotau yeu sikamta jíkkaijhuäko,
tepa siroksi échuame ayúnake.

6 Tarsistahuem! ínel jiahua!

¡Buanäem, emëe mékka buiärapo jomeme!

7 ¿Jachu kaa íri jü Tiiro enchim buere joära al-leerita
ayukäipo,
yun taahuarit jípureka binhuatuka?
Mékka bicham bíttuahuak áman jóa béchibo.

8 ¿Jábesu íkai kaa tühuata Tirota béppa tátabek,
jü coroonam am mámakame?

Bem jita nenkileerom simetakam chë áma
éeriahuamtukäime;

bem ámeu jita nenenkame, entok ámeu jita jijínnume
jume sime buíapo tepa chë üutiakame.

9 Yahue Dios sime úttiärata jípureme ä yáuhuak
ä tejal béchibo juka áu ä buérialëhui
entok sime buíapo ä toij báreka juka yorembрата ä
buiärapo chë éeriahuamta.

10 Äbem kaate,Tarsispo joomem,
buíatem tékipanua Nilota mayoat ä joohuäpo bénasi,
bueituk barcom yayajäpo beja kaita.

11 Yahue Dios ä mamam teekak bahueta béppa
entok buíapo reeyim nénesahuëpo tátakek.
Áapo jume Canaánta;

karim kutti yaari áma emo jijinëu béchibo am tatab
sáhueka nésahuek.

- 12 Áapo ínel jiaahua: «Jahuei júnem kaa juchi al-leenake,
empo buere joära Sidón, bueitukë kom pittiaari.

Eläposë Chipreu bicha buite,
katë jimyorehuamta téunake».

- 13 Babiloonia buiäratëm bitcha:

jü yorembra jümü buíapo joome kaabetula!

Jume Asiiriom Babilooniata júnel yáuhuak

jum animaal yoyolim bueka see päriapo jomem áma
annakëhui.

Toresim áma jajämuhuamem toboktiak bem koraimmeu
pippitti,

entok juka reyta karimim tejalek

éntokim áma mooraisi ä tojjak.

- 14 jBuanäem, Tarsis barcompo tékipanuame,

bueituk barcom áma yayajäu em attiari tejaltunake!

15 Júnakoy juka taahuata yumáko Tirootam kóptianake
bajj taka áma guoj mamni huasuktiriaampo, jume
taahuarim huepü reyta jijiápsähui. Chukula bajj taka áma
guoj mamni huasuktiriaam simsuko, Tirotau ínel yeu
hueenake buikim jámutta kaa tihuërata bétana buikhuame
jiä bénasi:

- 16 Huepü arpatë nüye huanäre böommet huéiye,

jámut jábe yoremamak júne boböyeme koptiari;

buikim ujjolisi jáme buiika entokë em buikim buiika
juchi émou huáatinä béchibo.

17 Junëli ajäria, bajj taka áma guoj mamni huásuktiriam
simsuko, Yahue Dios Tirota juchi jiápsituanake; tē kaa
täbuiasi bittunake bannataka ä bénakä bénasi. Juchi
jámut kaa tihuërata bénasi sime reeyim áma nénesahueme
béchibo jume sime ániat ayúkame. 18 Tē ä júneltuk jünne,
ä chupëpo, jume ä kobakäu Yahue Diostahuim toijnake.
Bem rikoam kaa náu yéchatunake, al-lam türi buähuamta

am maknake entok supe tepa tuttürim jume Yahue Diosta
sacerdootem.

Jü bette nooki buíata béchïbo

24 ¹¡Akem ä bitcha! Yahue Dios abe buíata chibela tojja
entok buía bueka kaita áma ayukamta yaanake.

Áapo át ayukamta lütia

entok át jóakame chíbela sákatua.

² Sacerdootem entok jü yorembra,

jume úttiapo sasaihuame entok jume teekom,

jáamuchim sasaihuame entok jáamuchim nénesahueme,

jume nenkileerom entok jume jínnullerom,

jume tómita rereuhuame entok jume tómi

reuhuahuame,

jume tómita huikiriame entok jume tómita

huikiriahuame: kaabe jiokoritunake.

³ Jü buía tokti kaita jípureka tahuarianake entok

tejaltunake.

¡Yahue Dios ä nok-la!

⁴ Jü buía siroka entok huaake,

jü yorembra ä ínnëaka éntok abe lúute;

jume chë ériahuame áma jóakame júne ä ínnëak.

⁵ Jü buía nasontula yorembra béchïbo,

bueitukim Áapörík nésahuekauta kaa chúpala,

ä nésaurimim kaa yaala

bueitukim juka Diostamak nokta sumarita jiba

béchïbo yáarimtam kaytapo nüka.

⁶ Íari béchïbo, senu jiokot joohuame buíata lütia;

jume áma át jóakame akim ä bejtua juka bem kaa tü

yári.

Lütemme,

entokim ili kaa jaíkikam jiba jiápsaka tahuala.

⁷ Párasim huakemme,

vino bemela entok kaita;

sime jume al-leaka jiápsame sirokamme.

⁸ Tamporam jiaahuim ál-leaka ponhuame lütia;

bejam kaa jikkajitu jume ál-leaka chairiam

bem pajkopo

- entok jume arpa kueeram tülisi jíame bejam kaa
jikkaijtu.
- 9 Beja lütek jü vino jihuame buikim jikkajaka;
jume vinom chibusim ayúnake jum tempo jume ä
jejëyemmehui.
- 10 Jü buére joära tejálhuaka chíbela yáaritaka tahuala;
sime joam páttiaari kaa jábeta áma kíbaknakë
béchïbo.
- 11 Jü yorembra böommet buana vinota bëyë béchïbo;
jü al-leehuari siroksi ayula
buíapo al-leehuame lütek.
- 12 Jü buére joära tejalritaka tahuala,
ä áma kikimuhuäpo tatab-ri.
- 13 Jiba bénna sime buíapo:
ili kaa jáikikam jíba tahuala,
aceituunam olivot jikat chuälataka tahualä bénasi
ö jume ilikki paraj takam paraj oguot tahualame
bénasi jichupata tóboktiasuripo.
- 14 Të jume tahuakame, chayemme éntokim al-leaka
buiika;
jume täata áman huechë bétana jóakame Yahue
Diosta ujoyóiam úttile.
- 15 Jum täata yeu sisime bétana buíapo, Yahue Diostem
looriata makka;
jum buíapom bahueu chë mekkariat, Yahue Diosta
téhuaamem úttile, Israelta Dios.
- 16 ¡Buikim Diostau bicha huéemete jikkaja buíata nahuau
bétana,
buikim lóoriata ä makame juka lútüriata joamta!
- Të júneltuk júnne, ínapo jiápsitane tápunik jípure kaa
al-leerimmeyi.
Íno bechïbem buaana, kókosine éiya bueitukne lüte.
Jü jábeta báitaïhuame én tajti huéiye,
entok amapo yore bebiahuame simat aayuk.
- 17 Tëpa maujsi máchira, guojóiam entok jítërim émo
béchïbotunake,
yorembra buíapo joakame.

18 Jume majhueka tennekame guojöriapom kom
 huattinake,
 jume guojöria násuk yeu tennekame éntok jítërimpom
 huattilataka tahuanake.

Jü tejalhuame téhueka bétana kom huéiye yukuta Bénasi;
 jume buíata nahuam emo yoohua.

19 Jü buía rébektilla.
 Síme chibela huéchila;
 maujsi áu yoohua.

20 Jü buía abe huetché naamukirata Bénasi;
 áu yoohua chuk karita Bénasi buére yukuta násuku.
 Huetchek kaa juchi áu toboktia báreka,
 buëituk tepa bette jü ä bejrehua entok ä kaa
 tühua yáalau.

21 Huäri taahuarit, Yahue Dios jume téhuekapo úttiäram
 nésahueme jio kot yáanake
 entok jume buíapo reeyim.

22 Kontianakemme éntokim cárceelpo páttiatunake.
 Pereesomtunakemme
 huanärim chúkula yún taahuarim simsuko
 jiookochim yáanake.

23 Huanäi, jü mechata belo jko ilitchisi ayúnake,
 jü täata machiria éntok kaitasi ayúnake,
 buëituk Yahue Dios simeta ára joame buére káhui
 Sionpo nésaunake.
 Buéresi looriaka Jerusalénpo nésaunake,
 síme ä ili joärapo nésahueme bíchäpo.

Buikim Yahue Diosta úttileme

25 ¹Yahue Dios, em téhuamne yöre éntokne am úttile
 chikti im jiápsimaki,
 buëituk émpo im Dios.
 ¡Émpo ujyóriata joohua!
 Jauhuey taapë ä yáa báreka éiyay,
 én éntokë am yaala.

² Émpo buére joäram üutiakame yún mooraisi kaitasi tojjak;
 buére joäram úttiaka kókoraakame chibelasi tojjak.

- Buére kari reeyim jojjoapo tuttülím mékka buiärapo
 joomeme kaitasi yáuhuak
 éntokim jauhuey júne júchi kaa bemélasí tütetunake.
³ Huäri béchïbo, nacioonim üutiakame enchi úttílnake;
 nacioonim kaabeta jiokoleme enchi maujnake.
- ⁴ Bueïtuk émpo Señor Dios, poloobemmehue huepül tua
 jïjinëihuame,
 huepül tua jïjinëihuame jume jita ámeu bëyemmehui
 bem jiokot äapo.
 Buére yúku jekata bétanë jinëuria
 tattariata bétana éntokë jekka.
 Bueïtuk jume yorembra kaabeta jiokoleme úttiapo
 jábeta jita jotuame
 buére yuku jekata téta koräita bébamtam bënna,
⁵ ö bueka see päriapo tüisi tattapo bénasi.
 Émpo jume nacioonim kaa Israelpo joomem úttesi
 jiaahui yaatitua.
 Namuta jekkata bénasë juka tüisi tattariata
 yaatitua,
 émpo jume buikim emo buerialeme yorembra
 kaabeta jiokoleme buibuikäu yaatitua.
- ⁶ Jum Jerusalénpo, Yahue Dios simeta ára joame
 kiaasi buére buähuamta yáanake
 sime yorembra ániapo joometa béchïbo.
 Buähuame tepa tüisi kiaatunake
 vino bínhua huasuktiriapo ëriarimmaki entok huakaj
 chë türimaki.
- ⁷ Jumü Ápo juka sirokhuamta pappattiamta ä
 uuhuanake juka yorembra pujba pattiamta ili
 joärapo joomem,
 juka yorembra pujba pattiamta nacioonimpo
 joomem.
- ⁸ ¡Ápo mukiata lütianake jíbapo béchïbo!
 Yahue Dios sime úttiärata jípureme sime jume ópuam
 huachanake
 entok am uuhuanake jíbapo béchïbo jume buére áuriam
 entok jume júnneriahuame

síme buíapo yorembra tau bem yáakäu.
 ¡Yahue Dios ä nok-la!

9 Huäri taahuarichi, jü yorembra ínel jáunake:

«¡Íri ajäria jü ítom Dios!

¡Attë éiya, Áapo éntok ítom jínëu!

Íri ajäria Yahue Dios ítom át eähui.

¡Al-leenakete bueituk áapo itom jínëuk!».

10 Bueituk jume Yahue Diosta tü mámam Jerusalénta
 béppa jimyorenake.

Të, Moabtat éntok, checheptisunake ä órekäpo;
 chukita át chécheptisurita ä jimmanaakëpo bénanake.

11 Moab juchi bénasi áu toboktia báanake
 të júnel éaka júnne.

Ahuä buerialëu éntok síme juka kaa tühuata ä joähui
 ä lütianake.

12 Dios jume mejikat koräim Moabpo ayúkame tatabnake,
 buíahuim kom tatabtunake,
 toröchiau tajti.

Buiki Yahue Diosta úttileme

26 ¹Huäri taahuarit, símetaka Judá buiärapo ímëi
 buikim buiknake:

¡Itom buére joära úttiak!

Diosta jinëuria koräiyimmeite kontiari.

2 Áma huam kikkimuhuäpem étapo síme jume tü
 yoremem áma kimunakë béchïbo;
 jume Diostat jíba éaka jíapsame.

3 ¡Empo yumálasí yánti jíápsihumta am makka
 síme huame émot jíba éame,
 símem huame bem éerim émot jiba jípureme!

4 Yahue Diostachem jíba éiya,
 bueituk Yahue Diostat aayuk jü úttiära jiba béchïbo.

5 Áapo jume emo buerialeme tiusi am tahuarianake
 tiusi ä tahuaria juka buére joärata áu buerialemta;
 éntok áapo buía toröchiau tajti am tabbe.

6 Jume kaa emo buerialeme át checheptisunake,
 éntok jume poloobem áa béppam naa kannake.

- 7 Të júneltuk júnne jume tü yoremem béchïbo,
jü böo chipelai.
Empo Dios. Lútülaishi huentë jíba joohua
ámepachë juka böota chipela yáuhua.
- 8 Yahue Dios, ítom ëau émoute ä bittebo em leeyim
nésahuëu joaka;
juka chë ítom jiápsi huáatiähui ïri em téhuammeu
huáatinakëhui.
- 9 Tukaapone emou huate;
ket-hueyne sïme im jiápsimak enchi jaria.
Bueïtuk enchi yepsak jiba buíata em yäura bíttebonakë
béchïbo,
jü yorembra juka lútula huentä tatäyanake.
- 10 Eläposë am nak jiokole jume juëna yoremem
bempom kaa ä tatäyanake juka tühuata bem
joonakëhui.
Tü yoremem tühuata joame násuk jiápsaka júnne,
bempom jibam kaa tühuata joohua
Yahue Dios em buéresi machíu bempo kaitäpo
ä bitcha.
- 11 Yahue Dios, bempo kaa am bitcha jume em mámam
jikau toboktiarim jiokot am yaa báreka.
Júnakoy em pueblota tüisi em nákéu bíchaka;
tiusim tahuanake.
Huanäi em taji jume enchi bejreka kateme lütiana.
- 12 Yahue Dios, émpo yánti jiápsihuantä ítom makka;
lütüriapo, sïme jü ítom yaaläu emo bétana huéiye.
- 13 Yahue Dios, ítom Dios, huate íto béppa nésahue,
të émpo jíba ajäria jü ítom yörehui.
- 14 Huamë bannataka ítom nésauta joriähui, bejam kókkola
éntokim túttiari buíata bétuku;
¡bem espíritum kókkolam jauhuey júnem kaa juchi
jíabitenake!
Émpo jiokot am yáuhuak éntokë am tejalek,
entok beja binhua taahuari simsuk bem
koptiarisukähui.
- 15 Yahue Dios, émpo ítom naciontë yötutuak;
junëlituk, émpo ítom yötutuak.

Émpo ítom buíata yún áu chë buekasi yáuhuak,
jem buere úttiärate bittebo!

16 Yahue Dios, ítom jiokot eäpote enchi jaria;
émoute buaanak enchi ítom jiokot yaako.

17 Jü jámut abe asoamta bénasi
áú kubiaaka entok huanteka chayeka ä asuä báreka,
júnélite benakai em bíchäpo, Yahue Dios.

18 Ítapo ketchi ítote kubia abe kókkoka,
të jume ítom kókosi eähuim kaita béchiŋbo türika
taahuak.

Katte jinëuriata ä makkak juka buíata,
entokte jume ániapo aneme júne kaa jiápsita makkak.

19 Të jume em kókkolam jiápsinakemme;
jbem takahuam juchi jiábitenake!

Jume buíapo bétuk kócheme
japtenakemme éntokim al-leaka buiknake.

Bueítuk em machiria jiápsihuamta yore mákame baij
huechiriaata bénasi kom hueenake
entok jume kókkolam bem máaripo yeu sájaka juchim
jiápsinake.

Israelta Señor Diostau bicha nóttekähui

20 Enchim jóahuem bíchem kaate, ím yorembra,
jhuänäre enchim kari áma kikkimupo huam
tüisi páttia!

Chubalë éusu,
juka Señor Diosta omtëu simsuu tajti.

21 ¡Akem ä bitcha! Yahue Dios ä aane bétana huéiye
yorembra ániapo joometa bem kaa tü yáarim bétana
jiokot am yaa báreka.

Jü buía beja kaa am ésonake jume kókkolam;
símem bíchäpo am yeu buijnake.

Israelta búttiahuakähui entok ä nóttekähui

27 ¹Huäri taahuari, Yahue Dios ä ejpara máusi
maachimmei, buëurummei entok úttiakammei jiokot ä
yaanake juka Leviatánta: jü bakot tepa ütemta, entok jü bakot
áu kukubiamta. Áapo juka dragón bahuépo kátekamta mënake.

- 2 «Huäri taahuarichi,
paraj echi yeu puárita bétanem buiika.
- 3 Ínapo, Yahue Dios anä suaaya,
éntokne jiba ä banya.
Taahuapo entok tukaapone ä suaaya kaabeta jáchin ä
yáanakë béchibo.
- 4 Kanne omte.
Tachinom entok huícham áma yötume tiakáteko,
ámemakne nássuanake;
anam taanake.
- 5 Juka paraj échita im ä suayanakëhui júnel ä huaatiayo.
Ínomak áu tütena;
jeehui, ínomak áu tütenake».
- 6 Taahuarim äbo jëla huéiye júnakoy Jacobtat yeu
kat-riam nahuatunakëhui;
¡Israel basiunake entok sehuanake,
entok síme ániata ä takammea tápuniana!
- 7 ¿Jachu ä bepsula jü Señor Dios juka Israelta
jume kaa ä bejreka kateme ä bepsukä bénasi?
¿Jachu am suuhuak
bempörim am mäkä bénasi?
- 8 Ëe, të Israelta ä buíapo yeu béebak ä yáari ä bejtua íaaka;
bem buíapo yeu am béebak,
mekka am nuksika buére jekata täata yeu huë bétana
huemtä bénasi.
- 9 Jü Señor Dios jume israelitam jiokorinake,
síme jume bem kaa tü yaarim jiokorinake.
Bempo toröchiasi am yaako jume altaarim kaa Diosta
attiam,
entok kaita diosa Aserata bénak toijnake
altaarim júnne inciensota áma öorehuäpo jume
diosimmehui.
- 10 Jü buére joära ousi yáari kaita jípureka tahuanake;
joa aapolaika tösakarituka bénasi entok bueka see
päriata bėnanake.
Júmürim jībuanake jume beceerom juya basiuriata
buäyeka,
entokim áma tötenake jimyore béchibo.

11 Ili juyam huakeko, kottiana,
 entok jume jáamuchim tajita ámei jojoa buáhuamta
 yaá béchibo.
 Israel huepül nación kaa suaakame entok ä eäu jiba joo
 baare,
 bueituk jume áma joakame sékana bicham juka Señor
 Diosta töšajak.
 Huäri béchibo, Áapo am yaalame
 kaa am jiokolinake entok kaa am nak jiokolinake júnne.

12 Junentaka júnne, taahuari yumanake Yahue Diosta
 náu am tójako báchia mamammei yeu puárita bénasi.
 Hueuhuëpulam nau töisinnake, bat-hue Eufratespo täata
 yeu huë bétana, bat-hue Egiptou tájti täata áman huechëu
 bétana. 13 Huäri taahuarit jü buére trompeeta kukujna
 huanäi jume Asiiriapo chíbejtiahuakame entok jume Egiptou
 bíchaa nuksakahuakame Jerusaleeniu bicham nóttinake
 Yahue Diosta úttíl báreka ä kahui santopo.

Jü nooki Samaariata entok Jerusalénta bėjreka bétana

28 1 Kaa tühua áu hueenake jü buere joära Samaaria áu
 bueríalemtahui,
 juka coroonata bem úttílëhui jume naakoram Israelpo
 joome!
 Bueka päria buía türiku mejikat béppa kattek,
 të huä ä tülisi maachi chounake, huepü sehuata bénasi.
 Ili joärapo
 yoremrata jü vino beja am yuyüila.
 2 Bueituk Yahue Dios jábeta úttiakamta jípure;
 tejam tepa úttiakame bénasi entok buére yukuta
 úttiakamta kom huë bénasi,
 báam maujsi yeu böte baniatä bénasi
 entokim buíau pittim kom am tunnanake.
 3 Jü buére joära Samaaria áu bueríaleme,
 jü coroonata bem úttílëhui jume Israelpo naakoram,
 át cheheptisunake.
 4 Bueka päria buía türiku mejikat béppa kattek,
 të huä ä tülisi maachi chounake, huepü
 sehuatä bénasi.

Júnel áu hueenake jume chunam bat chatukamta
 buasekamë bénasi,
 jabe am bíchakame, läuti am chúktiaka am buänake.

5 Huäri taahuarit Yahue Dios simeta ára joame
 Israelta béchibo coroona ujyoritunake;
 huepü coroona tepa ujyoritunake
 ä yorembra kaa jáikika tahualame béchibo.

6 Áapo jume buere yäura am yáatuanake
 juka lútiiriata am yaa péau éerita,
 entok tepa emo óulihuaamta
 jume ä nássualeerom buere joära áma kikkimuhuäpo
 huam buerem suayame.

7 Ímëi ket vinoi huat-huattisaka
 entokim teíteite jiriam úttiakammeyi.
 Jume sacerdotem entok jume profeetam jiriam
 úttiakammey abe huat-huatteka huerama,
 éntokim vinoi emo tattäru.
 Tëitëitisakamme tenkuriam benam jipuréteko
 éntokim abe huat-huatteka yäura bittebo.

8 Bem mesam bisat-riai tápuni;
 chicha máchira simat aika.

9 «¿Jábetasë täyahuaamta maknake,
 ö jábetasë át jüneetuanake juka nokta?
 ¿Jume usi il-líchim?
 ¿Jume em jübua chï jimmaarim?

10 ¿Jatchiakasu simeta élaka jiba ítou nooka,
 nokipo ámani entok nokipo huämi,
 renglónpo ámani entok renglónpo huämi,
 ilikkipo ímï
 entok ilikkipo ámani!».

11 Júnëli buan, ëni, ¿Dios ä yoremrabeu noknake
 sékänä joomem kutti ámet nésaunakeme huämi täbui
 nokta nokame!

12 Dios beja júnel enchimieu jáaulatukai:
 «Ímïrem jïmyorena;
 akem am jimyoretua jume tüisi lottilame.

Ímī yánti maachi áma jimyorë béchībo»;
të emëe kaa ä jikkaij bábarek.

- 13 Huäri béchībo Yahue Dios usi il-lichimtukä bénasi
ámeu noknake:
nokipo ámani entok nokipo huämi,
renglónpo ámani entok renglónpo huämi,
ilikkipo ímī
entok ilikkipo ámani,
tëiteka am huáttinakë béchībo.
Kökosi ayuka akim am jaatianake huanärim
pereesotenakemme.

Kaabe áma yeu hueenake Diosta yäura bíttebohuäpo

- 14 Huäri béchībo, íkai Yahue Diosta nokitem jikkaja emë,
Jerusalénpo nésahueme jábem júnneriäram.
- 15 Emóem úttile ínel jiaka: «Nokta sumaritate yaala
mukiatamak
entokte nokta sumarita yaala kaa muk béchībo,
júnakoy tepa nássuahumta huéeyo kaa ítom ä
jájamnakë béchībo.
Bueütukte áranokichiatamak íto áma yeu huik-la
entok báitauriatamak jachim ítom eusunakëhui».
- 16 Huäri béchībo, Yahue Dios jü Señor sîmeta ára joame
ínel jiaahua:
«¡Áachem suuhua! Jerusalénpone huepül téta nahuata
yétcha,
huepül téta ousi machita entok jiöbilarita.
Íri téta tepa müsala maachi jü chë ériahuame áa béppa
ára káatetu.
Jü ä súaleme yánti éaka jiápsinake.
- 17 Annam jiöbilarake lútüriammeyi huite ái jujünaktehuaü
bénasi
entok lútula jiápsihumtayi plomaaday jita jojohuä bénasi.
Ára nokíchiriatai áma emo eusunakëu jariaka,
téjam ä tejalnake.
Entok jum bem eusukäpo,
bäa bania ä tápunianake.

18 Kaitasine ä yáanake juka nokta sumarita mukiaatamak
 enchim yaalähui,
 káitasine ä yáanake juka nokta sumarita yaari kaa
 muk béchibo.

Bueituk juka maujsi nássuahumta yepsako,
 enchimmet checheptisunake.

19 Élaka juka kökosi huemta yepsako,
 enchim jájamnake,
 chikti taapo yebijnake,
 taahuapo entok tukaapo».

Äbo enchimneu hueenakemta jikkajaka tepem
 maujtuanake.

20 Jü áma boböhuäu úttesi ilikkanipo enchim böteka kara
 emo rutuktiä bénasi
 entok jume jíniam ilikkani enchim kara áma emo
 bítianakë bénasi.

21 Yahue Dios áu toboktianake, ä yaakä bénasi kähui
 Peraazimpo filisteom bejreka,
 entok amorreom bejreka Gabaónpo jomeme.
 Äbo yebijnake jita yaa báreka kaa boobíthumta;
 Áapo äbo yebijnake jita át guómtisi machisi
 yaa báreka:

22 Júnel béchibo béjem kaa júnneriahumta hueetua,
 kaa ä junëlituko, enchim jikot emo binnakëhui chë
 béttesi machitunake.

Bueituk Jü Señor, Yahue Dios sime úttiärata jípuremta
 bétana nee ä jikkaijla,
 juka sime buíata ä tejalnakëhui.

23 Nechem jikkaja;
 entokem at suaaka nee jikkaja.

24 Jü buíata möitiame ét báreka, ¿jiba ä möitiaanake jáni?
 ¿Jiba buíapo tesuam jamtiaanake entok ä
 nanahuittenake jáni?

25 ¿Jachu kaa juka buíata nanahuitteka
 juka báchia eneldota ö comiinota áma chibechibejtia,
 chúkula éntok tirijkom huiisi éecha,
 entok cebaadata ä huëpo entok avenata ä huëpo?

- 26 Jü ëechame tua jünéiya jita ä yáanakëhui
bueituk Dios jüneerita ä mak-la.
- 27 Jü eneldo kaa úttia bebet-hua ä tütë béchïbo,
entok comiinota béppa carreetata kaa át
buiyaituuhua ä tüte béchïbo;
al-la jü eneldo kutai takhua,
jü comiino éntok ili jibebiyi.
- 28 Jü báchia paanim béchïbo tritriyaaruahua,
të kaa chukteka.
Ä béppa carreetata át bubuititua ä tütë béchïbo,
tërim kaa ä jojota.
- 29 Ìri Yahue Dios síme úttiärata jípuremta bétana huéiye,
ujyorisi maachi ä joähui entok tepa ä jüneeri.

Ariel entok jume ä bejreka kateme

- 29** ¹«Jiokochia ä boobitcha juka Arielta, jü Davidta
buére joära!
Chikti huásuktiapo eme enchim pajkom joohua.
- ² Júneltuk júnne, enchim béppane bamijtuahumta
nüpanake,
huanäi yún buanhuame entok kökosi éehuame
ayúnake.
Bueituk Jerusalén ä téhuam jáau báarë bénasi ayúnake,
ariel:
altarpom tahuamtä bénasi.
- ³ Ínapone enchim bejreka sontarom enchimmeu
bíttuanake;
enchim chíkolam annake.
Toresimim yáanake
enchimmak nássua báreka.
- ⁴ Huanäi, tiusi enchim tahuarianake;
buápom enchim jimmanake.
Enchim nooki buápo naateka ili jiba jikkaijtunake
jábe jousita nokä bénasi, júnëli enchim nok jiaahui
jikkaijtunake jum buápo.
- ⁵ »Të senu huechiaapo, jume juebénaka enchim bejreka
kateme kömim pittiaatunake
toröchia jóchitä bénasi.

- Jume juebénaka enchim bejreka kateme
 júnëli ameu hueenake ili chukta jekátapat huë Bénasi.
 Senu huéchiapo, läutiposu,
- 6 Ínapo, Yahue Dios síme úttiärata jípureme, enchim
 bétanane éaka kiktenake
 buére chinchinti jáaahuiayi entok buíata áu yoyoámaki
 entok tüisi kusisi jiaahuimtayi,
 teetukummaki, entok yuku jekámmaki entok tajji
 simeta lülütiamtayi.
- 7 Síme jume nacioonim Jerusalénta bejreka áamak
 nássuame
 ¡tenkuriatä Bénasim kaitatunake!
 Jume ä buére sami koräimmak nássuame
 kaitasim ayúnake tukaapo tenkuriatä Bénasi.
- 8 Júnëli jábe tebäureme jibuaka tenkumtä Bénasi,
 të ketune tébäureka búbusa.
 Júnëli jábe bäi mukeeme baa jëyeka tenkumtä Bénasi,
 të ketune bäi mukeka búbusa.
 Júnel ámeu hueenake enchim bejreka katemmehui,
 jume kähui Siontamak nássuammehui».

Israel liptisi áu joohua

- 9 Jíbem kaa súakamsi emo joohua
 entok át guómtilamtaka.
 Jíbem emoem lipti jóuhua éntokë kaa bícha.
 Jíbem tëiteíteka namukiratä Bénasi, kaa vinota jëyeka
 júnne;
 jíbem namukiratä Bénasi huerama, ¡jita enchim
 namuktuamta kaita jëyeka júnne!
- 10 Bueituk Yahue Dios tüisi bette yetem emo béppa tátabek;
 em profeetam pusim pattiriak entok jita yeu
 simnakemta bíchame.

11 Enchim béchïbo, simeta enchim bícháu tenkuriatä
 Bénasi jáchin jiösia bitiaritaka sellaarorita Bénna. Juka
 ára am nokamta enchi ä makako, ínël jiaunake: «Karane ä
 nooka bueituk sellaaroori». 12 Bueituk kara ä nokamta enchi
 ä makako, ínëli jáunake: «Karane ä nooka».

- 13 Junëli buan jiaahua jü Señor Dios:
 «İ yorembra nee am attia tíya;
 ä teniyi nee yöre,
 të ä jiápsi mékka ínou aane.
 Jü nee ä uttilhuäu ínou bicha ä hueetuäu
 yorembra nésaure jibba, bueitukim júnel majtiari.
- 14 Huäri béchiibo, juchi Bénasine íkai yáanake i
 yorembatahui
 jita buéresi entok kaa jáibu bibithuamta.
 Jü jüneerihua jüneame jípürëhui kaitasi ayúnake,
 jü suaahua kóba suaaram jípürëhui kaitatunake».
- 15 ¿Tepa jiokot máchira am boo bitcha jume bem yaa barëu
 Yahue Diosta bétana éesome,
 jume bem kaa tü yáarim kaabeta bíchápo joaame!
 «Jü Señor Dios kara ítom bitcha —tim jiaahua—;
 kaa jünéiya jita huëhui».
- 16 ¿Jachum lütüriapo kaa jüneehuamta jípüre jáni?
 ¿Juka babuta entok juka ä tekupanuamta nanälaitukä
 Bénasi ä joohua!
 ¿Jachu jü ä yári ára júnel jiaahua ä yaakamta bétana:
 «Áapo kaa nee yáuhuak»?
- ¿Jita babupo yári jauhuey júnel jáula jáni:
 «Jü babuta tekipapanuame nee yaakame kaita täya»?

Israelta butiahuahui

- 17 Läuti —entok kaa yún taahuarim simnake—
 Líbanopo buía tülisi ayúnake,
 entok jü huasa buía tülipo yún jíchupahuame
 ayúnake entok buére juyasi yáatunake.
- 18 Huäri taahuarit, jume nanakapim jikkaijnake huatem
 jiöjterita nokayo
 jume kaa bíchame kaa machiku aram bitnake entok
 ili kaa machiku júnne.
- 19 Jume kaa emo buerialeme Yahue Diosta bétana juchi
 yún al-leehuamtam jípunake;
 entok jume chë poloobem júnne al-leenakemme Dios
 Santo Israelpo jomemtachi.

- 20 Jume jábeta buere aahuame kaabetunakemme,
jume emo jábeleme kaitatunakemme,
entok jume jiba kaa tühuata yaa báreme,
tejaltunakemme.
- 21 Jume kaita kaa tühuata yaalamta nätuame,
jume kaa lútüriata nokame yäurata bíchäpo.
Jume ara nokichimmei juka kaita kaa tühuata
yaalamta yöome
sime bempo tejaltunakemme.
- 22 Huäri béchi'bo Yahue Dios, Abrahamta jinëukame, Israel
yorembra tau ínel jiaahua:
- «Im yorembra beja kaa tiutuaatunake,
entok maujriai kaa tojtirasi ayúnake.
- 23 Bueituk bem yún üusim bichakäteko
entok sime juka tühuata im am mak-ri,
tuam ä tatäyanake juka santidaata Dios Santota Jacobta
ättia;
át guómtilatakam tahuana Israelta Diosta
bíchäpo.
- 24 Huanäi jume chikturam koba suaratam jipunake,
entok jume simeta bétana kaa ä türeka kia nonokame
juka majtiahuamtam mabetnake.

Jü Egiptotat éehuame kia kaita

- 30** ¹»Jiokot máchira am boobitcha jume im üusim kaa
nee nok jikkajame
—ti jiaahua Yahue Dios—.
- Eme enchim joo bárëu joohua kaa nee nátemajeka;
jábetamakem emo chatcha, të kaa im Espírituta ä
huaatiapo ámani,
júnëlem em kaa tü yáarim nat béppa joasaka.
- 2 Tü nokta kaa ínou aahuaka,
Egiptohuem kom sajjak aniahuamta jariuboka;
faraónta enchim jínëunakëubechem éiyak
éntokem ä jekka bétuk éusu bábarek.
- 3 Të faraóntat enchim äa bechibem kom tahuariana,
entok át enchim äa bechibem, tiusi tahuariana.

- 4 Yorembрата enchim nok-rianakemta ámam bíttuarituk
júnne,
ili joára Zoán entok Haneesiu tajti,
5 síme jume át éame tiusim tahuarianake.
Áapo kaa am anianake, kaitam ä bétana mabetnake;
tiuurata entok kökosi eehuamta jibba».

6 İri ajária jü nooki Diosta bétana im mabetakähui
Neguevpo animaalim bétana nokamta:

- Jum buiära jiokot éehuäpo entok maujsi machiku
yorembra áma huam kaate
—lioonim entok lioonam ayukäpo,
bakochim entok bakot nenëyeme ayukäpo—
jumü huämi jita bejremta bem áttiari hueria
síme hueriahua
bem cameellommet entok bem buurummechi.
Egiptou bicham kaate,
nación kaitapo am anianakëhui.
7 ¡Lútüriapo Egipto kaabeta ára ania!
Huäri béchïbo, ínel nee ä téhuala Rahab,
jü animaal maujsi maachi kusisi jíame entok kaita
joame.

Judá kaa nok jíkkajame bétana nok-huamta

- 8 Ëne áman huéiye éntokë ímëi nokim jïojte huepü kuta
rebbeipo;
entok ket libropë am jïojte.
Júnëlim tahuanake taahuarim äbo hueme béchïbo
entokim am binnake
jauhuey júne kaa am koptianakë béchïbo.
9 Bueituk İri yorembra tepa kaa suära entok ä sáihuäu
kaa ä joohua
Yahue Diosta nésau kaa nok jíkkaij baare.
10 Jume jita yeu hueenakemta tenkuriapo Bénasi bíchame
ínëli ameu jiaahua:
«¡Bejem kaa ítom tejhua jita yeu hueenakemta!».
Jume profeetammehuim ínel jiaahua:
«Kátem juka lútula huémata ítom tejhua.

Itom türëhuem ítou nooka;
 tülisë ítom jiápsa tíiya kaa ä lútüriatuk júnne.

- 11 Chákäkem japte;
 juka böota enchim hueriähuem tojja.
 “Dios Santo Israelpo joometa bétanem”
 bejem kaa ítou nooka».

12 Íäri béchïbo, Dios Santo Israelpo joome ínel enchimmeu
 jiaahua:

«Emë im nokähuem omoutek
 éntokë juka nássuahuamta chë jikkaja entok jume
 enchim kaa tü yaarim, jukärem éntok eme kaa
 tojja.

- 13 Huäri béchïbo, íri kaa tü yaari enchim béchïbo sami
 mejikachita bënna,
 riutilataka abe kom huetche.
 Jikau bicha riutisime,
 entok kaa am eäpo huennake.

- 14 Eme sotöri babupo yáarita bénasem jamtiatunake,
 toktem ili rérebiasi tahuanake
 jumëi rérebiäm násuk kaita rebbei chë bueuruka júne
 kaa tahuanake
 óbam amëi yeu huik béchïbo jum taijta ayukäipo
 pozompo ilikki bäam júne yeu huik béchïbo».

- 15 Íkäi nookak Yahue Dios sime úttiärata jípureme,
 Dios Santo Israelpo joome:
 «Eme jínëutunake ínou enchim nottek jibba
 entokim ínot jimyoreka yánti eenake.
 Yánti éehuäpo entok ínot éaka enchimmet úttiära
 aika;
 të kátem bábarek.

- 16 “Èe —tem jiaahua emëe—;
 chë türi kabaimmet ítom tenninakëhui”.
 Kechim ínel jiaahua, kabaimmet chë ütemmette
 jämunake
 jume enchim guókjaanakëhui enchim béppam chë
 úttia tenninake!

17 Hueepülaka bempörim bétana senu miilim
 tennituanake
 entok mamnika áme bétana sîmem tennituanake.
 Kutata áapola káhuít béppa hueekä bénasi tahuanakeu
 tajti
 ö senu banterata kauta béppa órekä bénasi».

Dios tühuata am mak-rokaka nok-la ä yorembrahuata

- 18 Júnel béchîbo Yahue Dios enchim boobinnake
 enchim ä bíttua báreka juka nákhuaamta entok juka
 nakjiokolihuamta.
 Bueítuk Yahue Dios Áapo Dios lútulaita joame.
 Úttesim al-léiya jume át boobichame.
- 19 Yorembra Sion, Jerusalénpo joakame,
 bejë kaa buannake.
 Dios enchi nakjiokolinake júnakoy chayeka aniahuaamta
 enchi aahuayo;
 Áapo enchi jijikkajaka sep enchi anianake.
- 20 Jü Señor kökosi machik enchi buātuak júñne
 entok jiokot eehuaamta enchi jítuako,
 jü enchi majtiame jíba émomak annake;
 éntokë em pusimmeiye ä binnake.
- 21 Empë ä jikkaijnake.
 Em ama bétana, senu nokjiaahui emou jiamta:
 «Íri ajäria jü böo em áma huam hueenakepo»,
 katë bátatana bicha huéiye miköriu bicha júñne.
- 22 Huanäre sîme jume dioosim platapo yáarim
 entok dioosim oropo yáarim kaitapo am binnake.
 Mekkë am guötianake sanko chîcha machim bénasi,
 huanäre ínel ámeu jáunake: «Yehuem kaate jíbapo
 béchîbo!».

23 Huanäi jü Señor yukuta emou bíttuanake báchiata
 enchi echako. Buere jíchupahuame ayúnake entok yún
 buía bássota ayukäpo em animaalim jíbuanakë béchîbo.

24 Huanäi bueesim entok jume buurum buíam tekipanuame
 báchia türitam buänake, báchia beja tüterita. 25 Huäri
 taahuarichi, búrum enchi bėjreka kateme kokkoko entok

toresim huátteyo, juebena baa buiteme entok úttiaka kom huéenake káhuim entok buía rurumui bétana. ²⁶ Jü mecha tepa täata Bénasi machírianake, jü täa éntok guoy búsanisi béppa machiriata jípunake, guoy búsan taahuarim machiriata Bénasi huepülaipo. Junëlitunake Yahue Diosta ä pueblohua kökosi éehuäpo entok ä sirokäpo tüteko.

Asiiriata jiokot yáabahuähui

- ²⁷ ¡Akem ä bitcha! Yahue Dios mékka bétana äbo huéiye,
 tepa tüisi omteka,
 buiichía tuuruíta jikau huenta bénna.
 Áapo omtiriai tápuni;
 ä nokäu tajita Bénasi simeta lülütia.
- ²⁸ Ä jiabiteria buére baníaata Bénasi
 kutánáu tajti yuuma.
 Áapo jume nacioonim tatáknake;
 Áapo juka yorembra kechánake bem böo hueeriapo
 sékana bicha am kattuanake.
- ²⁹ Ä júneltuk júnne, jü Diosta yorembra senu buikim
 al-leaka buiknake,
 tukaapo yörisi pájkohuäpo Bénasi.
 Al-leehuarimmeyë tápunitunake,
 senuk baka kúsiaata jijiponame yún yorembra
 hueria Bénasi
 Jerusaleeniu bicha, Yahue Diosta kahuii,
 Áapo Israelta Buére Téta.
- ³⁰ Yahue Dios éntok ä úttia nok jiaahuita jikkaijtebonake
 entok ä mámam tepa úttiärata jípureme bittebonake.
 Huanäi omteka taji simeta lülütiam kom hueetuame
 bénna,
 yún yukumaki, yuku jimmarimmaki entok
 téjammaki.
- ³¹ Junakoy jü Asiiria Yahue Diosta nok jiaahui jíkkajaka;
 junenakemme kökosi bem yaanakëhui huanärim tepa
 maujnake.
- ³² Chikti huéeyo Yahue Diosta kökosi am joayo,
 ä yorembra arpam entok pandeerom jiautuanake.

Áapo buere nássuahumta yaanake bempörim
bejreka.

³³ Jauhuey naateka yáaritukai áma órekai jü tajita
ayukäpo,
rey Asiiriata béchibo;
bueka entok mekka kömiku obbam entok yún kutam
jípureme.

Junakoy Yahue Diosta am pujtiako ä béetituanake,
azuufreta béetë bénasi.

Tepa jiokot ámeu hueenake jume Egiptotat éame

31 ¹ Tepa jiokot máchira am boobitcha jume Egiptopo
aniahumta jariame,

bem kabaimmet éame, bem carreetam
nássualeerommechi entok am hueriammechi;

bueitukim kaa majhue

éntokim kaa Yahue Diostat aniahumta jaria,
jü Dios Santo Israelpo joome!

² Ä jüneeripo, Yahue Dios kökosi éehumta ameu
bíttuanake;

entok kaa täbuiasi éenake.

Kaa tühuata joaame bejreka áu toboktianake

entok kaa tühuata bem jóapo am aniamé bėjreka.

³ Bueituk ímëi egipcíom kialim yoremem; katim Diosim!

Bem kábäim kialim huakaj jibba, katim espírituk.

Junakoy Yahue Diosta am bėjreka jikau mamteko,
jume am aniamé,

entok jume aniahumta mabétame kökósim yáatunake;
senu huechiapo simetakam náu lütiatunakemme.

⁴ Bueituk Yahue Dios júnel ínou jáula:

«Bueituk huepül lionta jübua yótume entok úttiaka

ousi jiä bénasi kabarata ä mëla béppa,

katim ä guomguomtía jume yún kabyerom chairiam

entok chicha jiaihuame júnne.

Anëli kétchi, Yahue Dios síme úttiärata jípureme

kom hueenake Sion káhuichi entok ïri káhuít

mejikachiku béppa nássua báreka.

⁵ Huikichim tosata chíkola nénéyë Bénasi ä jinëu báreka
 Yahue Dios sime úttiärata jípureme
 Jerusalénta jinëuna.
 Ä jinëunake entok ä anianake;
 ä suayanake entok ä jinëunake».

⁶ Israeliitam, Diostahuem notte juka tüisi bejrekamtahui.
⁷ Bueituk huäri taahuarit emëe jume dioosim oropo entok
 platapo yáarim enchim mamammeyi kaa tühuata joame
 yaalähui mékka jimmana.

⁸ «Jume Asiiriom kobanakemme,
 të kaa oohuim ejparámmeyi.
 Entok am lütianake kaa jü outa ejparámmeyi;
 ejparamim bíchaka tenninake.
 Jume asiiriom jübua yoyötume
 béttesi tekipanuatuahuka tahuanake.
⁹ Jü chë ame béppa úttiakame tüisi majhueka áu yoaka
 entok buitinake,
 jume huate nésahueme jume bem banteram
 tösakanake»,
 ti jiaahua Yahue Dios huä ä taijta Sionpo orekähui
 entok jita áma buabuasahuäpo Jerusalénpo naateka
 béete.

Jü rey lútula huemta joame

32 ¹ ¡Akem ä bitcha! ¡Senu rey lútula nésahueme läuti áu
 toboktianake!,
 entok jume huate nésaunakeme ä bétukim lútula
 nésaunake.
² Huehuëpulakam jekata bétana áma émo jijinëu
 bénanake
 entok buére yukuta bétana áma emo ëeusuriahuahui,
 see bueka päriapo jakia báam buitë Bénasi
 entok buére téta jekkatä Bénasi buía tepa tüisi tattapo.
³ Huanäi sime jume ára bíchame kabe ára am
 taktirianake lütüriata bem bínnakëhui,
 entok jume jikkajame át suakam ä jikkaijnake.

- 4 Entok jume kaa suaara bem koba suaara áu étaponake
át jünë béchibo,
entok jume nenéome nólikisi entok kalakosi noknake.
- 5 Huäri taahuarit, bejam kaa tü yorembra ti tehuana juka
yorembra kaa tühuata jiba joamta;
katim ínel jiaunake jünne türik jita joohua jü jábeta
baitattahuamtau.
- 6 Bueituk jume kaa suaaram kaa súamsi jiba nooka
éntokim kaa tühuata yaa báreka éiya;
kaa tühuata jibam joohua
éntokim ára nokichiata Yahue Diosta hétana jíba
majtia.
Katim am jijibuatua juka tébüuremta
éntokim báikokkome kaa baa mímika.
- 7 Jü yorembra jabem baitahuaame bem
baitattaihuammey kaa tühuata joohua;
chákkua jita yaa báreka jíba éiya.
Ára nokichiatam nooka poloobemmeu jiokot nokta ámet
chupa báreka,
poloobem lütüriata jípurey jünne.
- 8 Të jume tü yoremem tühuatam jiba yáa báreka éiya
entok huäri béchibo ára ámet eetu.

**Ímëi nookim jume jáamuchim
Jerusalénpo joomem béchibo**

- 9 Jikkajäem, jáamuchim, emëe kaitat obisi éame.
Tüisem nee jikkaja, malariam enchimmet jiba yánti
éaka jiápsame.
- 10 Ilikki taahuarimpo, jamak chë áma senu huásuktiapo
ketune kee simsuko,
eme bueituk kaitat obisi éame, guómtinakeem.
Bueituk jü eechi lütinake,
huanärim beja kaita etta toboktianake.
- 11 Emoem yoohua, emëe jáamuchim kaitat obisi éame;
majhueem emëe enchimmet jiba yánti éaka jiápsame.
Emoem sanko úuhua
entokem sanko sosókom sankote ä bittunakë béchibo
enchim sirokähui.

- 12 Táhuichem emo chonna tepa sirokaka juka bem
huasammeu yeu simnakemtä béchïbo
entok jume enchim párasim yún takä béchïbo.
- 13 Bueïtuk bem buía huichammei entok tachïnommei
tápunnake;
bem joam ál-leehuamta ayukäpo júnne beja kaita
al-leehuame ayúnake.
- 14 Jü reyta jóakäpo entok jü buére joära
tösakaritunakemme,
entok jüri buere joära yún yoremrata jípureme
áapola tahuanake.
Jume téta koraim tösakaritunakemme.
Jume buuru kara buktume áma annake entok huate
animaalim áma basota buänake,
- 15 Diosta Espíritu ítou yepsäu tajti
ító béppa téhueka bétana.
Entok jü bueka see päria buía tülisi ayúnake,
entok huasam türi jichupahuamta ayutuanake.
- 16 Jü lútüria nésaunake jum bueka see päriapo
jü lútula jiápsihuame jum buiära ára ethuäpo.
- 17 Jü lútula jiápsihuame yánti jiápsihuamta nüpanake;
lútüria, yánti eehuamta entok Diostat eehuamta
nüpanake jiba béchïbo.
- 18 Im yorembra kaachin éaka jiápsinake, ä jóapo,
huanäi jimyorehuamta téunake.
- 19 Juka buére juyata tejalhuak júnne
entok jü buére joära chibela huéhek júnne,
- 20 emëe al-leaka jiápsinake.
Enchim huasam áma yún bäam jípunake
entok bem huakasim entok bem buurum áma yún
basota jípunake.

Jü Diosta nokähui Asiiriata bétana

33 1; Jìokot éehuame enchim boobitcha emëe, yorembra
Asiriapo joome, bueïtukem huatemem tejsalsula,
tërem emëe jauhuey júne kaa tejalri!
Huatemem ama bétana bebsula,
tërem emëe jauhuey júne kaa ama bétana bepsuri.

- Junakoy sîmeta tejalsuko,
eme tejaltunake.
Junakoy sîmem ama bétana bepsuko,
eme ama bétana bepsutunake.
- 2 Të émpo, Yahue Dios, itomë nakjiokole,
bueitukte émot boobit-la.
Itomë úttiärata makka chikti taapo
entok itomë jinëu jum taahuarim obiachimpo.
- 3 Jume enchi bejreka kateme téttene em úttia jáhui
jíkkajaka;
enchi kíkteko, ijume nacioonim chíbela tennek!
- 4 Juka oruuga entok buére guochita buíam entok jume
párasim tejalë bénasi,
junëli kétchi tejaltunake jü sontarua huechila
Asiiriapo joome.
- 5 Yahue Dios tepa tüisi yörisi maachi entok téhuekapo
jiápsa,
Jerusalénta ä joa lútüriata yeu hueenakëpo entok
lútula jiápsihuäpo ä yáanake.
- 6 Huäri taahuarichi, Aapo em nahua úttiäratunake,
entok yún jinëuriata enchi maknake, jünee huamta
entok jíta täyahumta;
Yahue Diosta em yörëhui em rikoatunake.
- 7 Të én jume em nássualeerom tepa emo óuleme sîmem
bíchäpom buaana;
jume yánti jiápsihumta nokta hueriame chibusim
buaana kom éaka.
- 8 Jume em böom tösakari;
beja kaabe áma huam kaate.
Bem yánti jiápsi báreka bem nok sumarita kaitäpo
yáuhuak
éntokim kaitapom am bitcha tua bem bil-lau nokame
bíchäpo bem yáarim;
kaabetam yöre.
- 9 Jü Israelta buía chohue jü sirokriayi;
jü Líbano huaake tiuratä béchïbo.
Jü bueka päria Sarón én bueka see päriata bénna;

Basán buíärapo entok juya Carmeelo katim saahuaka
taahuak.

- 10 Të Yahue Dios ínel jiaahua: «Énne kiktenake;
énne jikau tóboktiatunake, im yörihuäu entok im
úttiärata bittebonake.
- 11 Enchim yaa báreka eähui ili júya huakia entok
chuki jibba;
jü jaahua enchimmet yeu huéeme tajisi ayúnake
huanäi enchim lütianake.
- 12 Jume ili joäram tokti síme táatunake,
huícham chuktiaahuaka entok tajiüu guötiaahuakäu
bénasi.
- 13 ¡Akem ä jíkkaja juka ím yáakähui, nacioonim mékka
jomeme!
¡Entok eme kaa mékka aneme, im úttiäratem tatäya!».
- 14 Jume Jerusalénpo kaa tühuata joame majhuekam emo
yoohua;
jü tüisi maujria am nüye jume kaa Diosta jípureme.
«¿Jábesu áamak jíápsinake jáni ïri taji símeta
huiuhuiuktiamtamaki? —tim chaayey—.
¿Jábesu ára jíápsinake jáni ïri taji símeta
lülütiamtamaki?».
- 15 Jume ára ámet éehuame entok lútulaisi nokame,
jume jábeta báitattähuaka jíta úttiapo kóbabareka
omtiame,
jume jíta jábeta mikhuäu jíta kaa lútula jajamriam
bétana mékka emo jípureme,
jume jábeta më báreka nokame kaa jikkaijbáreme,
jume bem pusim patpáttiame kaa tühuapo huattibáreka:
- 16 ímëi ajäria jume mejikat joanakeme.
Jume buére tétam káupo ayúkame bem emo
jineuriatunake;
buähuamtam maktunake,
éntokim lutüriapo bäam jípunake.
- 17 Bem pusim reyta bínnake síme ä uyyoriarachi,
éntokim buíata bínnake mekkäriat kia bökamta.

- 18 Íkái maujsi máchira taahuaritahuim huaatinake
huanärim natéamajlake:
«¿Jaksum aane jume asiiriom nésahueme
ítom toresim nanäikiame?
¿Jaksum aane jume jita näikialeerom
juka ítom buére joära huechiläpo kobarita
nanäikiähui?».
- 19 Eme beja kaa am bínnake juka yorembata mamaj
yolita entok kara jáchin áu jiautumta,
ä nooki kaa át jünakiachimta entok kaa täyahuamta.
- 20 Akem ä bícha juka Sionta, buére joära ítom buéresi
pajkom jojoohuäpo;
Jerusaléntem bínnake, buére joära yánti machita
entok kaachin éaka áma jiápsihumta.
Lona kari huiterimmei tüisi kutti sumaritä bénasi
entok ä ejtakam tüisi kutti jäbuarimmey.
- 21 Ito béchibo Yahue Dios síme úttiäratunake.
Senu bueka bat-hue ítom jinëuriatunakë bénasi
bueituk kaabe ä béjreka kateme kara áma huam huénake;
huepü barko nassualeero il-litchika ö bueuruka júnne
ä bejreka kateme karam áma huam kannake.
- 22 Bueituk Yahue Dios ítopat huéiye,
Yahue Dios ítou nésahueme, Yahue Dios ítom rey;
Áapo ítom jinëunake.
- 23 Jume barko veelam enchim bejreka kateme huiiram
cháka,
jü barko kuta chë mejikat kóttirachim kaa türimmaki.
Diosta yorembra juka tesoarota näikimtenake;
jume karaktilame júne bem máknakeu mabetnake!.
- 24 Jü Israelta yorembra beja kaa ínel jáunake:
«Kökorete entokte kara íto jinëu»,
bueituk Señor Dios bem kaa tü yáarimmet am
jiokolinake.

Dios jume nacioonim jiokot yaanake

34 ¹Äbem kaate entokem ä jikkaja, buíapo yorembra;
bueituk jü ánia entok síme áma ayúkame ím nokim
jikkaijnake.

- ² Bueituk Yahue Dios tepa omtë buíapo yorembatahui;
entok sime ä sontaroam bejreka kiktela.
Tokti simem tejalnake;
entok bem kókkonakeu am nenkinake.
- ³ Entok jume kókkolam katim määritaka tahuanake,
entok jume takahuam chicha júbanake;
entok káu bétana bem ojbo buitinake.
- ⁴ Jikachi, sime jü téhuekat ayúkame kaitasi ayúnake
entok jü téhueka jiösiata bénasi náu bitiatunake.
Jume chokim téhueka bétana kom huattinake
paraj sáahua huakiam kom huättë bénasi,
ö chuna taka huakiam uguópo.
- ⁵ Junakoy im ejparam téhuekapo ä tékilta chupasuko,
Edomta béppam kom huennake,
jü nación ä yuktiarita ä tejálnakeuta jiáulatukähui.
- ⁶ Yahue Diosta ejpara ojboi tápuni
entok áhuiriayi,
kabaram entok chibam ojbotä bénasi,
Diostau buijhuame.
Anëli Yahue Dios yorembra Bosrapo joometa mënake
entok tepa bürukam Edompo kókkonake.
- ⁷ Entok bempörim bénasi jume bueesim júyapo joomeme
kókkonake,
jume toorom entok jume beceerom.
jü buía ojboi tapunika tahuana
entok jü buía sime óchokoka tahuanake.
- ⁸ Bueituk iri jü taahuari Yahue Diosta áu ä jujutnakëhui,
jü huásuktiria juka Edomta ä bejtuaanakëhui sime
juka Israelta áu ä yáakä bétana.
- ⁹ Jume jakiam Edompo ayúkame chapopoote tüisi
tattaka tahuanake jü buía toröchia éntok
azuufresi
entok jü buía tajii tápunnake.
- ¹⁰ Kaa tuknake taahuapo entok tukaapo júnne;
jíbapo béchïbo buiichía yeu huéenake.
Edom tö sakaritaka tahuanake jíbapo béchïbo;
beja kaabe áma huam huéenake.

- 11 Júmürim yaijnake jü müu entok jü baahuis,
 jü baa guóorou entok jü kooni ámam jóaatenake.
 Dios júnel ä junaktelatukai juka Edomta
 tösakaritunakëhui;
 entok kaita áma ayúnakëhui.
- 12 Beja kaabe rey áma nésaunakeme annake jumü
 naciónpa,
 entok síme jume áma nésahueme kaabetunakemme.
- 13 Jume huítcham bem yäura joam tápunianake;
 bem téta koräipo nátärem entok tachinom yötunake.
 Jumü guöim áma jóatenake
 entok müum áma jóatenake.
- 14 Jume júya missim guöimmakim jumüi emo nau
 toijnake,
 jume chibam juyapo joome nahuim nat chaynake.
 Júmürim jóanake jume animaalim tukaapo yeu
 sásakame,
 éntokim júmürim jimyorehuamta téunake.
- 15 Jumüri jü müu áma tosátenake entok áma kábanake;
 áma kaba böteka am tomtirianake jume ili müum
 entok ä másammei am páttianake.
 Kéchim áman kannake jume taahuem,
 hueepulaka öou entok jámmut.
- 16 Yahue Diosta librommechem suuhua
 entokem ä yaanakëu bitcha.
 Ímëi animaalim entok ímëi huikíchimmeu,
 ä jámut-hua júne kaa áma binake,
 buéituk jü Señor Dios Áapo ä yaarokaka ä nok-la.
 Ä Espírituhua símeta íkai lútüriasi yáanake.
- 17 Áapo ä jünaktela entok ä näikimtela juka buíata,
 entok jumëi ä yaaläü ä mik-la bem ä áttianakë béchibo.
 Bempom áma juebénasi emo yaanake jíbapo béchibo,
 entok jíbapo béchibo.

Dios ä yorembra jikau eetua

35 ¹Jum kaita ayukäpo éntok bueka see päriapo
 al-léenakemme huámechi taahuarimpo;
 jü buía kaita jípureka ál-leaka sehuanake.

- 2 Júnëlitunake, yún sehuam ayúnake,
buiikim entok al-léehuarim.
Jume bueka see päriam tüisim sialisi ayúnake, júya
kahui Líbanopo ayúkame bénasi,
tepa müsäla machisi buére kähui Carmelota entok
bueka päria Saronta bénasi.
Jumüi Yahue Dios ä úttiära bittebona,
ítom Diosta ujoyória.
- 3 Ìri nokiyem, úttiatem am makka jume mámmam
lottilam jípureme,
entokem jikau am éetua jume tonom kaa úttiakame
jípureme.
- 4 Jume jiápsi maujrichimmehuem júnel jiaahua:
«Úttiatem nüye entokem kaa majhue,
bueituk enchim Dios beja äbo huéiye ä bejreka kateme
tejal báreka;
äbo huéiye enchim jinëu báreka».
- 5 Huanäi yepsakäteko, lilipitim pusim étaporianake
entok nanakapim nákam étaPONake.
- 6 Jü löi masóta bénasi naa tubuktinake,
jume kara nokame jal-léakam buiknake!
Bueka see päriapo yún bäam áma yeu pótanake
baa buiteme éntok buía kia toijrita kaita jípure.
- 7 Jü buía tepa huakia bäa sénekasi ayúnake
jume bäam yeu huéeme éntok juka buíata tepa bäi
mukeemta tápunianake.
Juya báata guóroguoroktepo, ámam yötunake jume
baakam entok tuulim
bannaataka guöim bueka see päriapo jóakäipo.
- 8 Huepül buére böo jumüi buíapo huam huéenake,
bannaataka kaita ayukäipo;
Böo Tülisi Jiápsihuäu ti téhuaana.
Jume juénasi éame jahuei júnem kaa áma huam kannake.
Jume Diosta böot rejteme jíba ame béchibotunake;
jume kaa suáram jauhuey júnem kaa át rejtinake.
- 9 Kaita lionim áma ayúnake jumüi böochi,
kaita animaal tepa yoyolim juyapo aneme júinne.

Kaita jita jinhua máchira júne áma ayúnake;
 jume jinëurime jíba at rejtinake.
 10 Nottinakemme jume Yahue Diosta jinëurime;
 Jerusalénpom buikaka kimunake,
 jíbapo béchibom al-léenake,
 jiba al-léehuame ayúnake entok buéresi al-léehuame;
 jü buanhuame entok jü sirokhume kaitatunake.

Asiiriapo rey Judáapo ili joärammeu kibakek

36 ¹Guoj mamni áma naiki huásuktiriam huéeyo Ezequíasta reytuko, Senaquerib, Asiiriapo rey buére joäram nate chíkola téta koraekame Judáapo joomemmak nássuak huanäi am yöök. ²Huanäi jü Asiiriapo rey áman ä bíttuak át éaka yäurata bénasi Laquispo naateka tüisi yún sontarommaki rey Ezequíastamak ä ettejhua iäka Jerusalénpo. Jume Asiiriom japték canaalta bäam áma tottohuäpo jikattana katekäpo, huä huasa böou jëla bökame sánkota babaksiahuäpo jü yaari.

³Jumüri ameu yeu sajjak: Eliaquim, Hilcíasta üusi, palaaciopo reyta anëpo móoroma; Sebna, jü simeta yeu sikamta jïöjteme; entok Joa, Asafta üusi, chikti taapo simeta jita áma yeu humentá bíchame. ⁴Huanäi jume rey Asiiriapo joome jábetat éaka yäurata jípureka bempörimmeu ínel jiaahua Ezequíastau íkäi nokta áu huerianakëhui:

«Jü Asiiriapo rey tepa yörihuame ínel jiaahua: ¿Jítatsë éaka tepa kaachin éiya? ⁵¿Jachë júnel éiya kia nokimmei juka nássuahuamta yöo? ¿Jábetamakse emo näikia em nee bejreka emo nássuanakë béchibo? ⁶¿Egiptotachi? Bueituk Egiptotachë eákäteko, senu baka chámtiratä bénna enchi át huijjuteko enchi sosotuanake. ¡Júnëli maachi jü faraón, Egiptopo rey, kara át éehuäpo yumála!

⁷»Jamáke júnel ínou jáunake: “¡Yahue Dios ítom Diostatte éiya!”; ¿jachu kaa Ezequías jume ä tiöpom entok ä altaarim tátabek, entok simem Judáapo entok Jerusalénpo jü altar Jerusalénpo katekäpo, úttilna?

⁸»¡Ene! Ä mabéta juka nokta im rey Asiiriata jiaka bénasi. Guoy mil kábäim enchi maknake, ¡bueituk

jumëi beeki oohuim ára enchi makäteko ámet am joosákanakë béchibo! ⁹Em ili jáiki sontarommaki, ¿jachisë júne ä bejreka kikte jume im reyta sontaarom chë kaa úttiakame júnne, éláposë jume carreeta áméi nánassuahuame enchi aniname jípurëteko júnne entok am huéhueriame Egiptopo joome? ¹⁰Chë júnne, ¿jachë em buiärapo ítom úttiapo kimuk teiyei kaa Yahue Diosta ítom bát bicha hueriaako? Yahue Dios Áapo júnel ítou jáula: “¡Ílkäi buíatamakem nássua entokem ä tejale!”».

¹¹Huanäi Eliakim, Sebna entok joa jábetat éaka rey asiiriopo yäurata jípureme ínel jiaahua:

—Émoute jiokot jiaahua, arameo nokpo ítou nooka bueítukte tüisi át jünéiya. Katë hebreo nokpo ítou nooka, bueítuk jü yorembra sami korait béppa aneme ä jíkkajaka át jünéiya.

¹²Të jábetat éaka jü Senaquerib yäurata jípureme ínel am yommiak:

—¿Eme nee sáuhuemta íkai nokta im rey enchimneu entok enchim reytau jiba bíttuari teiyei? Áapo síme ímí jóakame ä jíkkajäi ä, bueítuk sami korait béppa aneme bempo entok síme ä jüneerianake enchim bénasi, bueítuk bem buítatam buänake entok bem sijta júne jínake.

¹³Chúkula jábetat éaka yäurata jípureme kíktek huanäi hebreo nokpo ámeu cháchayek jü yorembra sami korait béppa anemmehui: «¡Ílkäi noktem jíkkaja Asiiriapo buéresi reyta bétana huemta! ¹⁴Jü rey íkai nooka: “Kátem Ezequíasta enchim bäittatautua. Áapo jauhuey júne kaibu ára enchim jinëunake. ¹⁵Kátem emo tojja bueítuk Yahue Diostat enchim éenake bétana ínel enchímmeu ä jiaayo: “Tua lútüriapo Yahue Dios ítom búttianake. ¡Í buére joära jauhuey júne kaibu rey Asiiriata mámpo huennake!”.

¹⁶»¡Kátem Ezequíasta jíkkaja! Bueítuk Asiiriapo rey ínel jiaahua: ínomakem yánti anhuamta yáuhua; entokem ínou emo nenka. Huanäi eme hueepulaka arem jiba enchim párasim entok enchim chunam buänake, entok enchim pozompem baa jínake. ¹⁷Chúkulane täbui buiärau enchim huerianake enchim buiära áttia bénasi: jum tirijkom entok

paraj takam ayukäpo, paanim entok vinota enchim yáanakë béchibo.

¹⁸»Kátem Ezequíasta enchim bāitattāutua ínel enchimieu ä jiaayo: ‘Yahue Dios ítom búttianake!’. ¿Jachu jume diosim jita tābui naciónpo joomem jauhuey táapo ä yorembрата jinëula Asiiriapo reyta bétana? ¹⁹¿Jaksum aane jü Hamatta entok Arfadta diosim? ¿Jaksum aane jume Sefarvaimta diosim? ¿Jita diosimsu Samaariata im úttiärapo yeu huíkkék? ²⁰¿Jíta diosimsu jumëi nacioonimpo ára am jínëuk ím úttiära bétana? ¿Jítasu ínel enchim éetua bueituk Yahue Diosta ára ím mampo Jerusalénta yeu ä huiknakëhui?».

²¹Të bempo kaa jialeka taahuak entok senu nokta júne kaa nookak, bueituk Ezequías ä nésaulatukai: «Kátem ä yoyommia».

²²Huanäi Eliakim, Hilcíasta üusi, palaaciopo reyta anëpo móoroma; Sebna, jü sîmeta yeu sikamta jiöjteme; entok Joa, Asafta üusi, jü reyta nokäu jiöjteme, Ezequíasta anëhuim nottek. Bem sankomim siutiak sirokhuamta bem inneä béchibo, entokim áman kimuk reyta bit báreka huanärim ä tejhuak jáchin ä jiakähui juka jábetat éaka yäurata jípureme Asiiriapo reytahui.

Dios Judáata jinëu

37¹Junakoy jü rey Ezequías íkai nokta jíkkaíjsuka, áu sanko siutiak, sanko sosokoi áu sánkotuak sirokhuamta inneä béchibo huanäi Yahue Diosta tiöpou siika. ²Chúkula Eliakimta, palaaciopo reyta anëpo móoromata áman bíttuak; entok Sebnata, jü sîmeta yeu sikamta jiöjteme; entok jume sacerdotem chë áma yörihuame, sanko sosokoi emo sánkotualataka sirokhuamta bem inneä béchibo, profeeta Isaías, Amozta üusibeu, áamak am nok íaaka. ³Bempo júnel áu jiaahuak: «Jü rey Ezequías ínel jiaahuak: “Én ïri taahuari obiachisi huéíye, buére áihuame entok kaa yörihuame. Senu ili usita beja abe yeu tomtë bénna, të jü ä áyehua kaa úttiak ä asua béchibo. ⁴Júnélite ä boobitcha Yahue Dios em Dios juka jábetat éaka yäurata jípureme Asiiriapo reyta jíkkaíjak, bueituk juka reyta áman bíttuarita Dios jiápsamta ä buere áu íaaka, entok

jiokot ä yáanakë béchibo juka nokta Yahue Dios em Diosta jikkajakähui. ¡Émoute jiokot jiaahua enchi Diostau am nok-ria iaaka jume ilikkika tahuakame béchibo!”».

⁵ Júnakoy Ezequíasta sauleerom Isaíasta reyta noki ä makkak, ⁶ jü profeeta ínel am yommiak: «Enchim sáhueutahuem ínel jiaahua: “Yahue Dios íkái nok-la: ‘Katë majhue jukái nokta nee buére áihuamta em jikkajakähui nee bejreka nokhuakähui jume Asiiriapo reyta sauleerom bétana. ⁷ ¡Jikkajäe! Ínapone ä bejreka kiktana, entok juka reyta nokta mabettuanake ä buiärau ä nottinakähui. Huanäi ä buiärau nottinake, jumüi ejparammei mëtunake”»».

⁸ Huanäi juka jábetat éaka yäurata jípureme Asiiriapo reyta jikkajak juka rey Asiiria Lakispo yeu sikähui áapo entok Jerusalénpo yeu siika huanäi juka ä reyta téuhuak Libnatamak nássuamta.

⁹ Jumüi, jü Asiiriapo rey ä jikkajak juka rey Tirhacata Etiopíapo joometa ámemak nássua báreka yeu sikähui. Ä jikkajaka, jume ä sauleerom áman sáuhuek Ezequíastamak am noknakë béchibo, ínel jiaka:

¹⁰ «Íri noki rey Ezequías Judáapo joometau bíttuari. Katë em Diosta nokäu súale, em át eähui, bueituk Jerusalénta kaa rey Asiiriapo joometa mampo ä huennakähui.

¹¹ Émpo tüisi jünéiya jita am yaalatukähui jume Asiiriapo reyim bem nassuakäpo. ¡Símemim tejalsuk! ¿Jachu empo ára emo jinëu machile? ¹² ¿Jachu jume diosim huate nacioonim jípurëu am jinëula, nacioonim Gozánta bénasi, Harán, Resef entok yorembra Edén Telasarpó joakame? ¡Im bát kat-riam símemim tejalek! ¹³ ¿Jaksu aane jü rey Hamatpo joome entok jü rey Arfadpo joome, entok jume reeyim Sefarvaimpo joomeme, Henaapo entok Ivaapo joomeme?».

¹⁴ Chúkula juka jiösia jiöjterita mabétaka jume nokta huériame bem mámpo bétana entok ä noksuka, Ezequías Yahue Diosta tiöpou jikau jämuk huanäi juka jiösia jiöjterita Yahue Diosta bíchápo teekak. ¹⁵ Huanäi Ezequías Yahue Diostau nok-buaanak, ínel jíaka: ¹⁶ «¡Yahue Dios símeta ára joame, Israelpo Dios, émpo kerubiinim úttiakame násuk

kattek! Émpo jiba Dios sime reinom buíapo ayukammehui. Émpo juka buíata entok téhuekata yáuhuak. ¹⁷¡Köme chätu, Yahue Dios, éntokë ítom jíkka! ¡Em pusimë étapo, Yahue Dios, éntokë ä bitcha! Akë ä jíkka juka Senaqueribta enchi bejreka nokähui bueítuk em jiápsähui.

¹⁸»Lútüria, Yahue Dios, bueítuk jume Asiiriapo reeyim sime jume nacioonimim entok bem buíamim tejal-la. ¹⁹Tajihuim am guötiala jume nacioonim diosim éntokim am taiyak. Kialim diosim kutapo entok tétapo yáaritukai, yorembra mamammeyim yáaritukai ¡Kialiku jume asiiriom aram am tejalek, bueítukim kaa tua diosimtukai! ²⁰Ëni, Yahue Dios ítom Dios, itomë ä úttiära bétana jinëu; junëli sime jume buíapo reeyim nénesahuëpo jüneenake bueítuk empo jiba em Yahue Diostukähui».

Isaías Judáata jinëunä bétana nooka

²¹Chúkula, Isaías, Amozta üusi, íkai nokta Ezequíastau bíttuak: «Yahue Dios íkai nooka Israelpo Dios: “Bejasu empo Senaqueribta Asiiriapo reyta bétana ínou nookak, ²²Yahue Dios íkai nookak ä bejreka:

»”Jü beeme Sionta maala
kaitäpo enchi bitcha entok enchi akbua.
Jü Jerusalénta maala
em amapo koba huiute.

²³»¿Jábetasë buére aul-la éntokë ä tiusi bëla?
¿Jábetatsë chaisula?
¿Jábetasë junnerasi bil-la em pusim tepa emo
buérialemmeyi?
¡Nee bejreka juka Dios Santo Israelpo joometa!
²⁴Em noki hueriame huämi, Señorta buére aahuak.
Ínële jiaahuak: ‘Im juebena carreetam áméi
nánassuahummeine
jume káhuim chë mejikachimmetne jämuk,
jeehui, mejikat kahuimmet Líbanopo chë
mejikachimmetne jämuk.
Entok ä ceadrom chë tettebemne chuktiak
entok ä cipreesim chë áma tuttürim.

Éntokne kahui chë mejikachikuu tajti yepsak
 jum yún buére júya chë türuy ayukäpo.
 25 Pozomne buejjek yún buía kaa im jóakäpo
 éntokne bem bäammei íno sebe tátabek.
 ¡Im guók betäriammeine
 síme bat-huem Egiptopo ayúkamene huaachak!'.

26 »"Të ¿jachë kaa ä jikkaijla?
 Ínapone binhua naateka ínel eesula.
 Binhua naatekane ä yáa báreka èela,
 én éntokne ä yaala.
 Ínapone júnel ä yaa bábarek, bueituk buére joäram tepa
 ousi yáarim enchi kom pitpittiasunakëhui
 entok senu joa tatabri moraisi am yáanakëhui.
 27 Huäri béchiibo jume áma jóakame toktim kaa úttiak
 éntokim guómtila éntokim kaachin anmatchi.
 Tepam kaa úttiak ili juyatä bénasi,
 kaa obiachisi át checheptihua basiuria loobo sialitä bénasi.
 Ili juya kari jikat béppa yeu sisime bénamme,
 bueituk tatája kee jee jikau yötuka entok kee jee
 roroaisi yötuka.

28 »"Tëne enchi tüisi täya:
 jüneane jakun em anëhui,
 entok jauhuey enchi áman kibakëhui entok enchi yeu
 huëhui.
 Annä täya jáchin nee bejreka tüisi ínou em omtëhui.
 29 Tepa ínou em omtëu béchiibo
 entok em emo buerialë béchiibo, im jikkajakähui,
 im ganchone em yekapo órenake
 entok im pereena em tempo.
 Enchine nottirianake
 jü böo em yepsakäpo huämi"».

30 Isaías sep Ezequíastau júnel jiaahua: «Íri ajária jü señal ä
 lútüriatukähui juka im nokähui:

»Íri huasuktiachi eme ä buänake juka áapola sihuilataka
 áma yötulataka jibba,

jü senu huásuktia äbo jëla, huémtat akem ä buänake
 juka ámet yeu basiunakemta.
 Të, baij huásuktiriam huéeyo etnakëem entokem
 jichupanake;
 párasimem jäbuanake entokem bem takam buänake.
 31 Emëe éntok, jume Judáapo tahualame,
 jume nássuahuäu tejalhuäpo yeu tennekame,
 bem tua buíapom nahuatunake,
 yötunakemme éntokim yún jíta jípunake.
 32 Bueítuk Jerusalénpo yeu simnake kaa jáikika áma
 tahualame ím yorembra,
 entok ili kaa jáikika tahualame jiápsaka áma yeu
 sákalame, káhui Sion bétana.
 ¡Yahue Dios úttesi símeta ára joamta tüisi ítom nakeme
 ä yáanake!

33»Yahue Dios júnëli béchïbo íkai nookak Asiiriapo reyta
 bétana:

»“Ä sontaroam kaa Jerusaléeniu kimunake;
 huepü júihuata júnem kaa áma jimmanake.
 Katim bem puertampo päkutana júne kaa kannake bem
 ame bia ái emo jínëhuamta huériaka
 éntokim kaa áman úttiapo emo kimúnakeu jita
 toboktianake bem buére koraim tétao yáarimmet
 béjreka.
 34 Jü rey tua ä buíau juchi nottinake
 böo ä yepsakäpo huämi.
 Ímï buére joära Jerusalénpo kaa kibaknake
 —ti jiaahua Yahue Dios—.
 35 Ínapone íkai buére joärata béchïbo nássuanake ä jinëu
 báreka,
 bueítuk im íno nakë béchïbo, entok David im
 sauleerota im nakë béchïbo”».

36Huäri tukaarit Yahue Diosta ángel áman siika
 asiiriom emo náu toijläpo entok ciento ochenta y cinco
 mil sontaarom suuhuak. Jume asiiriom kaa kókkokame
 yokoriapo kethuey búsaka, kókkolamim bitchak sïmaachi.

³⁷Huanäi Senaquerib, Asiiriapo rey, bem náu emo toijlauta toboktiak huanäi ä buíau nottek. Entok Nínivepo jóatek jü rey.

³⁸Séjtu taapo, tiöpopo ä dios Nisrocta ä úttileyo, ä üusim Adramelec entok Sarezerejparammeyim ä mäak. Huanärim sep Ararat buiärau bíchaa tennek, huanäi senu ä üusihua, Esar-hadón, áa sáu reytaka ä yeyesäpo yejtek.

Ezequías kökorëi entok türiak

38 ¹Huámechi taahuarimmet, Ezequías tüisi únna kökori huetcheke, jü profeeta Isaías, Amozta üusi, éntok áman ä bíchiseka siika. Íkai nokta reyta makkak: «Yahue Dios íkai nooka: “Em joaatë tüisi tojja bueítukë muknake. íkai kökoata bétana katë türianake”».

²Ezequías íkai nokta jikkajaka, samiu bicha pujbatek huanäi Yahue Diostau nok buaanak: ³«Aahuë huaate, empo Yahue Dios, bueítukne jiba émot cháka aane éntok chikti im jiápsimaki, em türëu jiba joaka»; jü rey entok buantaitek chibusi éaka.

⁴Huanäi Isaías íkai nokta mabétak Yahue Diosta bétana: ⁵«Nottëe éntokë Ezequíastau ínel jiaahua: “Yahue Dios íkai nooka, David em émpat huemta Dios: ‘Em nok buanaune jikkajak éntokne em ópuam bitchak. Áachë suuhua guojmamni áma mamni huásuktiriamne áme béppa enchi jiápsituanake ⁶éntokne rey Asiiriapo joome mampo enchi yeu huiknake íri buére joáratamak bekti. Júneltunake, íkai buére joáratane jinëunake”».

⁷Íri Yahue Diosta señal áu ä bíttebonakë béchibo ä noki ä chúpanakëhui: ⁸«¡Amaune ä nottituaanake guoj mamni graadompo juka täata jekka jum täata relojpo Acazta attiapo!”». Júnëli jü jekka áu yoyoak guojmamni graadompo amáu bicha jum täata relojpo.

Rey Ezequíasta jiöjteri

⁹Rey Ezequías beja türiaka, íkai jiöjtek:

¹⁰Ínapo ínel jiaahua: «¿Jachune tepa kaa yötuka júne kókkolam anëpo annake?
¿Jachune beja kaa jiápsinake jáni?».

- 11 Ínelne jiaahua: «Jauhuey júnene beja kaa juchi ä
binnake juka Yahue Diosta
buíapo jiápsame anëpo.
Jauhuey júnene kaa yoremrata binnake
ímí ániapo jiápsame.
- 12 Im jiápsi nëka
kabyerota lona karita buere yuku jekata násuk Bénasi.
Chuktiahuak,
jìk-leerota sánkota chúktiä Bénasi sánkota jìjìk-huäpo.
Senu huechiapo, ím jiápsi lütekai.
- 13 Yánti éakane síme tukáarit ä boobitchak,
tëne lionnim nee chibela huikkë Bénasi éiyay.
Senu huechiapo, im jiápsi lütekä Bénakai.
- 14 Im kaa suärapone, golondriinata Bénasine buaanai ö
guórouta Bénasi,
chúkula éntokne guókouta Bénasi tëinei.
Ím pusim lol-lottei téhuekau bicha bíchaka aniahuamta
járiaaka.
Yahue Dios, kachinne anmatchi. ¡Nechë ania!».
- 15 Të ¿jáchisune jáumachiaakai?
Bueítuk áapöisu íkai kökoata äbo bíttuak.
Enne kaa íno bueriaaleka hueramnake síme
huásuktiriam ínou bëyemmet
jiápsipo ím chibusi eákä béchïbo.
- 16 Señor Dios, em ítom rutuktiäu türi,
bueítuk jiápsihuäu entok kaa kökoatau yore huéria.
¡Empo ím kökoreu nee uuhuak
éntokë nee jiápsitua!
- 17 Jeehui, íri jiokot ínou ä sikähui ínö béchïbo türituk,
bueítukë mukiaapo nee yeu huik-la
éntokë síme im kaa tü yáarimmet nee jiookorila.
- 18 Bueítuk jume kókkolam karam enchi úttile;
karam úttil béchïbo bem jiaahui jikau chaiya.
Jume mamähuäpo kom sajakame
bejam kara em lütüriat boobitcha.
- 19 Jume jiápsame jíba áram enchi úttilna én im ä joä Bénasi.
Jü achaihuaria ä juneetebonake juka em lütüria ä
üusimmehui.

²⁰ Akem ä bichamta bénasi éiya: Yahue Dios nee
türiatuabaare.

Ä buiikimne buiknake ái jijiponhuame kuerakammeyi
síme taahuarim ím jiápsäpo
Yahue Diosta tiöpopo.

²¹ Isaías Ezequíasta sauleerommeu ínel jáulatukai:
«Chuna tuusitem yáuhua, huanärem sähuata béppa ä teeka,
huanäi Ezequías türiaanake».

²² Ezequías éntok natemajlatukai: «¿Jita señaltane
mabetnake bueituk Yahue Diosta tiöpopu im huéenakëhui?».

Ezequías Babiloonia bétana nokta hueriame mabéta

39 ¹Kaa jaiki taahuarim huéeyo, Merodac-baladán,
Baladánta üusi, Babilooniapo rey, Ezequíastau
jiöjterita bíttuak entok jita ä miika. Jünëeak Ezequíasta tüisi
kökorekäihui entok ä türiakähui. ²Ezequías tüisi ál-leaka
taahuak Babiloonia bétana áu bíttuarimmaki huanäi síme
tesoorota ä jóapo ayukamta am bíttuak: juka platata, juka
orota, jume ili juyam tülisi jubam entok jume aceeitem
musäla juubam. Ket am nuk sajjak amëi nanássuahuäu
ëriahuähui ä bit íaaka, jentok síme jume reeyim tesoorota
náu toijläu ayukäpo am bíttuak! Kaita ayuak, reyta kari ä
aanëpo, entok reytaka ä nésahuëpo júnne, Ezequíasta kaa
am bíttuakähui.

³Huanäi jü profeeta Isaías rey Ezequíasta áman bichisek
huanäi ä natemajek:

—¿Jítasum huaatiaí jumëi oohuim? ¿Jakun bétanasum
äbo yajjak?

Ezequías ä yommiak:

—Mekka buiära Babiloonia bétanam äbo yajjak.

⁴—¿Jítasum jum kari em nésahuëpo bitchak? —ti ä
natemajek jü Isaías.

—Símeta bitchak —ti ä yommiak jü Ezequías—. Símeta
im jípurëune am bíttuak, síme im tesoorom reytukäpo im
jípurëhui.

⁵Huanäi Isaías Ezequíastau ínel jiaahua:

—Íkai nokta Yahue Dios símeta ára joamta bétana
huemtë jíkkaja: ⁶“Taahuarim äbo huéiye bueituk

símeta em kari reytaka em nésahuëpo ayúkame —síme jume tesoorom em bát kat-riam náu toijlame én tajti— Babilooniau bicham am huerianake. Kaita áma tahuanake —ti jiaahua Yahue Dios—. ⁷Jume émot yeu kat-riame júne Babilooniau bicham am huerianake. Akim am kapontena bueitukim jum kari reyta nésahuëpo ä aneepom sauleeromtunake”.

⁸Huanäi Ezequías Isaíastau ínel jiaahua:

—Íri nooki Yahue Diosta bétana em nee mak-ri türi.

Bueituk jü rey ínel éiyai: «Eläposu yánti éehuamta ayuko entok kaita im maujnakëhui im jiápsäu núkisi».

Yahue Dios Jerusalénta jikau eetua

40 ¹«Akem ä jikau eetua, akem ä jikau eetua juka ím yorembata.

—Ti jiaahua jü enchim Dios—.

²Tülisem Jerusalén yorembatau nooka

entokem ä tejhua bueituk jume taahuarim sirokaka ä jiápsakäu beja lütekähui

entok bem kaa tü yáarim beja jiokorituri.

Jeehui, Ínapo Yahue Dios guosa jiokot ä yáuhuak síme ä kaa tü yáarim béchïbo».

³Jikkajäem! Íri jü jábeta chayëu jiaahui:

«¡Bueka see päriaapem böota étapo

Yahue Diosta béchïbo!

¡Huepü böotem lútulai yáuhua buíat kaita ayukäpo itom Diosta béchïbo!

⁴Síme buía päriatem tápunia

entok buére káhuim entok ili káhuimem chípela yáuhua;

chachakuitem rutuktia

juka rurumuita entokem nanahuitte.

⁵Huanäi Yahue Diosta ujyória bittunake

síme yorembra náu aneka ä binnake.

¡Yahue Dios ä nok-la!».

⁶Senu jiaahui ínel jiahua: «¡Chayëe!».

Ínapo éntok natemajek: «¿Jítasune chainake?».

«Chayëe bueituk jume yorembam ili juyata bénna.
 Ä musäla machiaakäu tepa läuti kakaitatu
 sehuata buíat ayukamtä bénasi.

- 7 Jü ili júya huahuake jume sehuam entok chochohue
 Yahue Diosta jiabiteria ámet buiitekä béchibo.
 Anëli ket ámeu sisime jume yorembammehui.
 8 Jü ili júya huahuake jume sehuam entok chochohue,
 të jü ítom Diosta nooki jíbapo béchibotunake».

- 9 ¡Sion, empo tü nokta hueeriamé,
 buére kahuim jikat béppa naatekë chaaye!
 Chë úttiakë ä chaaye, emëe Jerusalénpo joome.
 Chayëe éntokë kaa majhue.
 Jume buére joáram Judáapo ayúkame tejhua:
 «¡Akem ä bitcha, ímí äbo huéiye jü enchim Dios!».

- 10 Jeehui, Yahue Dios síme úttiärata jípureme úttiata
 jípureka äbo huéiye
 entok ä mam tebiam tepa úttiärata jípuremmei
 nésahue.
 Akem ä bitcha, áapo yorembata ä kobaläu am
 hueria.
 11 Kabyerota bénasi ä kabaram jíbuatua;
 ä ili kabaram ibaktialataka am huéria
 entok ä jiápsiu jëla am jípure.
 Kabara asualame tepa tülisi am huéria.

Kabe ä benatunake Israelpo Diosta bénasi

- 12 ¿Jábesu jume buére bahuem jünaktela ä mam betariam
 guojöku?
 ¿Jábesu jume téhuekam ä sutummei jünaktela?
 ¿Jábesu jünéiya buíata jaikik bettehui,
 ö jábesu am jünaktela jaikik am bettehui jume buére
 káuhuim entok jume ili káuhuim?
 13 ¿Jábesu juka Yahue Diosta Espírituta jita ä yaanakëu
 tejhuanake?
 ¿Jábesu chë jita täya ä tejhuä béchibo jita ä
 yaanakëhui entok ä majtiä béchibo?
 14 ¿Jachu jauhuey taapo jábeta jita ä yaanakëu tejhuanake
 huatia jäni?

¿Jachu jita áu bëye tühuata bétana ä majtianakë
béchïbo?

¿Jachu jábe ä majtiak juka lútulaitukähui,
ö juka tü böota ä bíttuak?

15 Akë ä bitcha, sime jume nacioonim ániat ayúkame
ä béchïbo kialim huepül ili bää chaktiriata bal-lepo
kom chakte bénna.

Kialim ili buía toröchia botelatam bénna
balanzata béppa.

Áapo bette júnakte toröchiata bénasi
juka buía bahue násuk ayukamta.

16 Sime jume kutam Líbanopo ayúkame júnne
entok sime jume animaalim júne Líbanopo ayúkame
katim yuma eiyei
ofrenda táttahuamta yaä béchïbo ítom Diostau bicha.

17 Sime nacioonim ániat ayúkame kaitam bejre ä
béchïbo.

Ä bíchäpo, toktim kaita bejre;
kialim kaita entok ili júne kaita bejre.

18 ¿Jábetasute Diosta alë bénak binnake?

¿Ö jita dios yorem mamamnei yaarim ára téunake
Diosta bénnak?

19 ¿Jachu dios yorem mamamnei tülisi yaarim jítäpo
yáarita bénna,
oroi chitoniarita entok cadeenam platapo tülisi
yáarimmei?

20 Entok juka yorembrata huäri béchïbo tepa
poloobétuko,
chë ä ilikkipo kuta kaa momoyemtam yeu puppua
entok ára ä joamta jariunake
¿dios yorem mamamnei yaarita yáanake kaa ä
huennake béchïbo!

21 ¿Jachem kaa ä jikkaijla? ¿Katem jünéiya?

¿Diosta noku bíchem nanakapim,
juka ä nokakäu kee jee ániata naateyo?
¿Toktem kaitat jünéiya?

- 22 Dios buíata lóbalatat béppa kattek;
 jü yorembra hétuk áneme guóchim bénamme áa
 bíchäpo.
 Áapo jume téhuekam cortinam bénasi teeka,
 entok ä lona kari amëi joohua áma joä béchïbo.
- 23 Áapo jume ím ániat úttiärata jípureme kaitäpo
 tatahuaria
 entok jume nésahueme kaitasi am joohua.
- 24 Jauhuey júnem kaa jäbuaritukä bénasi, jauhuey júnen
 kaa et-ritukä bénasi,
 lautiposu áapörík áme béppa am pujtiaako
 chochohuemme;
 jü jeka ili chuktä bénasi am huehueria.
- 25 «¿Jábeta alë bénasem nee bitcha?
 ¿Jábesu íno bénna?» ti nátemaje jü Dios Santo.
- 26 Téhuekahuem jikau bitcha.
 ¿Jábesu síme jume chokim yáhuak?
 Áapo sontarom bénasi, nassáu yeu am kattua,
 entok huehuëpulam bem téhuampo tettehua.
 Tepa ä úttiära béchïbo entok kaabe ä bénasi úttiärata
 jípurëhui,
 huepülaka júne kaa áu täru.
- 27 Empo Jacobta yorembra, ¿Jatchiakasë Yahue Diosta
 obíachisi em jiápsäu kaa ä bíchá tiíya?
 Empo Israelta yorembra, ¿Jatchiakasë Diosta kaita
 émomak huaatia ti ára jiaahua?
- 28 ¿Jachem jauhuey júne kaa ä jikkaijla?
 ¿Jache jahuei júne kaa át jünëela?
 Yahue Dios áapo jü Dios, jíbapo béchïbotukähui,
 jü síme buíata yaalame.
 Áapo jauhuey júne kaa úttiata tattaru entok kaa lol-lotte
 jünne;
 kaabe ára ä jünakte juka tüisi jita ä täyähui.
- 29 Áapo lottilame úttiata mámaka
 entok juka kaa úttiakamta yún úttiata mámaka.
- 30 Jume jübua yótume júne úttia lülüte éntokim lol-lotte,
 jume jübua yótume tüisim lottilatakam huat-huatte.

31 Të, jume Yahue Diostat éame juchi bemela úttiitam
 jípunake;
 aaguilam bénasim masam teeka.
 Tenninakemme éntokim kaa lottinake;
 kannakemme éntokim kaa úttia lütinake.

Dios Israelta yoremrata ania

41 1 «Nechem jikkaja kaa jialeka, bahue mayoam
 entokem émo oule ili joäram.

Äbem rukte entok huanärem nooka;
 itote náu toijnake íkái nau tüte béchibo.

2 »¿Jábesu júkái reyta täata yeu huë bétana jomemta äbo
 hueetua,

huaka jíba yöoka áma yeu sisímemta?

¿Jábesu yún nacioonimmet béppa yöhuamta ä makka
 júkái outa

entok jume reeyimmet ä eäpo huam am jotua?

Ä ejparammei il-lichisi am chuktia,

entok ä kuta huikorimmei il-lichisi am chuktia entok
 chuktä bénasi am chibejtia.

3 Am guókjáase entok kaa majhueka huéiye,
 kaa buíata täyaka júnne.

4 ¿Jábesu simeta íkái yaala?

¿Jábesu jume bat yeu kat-riam núnnu taahuarim
 naatekäpo naateka?

Ínapo Yahue Dios, bat hueme

entok ínapöisu jume äbo katemmaki».

5 Jume ili joära bahue naapo ayúkame entok am bíchaka
 májhuek;

jume buíam chë mekkäriat órekame emóm yoohua
 éntokim náasi aane nássua béchibo.

6 Jume diosim yorem mamammei yaarim jojoame
 náhuim emo jikau eetuak

ínel náu jiaaka: «Íltote oulinake!».

7 Jü choorou platata tekipanuumta jikau éetuak,

jü martiommei chitakosi jita jojoamta jü yúnketa
 bébamtai ínel jiahua.

«Türi jü jita ái náu chuachuaktiahuame».
 Huanäi laabosimmei kutkutti át popónak juka dios
 yorem mamammei yaarita
 kaa ä huénnakë béchibo.

- 8 «Të empo, Israel, im sauleeroë,
 empo Jacob, im yeu puaari,
 im jaläi Abrahamtat yeu simlame,
 9 enchine núnula buía tepa mekkäria bétana,
 ínel emou jíaka: “Empo im sauleero”.
 Bueitukne enchi yeu puaala
 éntokne kaa enchi yeu tahuarianake.
 10 Katë majhue, bueituk ínapo émomak aane;
 katë kom éiya, bueituk ínapo em Dios.
 Uttiatane enchi maknake éntokne enchi anianake;
 ím mam batatanim yoyömmeline enchi kutti buijnake.
- 11 »¿Akë ä bitcha? Síme jume omteka kaa enchi bibitpeame,
 tiusim tahuarianake entok kaa emo buérialoka.
 Síme huame enchi bejreka japteme kokkonakemme
 éntokim kaitasi tahuanake.
 12 Akë am jariunake jume émomak nássuame
 éntokë kaa am téunake.
 Jume émomak nássuame
 kaitapom tahuanake.
 13 Bueituk Ínapo, Yahue Dios em Dios,
 ínapo, em mam bátatana bétana enchi buijla:
 Éntokne ínel é mou jiaahua:
 “Katë majhue, ímíne aane enchi ania báreka.
 14 Eläposë kia buíchíaa jiöbe, émpo Jacobta yorembra,
 katë majhue, Israelta yorembra, bueituk ínapo enchi
 anianake.
 Ínapo Yahue Dios, enchi jinëume.
 Ínapo jü Santo Israelpo joome”.
 15 Beméla jita amëi chichiü béchibo bénasine enchi
 yaanake,
 yún buabuahuim támekame.
 Kahuimee bébnake éntokë am tutujnake,
 ili káhuim éntokë il-lichisi am chuktianake.

- 16 Jekahuë am guötianake
jeka éntok am huerianake;
huepü teetuku éntok am chibejtianake.
Huanäre Yahue Diostat ál-leenake;
Israelpo Dios Santotachë al-leenake.
- 17 »Jume poloobem entok jume jikot éame bäam jariaka
entok kaa am tíaka,
bem ninnim tüisim huakia bem bäimukë béchïbo,
huanäi Ínapo, Yahue Dios, am yommianake;
Ínapo, jü Israelta Dios, jauhuey júnene kaa am
tösinnake.
- 18 Bempörim béchïbone bat-huem étaponake jum
káhuimpo.
Huasampone bäam yeu potatwana
entok bueka see päriata yún bäam áma mamamtepo ä
tápunianake;
jum buía huakiapo huämi bat-huem buitinake buére
baa yeu potammeyim tápuniatunake.
- 19 Bueka see päria huakiapone juyam jäbuanake:
ceedrom, acaaciam, miirtom, oliivom, cipreesim,
abeetom entok piinom.
- 20 Anä joohua bueituk sime jume íkäi kaa jáibu
bibit-huamta bíchame
am jüneenakë béchïbo jáchin ä jáau barëhui:
bueituk Yahue Diosta áapörík ä yaalatukähui;
jü Israelta Dios Santo ä yaala.
- 21 »Enchim dioosim yorem mamammei yaarim ára
joähuem nooka
—ti jiaahua Yahue Dios—.
Juka bem ára joäu ä bittebonake
—ti jiaahua jü Jacobpo Rey—.
- 22 Bueitukim ítom ä tejhuabáanake im bíchápo juka
binhua jauhuey taapo sikamta,
ára át ee béchïbo.
Ö eläpom ítom ä tejhuanake jita ítou huéenakëhui,
ítom ára ä jünerianakë béchïbo jita äbo
huéenakëhui.

- 23 Jeehui, ítomem tejhua jita huéenakēhui jume taahuarim
äbo huemmechi.
Huanäite jüeenake enchim diosimtukāhui.
¡Ä ilik-kiku huam jünem jítem yáuhua, türik o kaa
türik!
Jítem yáuhua ítom át guómtinakēhui entok ítom át
maujnakēhui.
- 24 ¡Të ëe! Eme kaita entokem jume enchim joāhui kaitam
ára joohua.
Jume am yeu puaame bempöisu emo chicha joohua.
- 25 »Ínapone senu nésahuemta toboktiak norte bétana äbo
yebijnakemta;
täata yeu hué bétanane ä téhuampo ä núnula.
Reeyim entok nésahueme béppane ä maknake juka
yöhuamta;
babuta tekipapanuamta techuat checheptisulä bénasi
ámet checheptisunake.
- 26 »¿Jábesu enchim tejhuak ä naatekäpo naateka
íkai huéenakēhui?
¿Jábesu íkai nookak,
áapo lütüriata áu jípurë tiaaka?
¡Kaabe senu nokta júne kaa nookak!
- 27 Ínapone jü bát ä téjhuakame juka Sionta:
“¡Akë ä bitcha! ¡Böot äbo huéiye jü enchim
aniaahuame!”
Sauleerota tü nokta hueriamtane Jerusaleniu bíttuanake.
- 28 Jita diosim yorem mamammei yaari júne kaa íkai am
tejhuak;
jabe júne kaa nee yommiak nee nátemajeko.
- 29 Áachem suuhua, simetakam bempo kaita bejre;
bem diosim yorem mamammei yaari toktim kaita
jípure jekatä bénasi.

Yahue Diosta sauleero yeu puaari

42 ¹»Akem ä bitcha, ïri ajäria im sauleero, entok
ínapone úttiata ä makka;
áapo jü im yeu puaari, jü nee al-léetuame.

- Im Espíritutane áa béppa órela;
áapo nacioonimeu lútula jiápsihumta yaana.
- 2 Kaa chaynake
kaa úttia noknake, ä nok jáhui júne kaa böommet
jikkaijtebonake.
- 3 Juka baka chamtirata kaa kottiasunake,
jü kantela abe tukemta júne kaa tuchánake.
Lútüriapo lútula anhumta nüpanake.
- 4 Kaa lottinake kaa kom eenake júnne
síme buíapo juka tülisi anhumta ä yechau tajti.
Jume buíam mekka bahue mayoat ayúkame júne ä
majtiähuim boobinnake».
- 5 Yahue Dios, téhuekata yáuhuak entok chípela ä teekak;
buíata yáuhuak entok síme áma ayukamta.
Áapo ajäria jü hueuhuëpulam jiaabiteriata makame
entok jiápsihumta simem jume buíata béppa
jiápsame.
Entok áapo ajäria jü ínel jíame:
- 6 «Ínapo, Yahue Dios, enchine núnula juka tühuata im
joähui émo huam ä bittebo iäka.
Mampone enchi buijnake éntokne enchi suayanake,
im noki ámemak im yechaläu señaltä bénasi,
jume israeliitammaki.
Huanäre machiriatunake jume nacioonim béchiċbo.
- 7 Liliptimë pusim étaporianake am bínnakë béchiċbo;
jume pereesomë cárcelpo yeu huiknake,
entok jume pereesom jum kaa machiku jokame
yeu huiknake.
- 8 »Ínapone ajäria Yahue Dios; jumëri jume im téhuam!
Im úttilhuamtane kaabeta maknake,
im yörihumta júnene dioosim yorem mamammei
yaarimmak kanne ä näikimtenake.
- 9 Akë ä bitcha simeta juka im nokakäu yeu simnakemta
beja yeu simsuk,
én éntokne juchi jita täbuik yeu simnakemta
enchimmeu nok baare;
enchimne ä tejhuanake kee jee ä yeu huéeyo».

Buiikim Yahue Diosta úttileme bem buttiahuakä béchĭbo

- 10 ¡Yahue Diostahuem buiika senu buiki bémelam!
 ¡Ä buikimem buiika emĕe sĭme ániat jóakame!
 Buikäem, emĕe bahueta béppa rejteme barcoompo
 entok sĭme áma ayúkame,
 jume bahue mayoammet jóakame.
- 11 Akem ä buik-ria emĕe buére joäram bueka see päriapo
 jóakame;
 al-léaem ili joäram Cedarpo joome.
 Al-leakem buiika ili joära Selapo jóakame;
 jume buére káhuim jikat naateka úttiakem buikaka
 ä úttile.
- 12 Yahue Diostem úttile;
 entokem ä úttile jume bahue mayoat jóakame
 bíchäpo.
- 13 Yahue Dios ou tepa úttiakamtä bénasi yeu huéiye;
 nassualerota úttiakamtä bénasi entok tüisi omteka
 yeu huéiye.
 Kusisi chaaye nássuaka
 ä bejreka katémmet béppa yöoka yeu hueenake.
- 14 Ínel jáunake: «Yún taahuarimpone kaa jial-la;
 jeehui, íno nee yuyüila.
 Tĕ ĕni, jámutta asua bénasine,
 chaynake, teininakene éntokne jasójtinake.
- 15 Buére káuhuim entok ili káuhuimne am tejalnake
 éntokne sĭme ä ili juyam huachanake.
 Jume bat-huemne huachanake
 éntokne sĭme jume bäam áma manĕpo huachanake.
- 16 Jume lilipitimne böo bemélapo bát bicha am
 huerianake,
 böo kaa täyahuäpone am huerianake.
 Bem katĕpo huam jum kaa machikune am machírrianake
 éntokne ámeplat jume böo rurumuim chípela yáanake.
 Īri ajäria im yáanakĕhui;
 éntokne kaa am tösimnake.
- 17 Tĕ jume diosim yorem mamammei kutapo ö
 sisĭguokpo yaarimmet éame,

jume ínel jíame: “Emem ítom dioosim”,
tíhuekam sakanakemme.

**Israelpo yorembra toktim kaa jíkkaij
baare éntokim kaa bit baare**

18 »¡Nanakapim, jikkajäem!

¡Entok eme liliptim, bíchaem entokem tülisi át
suuhua!

19 ¿Jábesu tepa lipti eme im yorembatä bénasi, im
sauleero?

¿Jábesu tepa nakapi ím áman bíttuaritá bénasi?

¿Jábesu tepa lipti eme im yorembra yeu puaritä bénasi,
im sauleero?

20 Emem bitcha entokem jünéiya jita lútüriatukähui,
tërem kaa ä yaa baare.

Jikkajäem,
tërem kaa ä jíkkajamta bénna».

21 Yahue Dios jiba juka lútula huentä joame,
Áapo juka leyta enchim ä mákähui buéresi
ujyoritunakeu huatia;

22 tërim yorembra Israelpo joome enchimim ekbuariak
éntokim kaita enchimieu tojjak,
úttiapom jita enchim jootuahuápom ä nüla, enchim
pereesotelamme.

Jábe júne kaa obiachisi enchim nüname,
entokem kaabeta enchim suaayanakemta jípure,
kaabeta enchim jóau nottilataka enchim huéerianakë
béchibo.

23 ¿Jábesu ä jíkkaij baare íkai yeu sikamta?

¿Jábesu át suaka ä jíkkaja juka jita äbo hueenakemta
bétana?

24 ¿Jábesu Israelta ekbuaria íaaka entok kökosi ä yaa íaaka
ä tojjak?

Yahue Dios ä tojjak, bueituk ä bejreka kaa tühuata
itom yaakä béchibo,

bueituk jume Israeliitam kaa ä böopo rejtibarë béchibo,
katim ä leyta nésahuëu yaa bábarek.

25 Kialiku, áapo tüisi ámeu öomtek
 entok maujsi nássuahuäpo jio kot am yáuhuak.
 Jum táijpo am taaka,
 të junëli júnem kaa nésauta ä yaariak.
 Jü taji am lütiak,
 tem kaa át jünëiak.

Yahue Dios jiba ä yoremrata jinëu

- 43** 1 Të ëni, empo Jacob, Yahue Diostë jikkaja, enchi yaalata.
 Empo Israel, enchi yaakame ínel jiaahua:
 »Katë majhue, buëitukne beja enchi jinëula;
 em téhuampone enchi téhuala; ínapone enchi attiak.
- 2 Bäam mekka kömiku áman enchi huéeyo,
 ínapo émomak annake.
 Bat-huempo áman enchi huéeyo,
 katë roptinake.
 Taijpo áman enchi huéeyo,
 katë táijnake;
 jume taij rupaktiriam kaa enchi taanake.
- 3 Bueituk Ínapo Yahue Dios, em Dios,
 jü Israelpo Dios Santo, jü enchi jinëume.
 Ínapone Egiptota nenkak am tejalnakë béchibo enchi jinëu báreka;
 juka Etiopíaata entok Sebata emo béchibo ketchi.
- 4 Bueitukne enchi nakke.
 Íno béchibë tepa bejre, enchine nakke,
 entok kaita emou huéénakë béchibo, kaa enchi muknakë béchibo.
 Huate yoremrata entok huate nacioonimne emo béchibo nenkak.
- 5 »Katë majhue, buëituk ínapo émomak aane.
 Enchi entok em üusimne náu toijnake täata yeu huë
 bétana entok täata áman huechë bétana.
- 6 Jume nortepo entok surpo aneme ínel jáunake:
 »Im üusim entok im malaariamem Israeeliu bicha
 nottiria
 jum buíata chë mekkakum naateka.

- 7 Sime huame nee täyame,
bem im jiápsituakähui entok im yötutuakähui.
Nee am útilnakë béchibone am jiápsituak”».
- 8 Jü yorembra pusimim jípure tem kaa bíchamta
bénamme akem am nottitua,
entok ket náka guójöriamim jípure tem kaa
jikkajamta bénamme.
- 9 ¡Nacioonim emoem náu tojja!
¡Ili joäram sime ániapo ayúkame emoem náu tojja!
¿Jábesu enchim násuk ínel jiaahuak íkái júnel yeu
huéenakähui?
¿Jábesu ínel jiaahuak íkái yeu huéenakähui juka yeu
simsukamta?
¿Jaksum aane jume ä bíchakame entok ä jüneriame ä
lútüriatukäu íkái nokta?
¿Jábesu ára ä bittebo juka lútüriata am nokakähui?
- 10 «Emëe ä bitcha juka im joähui, israeliitam —ti jiaahua
Yahue Dios—.
Emem im sauleerom.
Emem im yeu puaari nee täya béchibo, nee súal
béchibo
entok enchim jüneenakähui nee jiba Diostukähui.
Kaabe täbui Dios;
jauhuey júne kaa ayuak entok jauhuey júne
kaitatunake.
- 11 Ínapo, ínapo ajäria Yahue Dios,
entok kaabe täbui jinëuleero aayuk.
- 12 Batne enchim jínëuria bétana nookak,
chúkulane enchim jínëuk éntokne sime ániat ä
nookak.
Jabe dios jakun joomeme jauhuey júne kaa ä yaala.
Emëe, israeliitam, akem ä jüneria bueituk nee jíba
Diostukähui
—ti jiaahua Yahue Dios—.
- 13 Jíba béchibo entok jíbapo béchibo, ínapone Dios.
Kaabe ára jábeta im mampo yeu huikke;
kaabe juka im yaaläu ára ä mojaktia».

Yöhuame Yahue Diosta yaarokakäu nokri

14 Íkai nooka Yahue Dios, em Jinëuleero, jü Israelpo
Dios Santo:

«Em tühuä béchibo, sontaromne Babilooniau ä bejreka
bíttuanake.

Huanäine babilooniom úttiapo tennituanake jum bem
barcom tepa áma emo bueriaalempo.

15 Ínapo Yahue Dios, enchim Dios Santo,
jü Israelta Yaalame entok ä Rey.

16 Ínapo Yahue Dios, bäämpo áman senu böota
étapokame,
entok böo huakiata yáuhuak bahueta huämi.

17 Ínapo ajäria jü yun sontarom yeu sakatuakame
bem carreetammaki entok kábäimmaki am tejal
béchibo.

Baampone am roptiak, entokim beja kaa yeu sajjak;
bem jiápsihua tuukuk mechata buiichiä bénasi.

18 »Katë beja simsukau huaate;
éntokë kaa át éiya bannataka simsukäubechi.

19 Bueitukne beja bemélasi jita yáa baare.
¡Láutem ä binnake juka im yáanakëhui!
Bueka see päriapo ámanne huepü böota yáanake;
bat-huemne yáanake jum buía huakiapo entok kaita
ayukäpo.

20 Jume animaal yoyolim juyapo joomeme nechim
baísaunake,
kétchi jume guöim entok jume müum,
bueka see päriapo bääm nee am miknakë béchibo.
Bat-huemne yaana jum buía huakiapo entok kaita
ayukäpo,
im yorembra yeu puaarita ára áma am bää jínake
béchibo.

21 Ínapone yorembрата Israelpo joometa yáuhuak íno
béchibo,
huanäi jauhuey táapo síme ániata bíchápo nee
yörinake.

- 22 »Të júneltuk júnne, Jacobta nau hueerim im nakëhui,
 émpo aniahuamta kaa ínou áu baare.
 ¡Empo Israel, ínoyë lóttek!
- 23 Katë kabaram ínou hueriaala chibam júnne taijpo
 táarim ínou buij béchïbo.
 Katë nee yörila animaal mërimmeyi,
 kaa nee enchi múksi eetualatuk entok kaa nee enchi
 lóttialatuk júnne
 úttiapo báchiata entok inciensota émou aahuaka
 júnne.
- 24 Katë ili jíbebiám musäla jubak nee jínnuriala,
 jume animaalim ahuiria mërimmey júne kaa nee
 tülisi éetuala.
 Al-le, em kaa tü yarimmei nee lottiala
 éntokë em kaa tüisi am-huamtayë beja nee múksi
 éetuala.
- 25 »Ínapo jiba ajäria jume em kaa tü yáarim tuchame im
 íno nakë béchïbo
 Éntokne jauhuey júne kaa ámeu huaatinake.
- 26 Jita nee bejreka jípuréteko náute ä bínnahe jábesu kaita
 kaa tühuata yaala,
 nokäe nau ä bit béchïbo kaa em kaa tühuata
 yaalatukähui.
- 27 Em bát hueeri kaa tühuata yáuhuak;
 entok sîme jume enchi majtiakame katim im nooki
 nésauta yáuhuak.
- 28 Huäri béchïbo ínapo jume em tiöpopo nésahueme
 tiusi bëla;
 éntokne Jacobta ili joäram tejáltuak
 entokim Israelta bem eäpo yáanakëhui.

Israel jü yeu púari

44 ¹»Ène, nee jíkkaja, Israel Jacobta ili joära, im
 sauleero,
 im yeu púari.

² Yahue Dios enchi yaala entok enchi aniame, ínel jiahua:
 “Katë majhue, empo Jacob, im sauleero,
 Israel im nakëhui, im yeu púari.

- ³ Bueituk Ínapo bäam kom hueetuanake jum bueka
 see päriaachi em bäimukëu enchi baa yolenakë
 béchibo
 entok em buíam tepa huakiamne ban-yanake;
 im Espíritune émot yeu kat-riammet béppa kom
 hueetuanake,
 entok im tühuata em üusimmechi.
- ⁴ Yötunakemme ili juya tülisi ban-yaritä bénasi,
 huatam bat-hue mayoat jäbuekamë bénasi.
- ⁵ Huate entok emo úttileka ínel jáunake: ‘Ínapone Yahue
 Diosta attiari’;
 huate ínel jiauna: ‘Ínapo Jacobta yeu kat-riampo
 attiari’.
- Huate bem mamampo Yahue Diosta téhuam jiöjtenake
 éntokim Israelta téhuam ujtéhuampo nünake”».

Jume huate diosim kaitam bejre

⁶ Ínel jiahua Yahue Dios, jü rey entok Israelta jinëume,
 Yahue Dios simeta ára joame:

«Ínapo jü Bát huéeme entok jü Chupëpo huéeme;
 kaabe éntok täbui Dios.

⁷ ¿Jábesu íno bënna?

Bueituk áu täyatebonake entok ä úttiära enchim
 bíttuanake im bíchápo;
 bueituk bannaataka naateka im yáari yaakamta
 yáanakeme
 bueituk juka yoremrata nee yaako entok äbo huetma
 nee am tejhuaako.

⁸ Kátem emo yoohua; kátem majhue.

¿Jachune kaa im yaa bárëu nookak enchim béchibo
 jauhuey taapo naateka?
 Emë jüneiya bueitukem ä bil-la ä lútüriatukähui: kabe
 täbui Dios al-la Ínapo jibba.
 ¡Ee! Kabe Úttiakamtane täya nee suáayanakemta
 hueepulaika jünne».

⁹ ¡Tepam kaita bejre jume täbui diosim joame!

Jumëi tepa ériahuame, lútüriapom kaita bejre.

- Jume täbui diosim yorem mamammey yaari úttileme
íkärím kaa jüneria,
huäri béchïbo simetakam tiosi tahuaka chúchupe.
10 ¿Jábesu al-la kaa suakame jiba ä diosta áu yaarianake
jäni,
senu diosta kaitäpo ä aniaanakemta?
11 Lútüriapo jume täbui diosim úttileme tiusim
tahuanake
sime jume nau am jojoame —kialim oohuim—
bueitukim ára senu diosta emo yaa tfiya.
Sime emo nau tójako im bíchäpo lútüriata bit béchïbo,
tepam tiosi tahuanake entok maujrimmey
tapunnakemme.
- 12 Jü sisiguokta tekipanuame sisiguokta nunüye ái ä
tékipanuabeyi,
juka sisiguokta taijpo ä órekäu beja tattatuko ára jita
ái yáuhua martiommei ä bebaka.
Áapo jukäi tékilta joohua ä mamam úttiarammei,
të áapo kaa jibuakäteko ä úttiam lütinake;
entok kaa baa jékatëko tamunake.
- 13 Entok ket jü choorou kuta rebbeita jünaktenake
áa béppa éntok lapiziya entok compaasiya jita áma
yáaka ä yokanake.
Cinceelimmei entok cepiommei tékipapanua
entok jita áma yaana yoremta bennak.
Tepa ujjorisi ä yáanake
entok tiöpopo ä órenake.
- 14 Cedrom chuktia;
cipreesim entok roblem yeu puuhua;
pinom jábua buére juyapo am yötunakë béchïbo
yukui am yötunakë béchïbo.
- 15 Chúkula áu türinake taijta yaa béchïbo,
ámam am nunüye emo sukkaria béchïbo entok
paanim buasa béchïbo.
Chúkula, senu rebbeipo
diosta yáaka ä yöri béchïbo;
huepül diostam yáanake
entok áu tónommei kiktenake.

- 16 Huate kutata násuk áman tatta huakajta ái sobä béchibo
entok áu sukkariä béchibo.
Entokim ínel jiahua: «¡tepa uyyolisi eenake seenu
ï tajiyl!».
- 17 Sep áma tahuakamta nuka
huanäi diosta áu yaarianake: ¡huepül diosta áapörík
béchibo!
Huäri diostau tónommei kikikte,
ä yoyöre entok jiokot áu jiahua.
«¡Nechë jinëu! —ti áu jiahua—.
¡Émpë im dios!».
- 18 ¡Katim jünéiya éntokim kaa suhuak!
Tepam kaa susuak éntokim kaa jünéiya pusim
pattialamim jípure bënna éntokim kara bitcha;
entok bem jiápsi kaa bem jüneenakë béchibo.
- 19 Jü diosta yaakame kaa suhua jauhuey júne kaa áu
nátemaje:
«¡Íri, kia kuta rebbei!
Násuk ámanne ä naiyak sukkäu báreka
éntokne paanim ái buassak éntokne huakajta ái
sobbak.
¿Jachisu júntuk jü yeu bëkamtai jita jaiti machikne ái
yaanake?
¿Jachune kuta rebbeitau tónommia kiktëna jáni?».
- 20 Jü póobe bëitäuri náposata buäyemta bënna;
jita tokti kaitat ára ä aníanakemtat éiya.
Të júneltuk júnne, kaa áma yuuma áu nátemaij béchibo:
«Íri dios mampo im jípurëhui, ¿kaa ára nokichia jáni?».

Yahue Dios Israelta jiokore entok ä jinëu

- 21 «Íri jitahuem huate, emëe Jacobta yorembra,
bueítuk emëe ím sauleero, emëe Israelta yorembra.
Ínapo, Yahue Dios, enchimne yáuhuak
éntokne kaa enchim koptianake.
- 22 Enchim nee bejreka kikiktesulau namuta bënasi enchim
kaitasi yáariak
entok enchim kaa tü yáarim baijguota kethuey
huémata bënasi.

Ínohuem notte,
 bueituk ínapo ä béjtuak juka enchim béjtuapo
 yumalähui enchim búttiatunakë béchi'bo».

23 Buíkaëm, emëe téhuekam, bueituk Yahue Dios jita
 ujjóriata yaala.
 ¡Tüisem al-leaka chaaye, buíapo chë tepa kom
 mékkariam!
 ¡Buiktaitëem,
 emëe buére káuhum, entok buére juiyam entok sime
 jume juya bueerem!
 Bueituk Yahue Dios Jacobta yorembra jinëula
 entok Israelta yorembatat úttilhua.

24 Íkai nooka Yahue Dios,
 enchi Buttialame entok em aye tómpo enchi
 Yaakame:
 «Ínapo Yahue Dios, simeta joame;
 ínapolane téhuekata éntok buíata teekak.
 ¿Jábesu ínomak aaney
 buíata nee yaako?

25 Jume profeetam kaa lútüriata jípuremene ára
 nokichiapo am täyatebonake
 éntokne jume saurinomne tiusi tatahuaria;
 jume tüisi jita täyame katim náu éenake entok kaa
 türinake bem täyähui,
 júnëline ä bittebonake juka tüisi bem kaa
 suakaahui.

26 Júneltuk júnne, ínapo al-la ím profeetam nokäune
 chüchupa.
 Áme huamne Jerusaléntau ínel jiahua: “Juchi émot
 jó-anake”,
 buére joäram Judáapo joomemmeu éntoko: “Emëe
 júchem yáatunake;
 ínapone em tatab-riam juchi toboktianake”.

27 Bueituk bahuetatne ára nésahue: “¡Emoë huaachal”,
 éntokne em bat-huem huachatuanake.

28 Cirota bétana ínel nee jíayo: “Empo ím kabyero”,
 simeta juka ím nokähüë yáanake.

Áapo nésauna: “Juka Jerusaléntem juchi toboktia”;
entok ínel jiauna: “Juka tiöpotem juchi toboktia”».

Ciro, Yahue Diosta yeu púari

45 ¹Yahue Dios Cirola yeu puaala,
jukäi ä máma bátampo nüka.

Jume reyim tepa úttiakame koba báreka entok bem
bíchäpo úttiärata am úhua báreka;

Cirola bíchäpo buére joära puertam étapo báreka
entok jauhuey júne kaa juchi páttiätunake.

² Íkäi nooka Yahue Dios:

«Émopatne huéenake, Ciro,

huanäine buére káhuim chípela toijnake;
bronze puertamne buíau kom tatabnake

éntokne bem ái ä pappatiaméy sisiguókim reberebekti
yáanake.

³ Jume tesoarom ésorimne enchi maknake,
ríkoam kaa júneehuäpo ériarim.

Anna ä yáanake enchi júneenakë béchibo nee Yahue
Díostukähui,

Israelta Dios, huä em téhuampo enchi nunülame.

⁴ »¿Jatchiakasune enchi núnula íkäi tékiltä béchibo?

¿Jatchiakasune em téhuampo enchi núnula, enchi kaa
nee täyai júne?

Ím ä nakë béchibo juka Jacobta ím sauleerota,
Israel, ím yeu puaarita.

⁵ Ínapo ajäria Yahue Dios;

entok kaabe täbui Dios, Ínapo jiba Dios.

Nássuä béchibone enchi yaala,

enchi kaa nee täyai júne,

⁶ símem júneenakë béchibo, täata yeu huëu naateka

entok áman ä huechëu tajti,

am júneenakë béchibo kaabeta éntok Díostukähui
ínapo jibba.

Ínapo ajäria Yahue Dios, entok kaabe täbui Dios.

⁷ Ínapone machiriata joohua éntokne kaa machiriata
joohua;

ínapone jume tü taahuarim entok jume kaa türim
äbo bíttua.
Ínapo, Yahue Dios, ajäriane juka simeta íkai joame.

8 »Emóem étapo, téhuekam,
entok lútula jiápsihumtem yuktua.
Bueituk jü buía áu étaponake,
juka jínëuriata entok juka lútula jiápsihumta náu
basiunakë béchibo.
Ínapo, Yahue Dios, annam yaala.

9 »¡Tepa jiokot éehuame am boobitcha jume ä
yaalamtamak nok nássuame!
¿Jachu jü sotöri babupo yáari ä yaalamtamak nok
nánassua?
¿Jachu jáchin áu jiaunake jü babu ä joamtahui ínel
áu jáka:
“¡Báchë boobitcha, katë tüisi nee joohua!”?
¿Íneli jiaunake jü sotöri:
“¡Karë tékipanua!”?
10 ¡Kara júne jü üusi ä achaibehui júnel áu jiaahua:
“¿Jatchiakasë júnëli nee yeu tomtituak?”,
ö ä áyebeu ínel játeko:
“¿Jatchiakasë júnëli nee asuak?”!».

11 Íkai nooka Yahue Dios,
jü Israelpo Santo, juka Israelta yaakame:
«¿Jachë kaa ä súale im üusimmeu im joähui?
¿Jachë nee sáuhue im mamam yáari bétana?
12 Ínapone ajäria jü buíata yaakame
éntokne juka yoremrata yáuhuak áma ä joa iaka.
Im mamammeine téhuekata teekak;
sime juka téhuekapo ayúkame.
13 Ínapo Cirotane áma yétchak lütüriata im yaa barëu ä
yáanakë béchibo,
éntokne ä joäu bát bicha huériuna.
Áapo im buére joära juchi toboktianake entok
im yorembra úttiapo tékipanuatuahui am
búttianake,

¡kaita jita áu maknakëu jariaka!
 ¡Ínapo, Yahue Dios síme úttiata jípureme, ä
 nok-la!».

Jume kaa Israelpo joomem Diostam súalnake

14 Íkäi nooka Yahue Dios:

«Jume egipciom huasampo tékipanuame,
 jü etiopiiapo yorembra jita nenkileero entok jü
 yorembra tettebem jume nación Sabaapo joome.
 Emomakim kannake,
 éntokim úttiapo emo béchĭbo tékipanuanake.
 Kareenammei súmataka emo sáukim kannake
 éntokim tónommia em bíchäpo japtenake emou jiokot
 jiaka:
 “Tua lútüriapo Dios émomak aane;
 entok kaabe täbui Dios”».

15 Lútüriapo, Israelpo Dios, ítom jinëuleero,
 empo Dios kaa bittume.

16 Síme jume dioosim jojoäme kömim tatabna;
 simetakam tiusi tahuarianake.

17 Të Yahue Dios Israelta yorembra jinëunake
 jĭbapo béchĭbo jinëuriayi;
 jĭbapo béchĭbo entok jĭbapo béchĭbo,
 jauhuey júnem kaa kom bíttuna katim tiusi bëna
 júnne.

18 Bueĭtuk Yahue Dios áapo Dios;
 áapo jume téhuekam entok juka buíata yáuhuak
 entok simeta ä huëpo oorek.

Áapo juka ániata yáuhuak áma joa ĩahuaka,
 kaa kía ä yáuhuak.

«Ínapo ajäria Yahue Dios,
 kaabe täbuika aane.

19 Ínapo kuttílasi nokta yécharita nooka jum simem
 jĭkkajäpo;
 entok kanne läuti nooka jita kaa nok mátkhik jak
 kobëku kaa jikkajĭtupo.

Kanne juka yorembra Israelitapo joometau júnel jiau
eiyei nee am jariunakêhui
kaa bempörim nee téu machilêteko.
Ínapo, Yahue Dios, jiba lútüriata nokame,
éntokne lútula huemta jiba ettejhua.

- 20 »Emoem náu tojja entokem äbem kaate,
jume nacioonim íto chíkola anëpo yeu
ténnilame.
¡Katim susuak jume dioosim kutapo yáarim ámemak
hueriame
éntokim diosim kara jinëummeu nok buanna!
- 21 Náhuem ä ettejhua, enchim guókjaasëhuem jinëu;
náhuem emo tojja entok enchim nok-lähuem náu
ettejhua.
¿Jábesu jita íkái tatäyatebola binhua naateka?
¿Jita diossu jaksaa taapo enchim tejhuak ä
huéenakêhui?
¿Jachune kaa ínapo, Yahue Dios?
Bueituk kaita täbui dios íno béppa,
huepül Dios lútüriata joáme entok jinëuleero;
ino béppa kaabe täbui dios.
- 22 ¡Ínohuem kaate huanärem jínëutunake sime juka buíata
yumäu tajti aneme!,
bueituk ínapo ajäria jü Dios; kaabe éntoko.
- 23 Im téhuampone nokta yétchak;
lútüriatane nookak
éntokne im nokakäu bétana kaa amáu nottinake:
sime ínou tónommia japtenake,
entok sime nínim ínou bicha bem jiápsi lútulaitukäu
yeu buijnake».
- 24 Jü yorembra ínel jáunake:
«Yahue Dios áapörikut yeu huéiye jü im lútula
jiápsähui entok im úttiära».
Entok sime jume áu omtëihui
áahuim ruktinake huanärim tiusi tahuanake.
- 25 Yahue Diostachi, sime jume Israeltat yeu kat-riam
yölatakam yeu kannake,
huanärim át emo úttiina.

Jume dioosim Babiloniapo ayúkame katim lútüria

46 ¹Bel kom chachätuk, Nebo éntok kom huetche,
entok jume animaalim jita puákteme akim am hueria.

Ímëi jita enchim jojoähui bueituk jume animaalim
béttek puápuaktituaka hueriutuahuame.

Bettemme animaalim lóttlamme béchibo.

² Jume dioosim kömim chätuk entok buíahui kömim
huáttek.

Entok karam emo jinëu,

entok karam emo suaaya;

entok bempöisu sekäna naciooni bicha hueriahua
pereesotaka.

³ «Nechem jikkaja, Jacobtat yeu kat-riam,
sïme jume Israelpo jiápsaka tahualame.

Sïmemne suáyala yeu am tomtékäpo naateka;

junëlituk, anam suaayala kee jee yeu am tomtei naateka.

⁴ Ínapo jiba júneltunake enchim ölatuu tajti,
enchim tosä kóbatuu tajti.

Ínapo enchim yáuhuak éntokne enchim suayanake;

ínapone jiba enchim aníanake éntokne enchim
jinëunake.

⁵ »¿Jábeta alë bénasem nee bitcha?

¿Jábesu íno bënna?

⁶ Aanemme jume yún orota boosapo yeu huíikeme

entokim platata balanzapo betteriata jünakteme

entok jü jitai júne ára tékipanuamta tatakia jüriyi

diosta emo yáaria íaaka.

Entokim, ¡müla áu kom chätuka ä yöre!

⁷ Bem jenom béppam ä puáktiaka ä huéria,

entok ä hueenakëpo ä órek.

¡Áma taahuak kara naa kúakteka!

Bueituk jábeta áu chayeí jünne, kaa ä yoyommia;

jábeta obiachisi ámeu ä huëpo júne kara ä jinëu.

⁸ »¡Íkárem kaa koptia! ¡Jíbem áu huaate!

Áahuem huaate, emëe kaa tü yaarim joame.

- 9 Áahuem huaate juka bannataka jita yeu sikamtachi.
 ¡Bueituk ínapo Dios!
 Kaabe éntok Dios, Ínapo jiba Dios.
- 10 Ä naatekapo naateka ínapo jita äbo huentä bétana nooka
 kee jee yeu ä huéyo.
 Bannataka naateka huentane nooka ketune kee jee yeu
 huentä
 éntokne nooka: bueituk simeta im eäu anna yaanake.
- 11 Senu öütane mekka buiära entok täata yeu huë bétana
 núñula,
 tekueta bénasi yebijnake entok áapo im eäpo bénasi
 ä yaanake entok júnëli nee ä nok-latukä bénasi ä
 yaanake, yaatunake.
 Júnëli im eäpo bénasi yeu hueenake,
 entok ínel yeu hueenake.
- 12 »Nechem jíkkaja, yorembra námakak jíápsekame,
 eme lútüriata johuamtau mékka aneme.
- 13 Ínapo láuti juka lútüla huentä yaanake,
 ¡kanne binhuatukäpo enchim jinëunake!
 Ínapo Sionta yorembra jinëunake
 entok sime im ujyóriata juka Israelta yorembra maknake.

Babiloniatat bette noki at chupanäu äbo huéiye

- 47** 1 »Köme huéiye, éntokë buíapo yejte, empo beeme
 Babiloniapo joome
 bueituk banco yäura em katekäpo taahuarim lütek.
 Beeme Babiloniapo joome, jauhuey júne kaa juchi
 bénasi ínëlim emou jiaunake
 müsäla maachi entok tülisi áu nüyeme.
- 2 Tetatë nüye áí tutujhuamtayi entok hariinate tutuse;
 sanko em pujbat órekamta emo úuhua, kuärimë jikau
 huikke.
- Boocham em guókimpo jípurëhuë emo úuhua
 huanäre bat-hueta huame yeu huéiye.
- 3 Em takahua kaa sankoka tahuanake entok em tiura
 bittunake.
 Enchi em nee yáakä bénasi nee enchi yaanake entok
 kaabe nee ä taktiriana emou im yaa barëhui».

- 4 Jü Dios Israelpo Santo, Itom búttiame,
ä téhuam Yahue Dios simeta ára joame.
- 5 «Émpo Babilonia musäla maachi, éne kaa machiku yejte
entok kaa jáleka.
Jauhuey júne kaa reinopo reinataka juchi täyana.
- 6 Bueïtuk ínapo ím pueblo yeu puáribene omtei
éntokne jìokot ä yáuhuak em mampo ä tójaka.
Të empo, Babilonia, katë ä jiokolek.
Öolam júne béttesi tékìpanuatuk.
- 7 Ínële jiahua: “¡Jiba béchibone nésaunake, ániapo
reinata bénasi!”.
Katë em joäubet emo natemajek,
katë émou hueenakemtau júne kaa huahuaatek.
- 8 »Íkäre jíkkaja, nación ujoyóriata musäuleme,
kaachin éaka jíápsame entok kaita áu maujleme.
Émpo júnel jiahua: “Ínapo jiba ajäria, entok kaabe éntoko.
Jauhuey júnene kaa jokoptulatunake im asoam
júnene kaa tärúnake”.
- 9 Të ímëi jita nahuichika senu huechiapo émot kom
huattinake:
jü jokoptulahuame entok kaa asuaka.
Junëli hueenake, jume jiokot éehuame émo béppa kom
huattinake,
em móriakäpo entok em jabem bäitattahuäpo huam
júnne.
- 10 »Em kaa tühuata joaubeché éiyai.
“Kaabe nee bitcha”, të jiaahuak.
Të jü tüisi jitat em jünëahui entok tüisi jita em täyähui
enchi bäitäula,
éntokë júnel jiahuak: “Ínapo jiba ajäria, entok kaabe
éntoko”.
- 11 Huäri béchibo jü kaa tühua enchi jájamnake,
huanäre kaa áma yumanake mékka bicha ä hueetua
béchibo em jabem sisiböpo huämi.
Jü kaa tühua émo béppa kom huennake,
huanäre em búttiatunakëu kara jínnunake.

Jü tejalhuame kaa em boobichäu émo béppa kom
huennake,
beja kaita jittuatunake.

12 »Jibë em siböriam entok em baitattauriam hueetua!
Em jübua yötukäpo naateka em joähui.

Jámakim jita béchïbo émou türinake;
jámak júne yorembra enchi maujnake jáni.

13 Bürusi emou tü nokri em mabet-lähui enchi lottiala.

¿Jaksum aane jume em attiam téhuekammet súame,
jume chokimmet súame entok sime mechammet juka
äbo hueenakemta nonokame?

Emo béchïbom noknake éntokim enchi jinëunake äbo
huemta bétana.

14 Tua lütüriapo, bempo ili chuk taijpo beetemta
bénamme;

rupaktiriam bétana karam emo jinëu jünne.

Kaita aniahuamtë áme bétana mabetnake;
ímï kaita óbam ayúnake áu sukkariä béchïbo, taji
jünne ä naapo yejtë béchïbo.

15 Huanäi sime jume em jaläim,

jume usitaka naateka kaa tühuapo em ámemak
tékipanualähui,

huehuëpulakam bem böo nünake,
em chayriammet emo nakapi yaalataka.

**Dios Israelta yorembrautau kutti nooka
áu tösakahuakä béchïbo**

48 1»Nechem jikkaja, Jacobta nau hueerim,
emëe Israelta téhuam huériame
entokem Judáata nau hueerimpo yeu tomtilame.
Jikkajäem, emëe Yahue Diosta téhuam bát kéchaka
nonokame

Israelta Diosta téhuam tettehuame.

Të enchim nokähuem kaa chúchupa entokem kaa lútula
huemta joja,

2 ili joära santopem emo joak tiä jünne
éntokë Israelta Diostachem emo ëa tíiya,
ä téhuam Yahue Dios simeta ára joame.

- 3 Juka binhua taapo yeu simnakemta bejane enchim
tejhualatukai entok ínel yeu siika.
Huanäine, läutiposu ä yáhuak
símeta juka ím nokakäu lútüriataka yeu siika.
- 4 Bueïtuk ínapo jüneiya enchim tepa kaa súakähui;
enchim kutänäuhuam sisiguoktä bénasi kara áu tottia
enchim kobam éntok broncetä bénasi tepam namaka.
- 5 Huäri béchibone juka yeu simnakemta enchim tejhuak;
kee jee ä yeu hueyne enchim ä tejhuak juka ím yaa
barëhui.
Júnëlem jauhuey júne kaa ínel jiau éiyey: “Im diosim ä
yáhuak;
ím santom kutapo yáari entok ím dioosim sisiguokpo
yáari ä yeu hueenakëu nésahuek”.
- 6 Äbo huémta ím nokakähuem jikkajak éntokem am
chúpekau bitchak,
të emëe kaa ä mabet baare.
Énne jita bemélak émou nok baare,
jita ésota kee jee em jikkaijlähui.
- 7 Toktim beméla; katim jauhuey huéiye.
Júnëlem kara ínel jáunake: “¡Jeehui, jukäite beja
jüneriai!”.
- 8 »Jeehui, toktine jita bemélak jíba enchimmeu noknake;
jauhuey júne jita kaa enchim jikkaijlatukähui, entokë
kaa ä täyai.
Bueïtukne tüisi enchim täya kara enchimmet éetuhui
entokem kaa nee nok jikkaja;
enchim yeu tomtekäpo naatekem ínel täyahua jume
kaa nok jikkajame.
- 9 Të ä júneltuk júnne, ím téhuam ím nakë béchibo entok
am yörina béchibo,
ím omtëune kaa yeu huéetüana kaa enchim tejal béchibo.
- 10 Akem ä bitcha, enchimne juka kaa tühuata enchim
jípürëune enchim uuhuala, të kaa juka platata juka
kaa tühuata ä jípürëu ä uuhuahuä bénasi;
al-lane juka kaa tühuata enchim jípürëune enchim
uuhuala enchim jikot éetuaka jum hornopo
huaijhua enchim aanë bénasi.

- 11 Ím nee íno nakë béchibone ä yáuhuak,
jeehui, ím íno nakë béchibo.
Kanne íno bétana kaa tühuata nok ia,
kanne täbuik yörinau toijnake nee jibba.

Dios ä yoremrata jinëu

- 12 »Nechem jíkkaja, emëe Jacobta nau hueerim,
¡Emëe Israelpo joome, ím yeu púarim!
Ínapo jiba Dios,
jü bát huéeme entok jü chupëpo huéeme.
- 13 Im mámam juka buíata yáuhuak,
ím mam bátatana juka téhuekata tekákame jum
mejikachi.
Bem téhuam nee téhuako,
emóm yáuhuak».
- 14 Im bíchäpo náhuem emo tójaka íkai jíkkaja:
¿Jábe dioosimsu enchimneu ínel jáula íkai yeu
hueenakemta bétana?
Ínapo Yahue Dios Cirota im yeu púalähui;
jüri ä yáanake juka im éau Babiloniatau im
yaabarëhui
entok ä úttiära bittebonake jume Caldeopo joomem
béppa.
- 15 «Ínapone enchim tejhualatukai juka yeu hueenakemta
bétana: ¡Éntokne Cirota núnula, äbo ä
huéenakëhui!
Entok tülisi áu hueenake ä hueramäpo.
- 16 Ínohuem rukte entokem íkai jíkkaja:
ä naatekäpo naatekane kalakosi enchimneu ä nok-la
juka äbo huemta entok junëli yeu siika éntokne
áma aanei».

Én, Yahue Dios tüisi úttiata jípureme entok ä Espíritu
nechim äbo bíttuala.

- 17 Yahue Dios ínel jiahua,
jü Israelpo Santo, enchi jinëulame:
«Ínapone Yahue Dios em Dios,

juka émou türik enchi mamajtiame
entok jü böot em hueenakëpo huam enchi
tejhuame.

- 18 ¡Bueituk, im nésaürim empo am yaako!
Huanäre bat-hueta láuti buitë Bénasi ä jipü eiyei juka
yánti jiápsihuamta
entok juka tüisi émou huémta yún bahue maarem
jiba Bénatu eiyei.
- 19 Émot yeu kat-riam see bahuepo ayukamta benamtuna
eiyei,
¡yúnimtu eiyei see bahuepo ayukamta Bénasi karam
näikiatu eiyei!
Kaa júnelipo yumalatu eiyei im am tejalnakëhui
im bíchápo úhuuatunakëhui júnne».

- 20 ¡Babilooniapem yeu kaate!
Jume caldeom betanem tenne.
¡Al-leeaem!
Chayeem entokem am tejhua bufata yumäu tajti,
ínëlem jiaahua.
Yahue Dios Beja Israelta yorembra jinëula:
ä sauleero.
- 21 Katim bäi kókkok
bueka see päriapo huam áapörík am hueeriayo.
Áapo buére tétata riutiak,
huanäi yún báam áma yeu siika am baa jínakë
béchibo.
- 22 «Të kaita yánti jiápsihuame aika jume kaa tühuata
joame béchibo»,
ti jiahua Yahue Dios.

Israel, Yahue Diosta sauleero

49 ¹Nechem jikkaja, emëe bahue mayoat jóakame;
entok mékka buiärapo jóakame.
Yahue Dios nee núnnuk kee jee nee yeu tomtayo;
im áye tómpo naateka im téhuampo ínou
nookak.

- ² Im noki ejpara buahui sibulaisi Bénasi yáuhuak.
Ä mam jekkaapo nee essok.

Jüihua buahui sibulaitä bénasi nee yáuhuak éntok
nee essok jáchin jüihuata bem huehueriahuaäpo
bénasi.

3 Áapo ínel ínou jiahua: «Israel, émpo ím sauleero
éntok émo béchibom nee úttilnake».

4 Entok Ínapo ínel jáulatukai: «Ím tékil kaita béchibo
türi!
Im úttiamne kaitäpo lütiala, entok kaa türituk jü im
yáakähui.
Të simetane Yahue Diosta mampo tojja;
Áapo nee ä makna juka im mabetnakähui».

5 Én entok Yahue Dios,
jü ím áye tómpo nee yaakame nee au sauleerotu
iaaka,
Áapo nee áman bíttuak juka Israelta yorembra
Jacobta ili joärau juchi nee áu nüpanakë béchibo.
Yahue Diosta béchibone tüisi bejre
entok Áapo úttiata nee makka.

6 Áapo júnel jiahua: «Tua kaa jaiki ino béchibo kia jiba
im sauleerotunakähui entok juchi juka Israelta
yorembra ä ili joärau am nottituanakähui.
Al-la ketchi emo huam jüneerita jume nacioonim im
maknakähui,
entokë mekka ániau tajti em huéenakähui juka
yorembra em téjhuanakë béchibo jáchin nee am
jinëunakähui».

7 Yahue Dios, jü Israelta jinëuleero
entok Israelpo Dios Santo,
jü kaa nakhuamtahui entok nacioonimpo kaa
huáatiahuamtahui,
juka úttiapo sauleero jume yäuram kutti át
nésahuemtahui, ínel au jáula:
«Jume reeyim entok jume nénesahueme
japtenakemme enchi bíchaka éntokim émou kom
müla chätunake.

Yahue Diosta béchïbo, jü át éehuäpo yumalame,
jü Israelpo Dios Santo, enchi yeu púalame».

Israelta bemélasi tóboktianähui

⁸ Yahue Dios ínel jiaahua:

«Junakoy taahuarita yumáko enchi nésauta yaarianau,
enchine nésauta yáariak;
jü jinëuria taahuaritne, enchi aniak.

Enchine jinëuk

bueïtuk im noki sumarita am bittebonakëhui juka im
yorembata entok naciónta juchi áu tóboktianakë
béchïbo.

Emo huamne Israelta buiära juchi bemélasi yáanake
juchi bem buíam bem uuhuarim am nésaunakë béchïbo.

⁹ Jume pereesommehuem ínel jiaunake: “Enchim
páttiaripem, yeu kaate”,
jume kaa machiku anemmeu éntok: “Binem kaate
machiriahui”.

Bempom ím kabaram benatunake íno béchïbo,
böommechim báso siaalitam buänake
entok síme kahuimpo bannataka kaita ayukäipo,
básotam jípunake.

¹⁰ Katim tebäurinake éntokim kaa bäi kokkonake júnne,
jü tää tüisi tattakame júne beja kaa am jìokot
eetuanake.

Bueïtuk jü Señor Dios am nak jiokolëpo huam bát bicha
am hueriunake;
bäam yeu popotau am hueriunake.

¹¹ Huanäine ím káhuim böomsi yáanake.
Éntokne im böom nanahuittenake.

¹² ¡Áachem suuhua! Im yorembra mékka bétana yebijnake,
huate norte bétana entok täata áman huechë buiära
bétana,
entok huate Sinim buiära bétana».

¹³ ¡Téhueka, al-leakë buiika!
¡Buíya, tepa emoë al-leetua!
¡Káhuim, al-leakem buiika!

Bueituk Yahue Dios ä yorembra jikau eetua
entok ä yorembra jiokot éamta jiokolinake.

14 Të, Jerusalénta yorembra ínel jiahua: «Yahue Dios
nee tösimla;
jü Señor Dios nee koptiala».

15 «¡Jauhuey júne! ¿Jachu senu áyehuaría juka ili usihua ä
chítuau koptianake jáni?
¿Jachu kaa ä náknake jáni juka ili ä usihua ä
asuakähui?

Të jukäi ára yaatuk júnne,
ínapone enchim kaa koptianake.

16 Áachë suuhua, ím mamam betäkune em téhuam
jiöjtela.

Ím kobapo jibam oorek jume téta koräim.

17 Läuti jëla jume émot yeu kat-riam nottinake,
jume enchi tatabekame entok enchi tejalekame bejam
sakka.

18 Jikahue bitcha éntokë émo chíkola bitcha,
bíchäe síme emóm nau tojja entokim emou bicha katte.
Tua lútüriapo ím jiápsäpo bénasi —ti jiahua Yahue
Dios—,
bempom ili téta ujjolim bénasi entok jámutta em
türëhui musäla machisi yaarim ái ä bittunakë
béchibotu bénanake.

19 »Kaitamaki, tösimritaka entok tejalritakë taahuak
të ëni kaa yumanake jü em buíya bueituk yun em
yorembra áma yaijnake áma joa báreka.

Jume enchi tejalekame
bejam mékkam aane.

20 Em üusim täruripo em jípürëhui em nakampo ínëlim
emou jiaunake:

“¡Íri nación ilitchi itom áma jóanakë béchibo! ¡Chë
buekake itom makka jum áma ítom jóanakë
béchibo bueitukte tepa büru!”.

21 Huanäre em jiápsipo ínel jiaunake:

“¿Jábesu síme ímëi üusim nee makkak?

Bueituk ínapo beja kaa aasoak,

éntokne kara huatem jípure.

Ínapolane aanei.

Im ili joärapone yeu siika éntokne mekka bittuahua.

¿Jakun bétanasum kaate ímëi asoarim?

¿Jábesu am yöturiak?».

22 Íkai nooka Yahue Dios:

«Bíchäem, nacionimmet nee nésaunake entok huepü
señaltane ili joärammeu yaanake.

Em üusim puaktialataka émou am hueriunakë béchïbo;
entok em malam bem jenom béppa émou hueriunake.

23 Jume reeyim enchi suaayanake enchi ä áchayekamta
bénasi

entok jume reinam enchi suayanake entok enchi
jïbuatunake.

Enchim úttileka bem pujba buíau tajti kom müla
chätuna

entokim juka toröchiata em guókimpo tëbuanake.

Huanäre jüneenake nee Yahue Diostukähui.

Jume ínot éame jauhuey jünem kaa tiosi bëna».

24 ¿Jábesu ára juka ä kobaläu ä mampo ä úuhua juka áu
óulemta?

¿Jábesu ára áma yeu huiktu juka nássuahüäpo
úttiapo kobalame?

25 Të Ínapo Yahue Dios ínelne jiahua:

«Lutüriapo jume pereesom jume emo óuleme mampo
yeu huíktunakemme,

entok juka nássuahüäpo úttiapo kobalamta mampo,
juka ä kobari uuhuatunake.

Ínapone nássuahüäpo enchi jinëunake,

éntokne em üusim jinëunake.

26 Jume bem eäpo enchi yaakame úttiapone bem huakajta
emo buätunake

éntokim naa muknake bem ojbota jëyeka vinota
jjiíhuä bénasi.

Junëli síme yorembra jüneenake Ínapo, Yahue Dios,
enchi jinëume,

ínapo jü Jacobta Dios sime úttiärata jípureme ínapo
enchi áma yeu huikke».

Yahue Dios am ania jume át éaka jiápsame

50 ¹Íkai nookak Yahue Dios:

«¿Jachem enchim áye Israelta nee tösika teiyei?

¿Jachem enchim nee nénkak teiyei jume im
huikiriammehui?

Ëe kaa junëli, enchim kaa tü yáarim bechibem
nénkihuak;

Israelta nación enchim áiye anna tösika bueituk kaa
nésauta nee yaariak.

² ¿Jatchiakasu kaabe imi aaney nee yepsako?

¿Jatchiakasu enchimmeu nee chayeí kaabe nee
yommiak?

¿Jachu jinëu béchibo kaa im úttiärata jípurëu jáni?

¡Ëe kaa huári béchibo!

¡Bueituk huepü nokta nee nokämak bahue
huaknake!

Bat-huem huakeko jume kuchum bikanake bueituk
kaita bäam áma ayuk béchibo entokim bai
kokkomme.

³ Ínapone ajäria jü téhuekata kaa maachikui

sankotuame,
entok lutu sankoi am páttia».

Jü Sauleero Yahue Diosta ára nésauta joame

⁴ Yahue Dios sime úttiärata jípureme ä nokim tepa jitat

jünërim nee mak-la,
nee jüneenakë béchibo lottilam ára nee jiápsi
yéchanakë béchibo.

Chikti ket-huey Áapo nee búbusa

entok im jüneerita nee éetaporía kaa huanti éaka nee
jikkaijnakë béchibo.

⁵ Yahue Dios sime úttiärata jípureme náka guojöriata nee

éetaporía,
éntokne kaa ä bejreka kiktela;
kanne íno amai huik-la.

⁶ Ínone bemmuchatebok
 im joppem éntokne kaa mekka oorek im jimsim nee
 poponrianä béchïbo;
 im pujbatane kaa páttiak
 im júnneriahuäu entok jume nee chit-huattiriammeu
 bétana.

⁷ Yahue Dios jü Señor nee ania,
 éntokne kaa tiusi tahuana.
 Huäri béchïbo, im pujbane tétatä bénasi yaala,
 simeta innë béchïbo.
 Éntokne jünéiya kaa tiusi im tahuanakëhui.

⁸ Jü nee jinëume ínou jëla aane.
 ¿Jábesu nee bejreka aane? Itote nau toijnake ä tütë
 béchïbo.

¿Jákusum aane jume nee nätuame?

¡Inohuem kaate im bíchäpo!

⁹ Áachem suuhua, Yahue Dios nee ania.
 ¿Jábesu bette nokta ára ínót chúpána?
 Síme jume nee bejreka kateme tejaltunakemme
 sanko öraa téepärim buärim bénasi ameu hueenake.

¹⁰ Enchim násuku, ¿Jábesu Yahue Diosta ä yöreka ä majhue
 entok ä sauleerota nok jikkaja?

Bueítuk jü kaa machiku naa hueramame,

entok kaita machiriata jípure,

Yahue Diostachë éiya

éntokë em Diosta kaa koptia.

¹¹ Të emeisu enchim taijta beetiame,
 kuta puntata beetiame am machirianakë béchïbo
 enchim úttiärammeyì.

Enchim taijpem huattinake, jü kuta puntapo beetiakäpëm
 enchim am machirianakë béchïbo, huattinake.

Dios juka bette nokta enchimmeu bíttuanake entokem
 júnëli jìokot éaka kokkonake.

Noki Jerusalénta al-leetuanake béchïbo

51 ¹«Nechem jikkaja, sime jume lútula jiápsi guójaseme,
 sime jume nee jariame ti jiaahua Yahue Dios.

Áachem suuhua emëe buere tétat yeu sákalame,
entok jum guojöria tétam yeu huihuikhuäpo enchim
yeu huik-ripo.

² Jeehui, Abrahamtachim suuhua, jume enchim bát
kat-ria,
entok Saratachi, bueituk áapörükuchem yeu sákala.
Júnakoy Abrahamta nee núnuuko, huepülaitukäi;
të, júnakoy juka tühuata nee ä makako, yúnisine am
yáuhuak».

³ Tua lútüriapone Ínapo Yahue Dios Israelta yorembra
jíapsi yechanake
éntok nee ä jiokole béchïbo annä tütenake jum
kaitäpo tahuakäpo.
Ä buía tejalritane Edénta huertatä bénasi,
jum kaita ayukäpo im yún sehuam ayukäpo bénasine
ä yaanake, Ínapo Yahue Dios.
Jumü tepa tüisi al-leehuame ayúnake;
Diosta bäisahuekam buiknake jü yorembra
al-leenake.

⁴ «Nechem jíkkaja, im yorembra;
im yorembra Israelpo joome nechem jíkkaja, juka
enchimmeu im noknakëhui,
bueitukne am majtianake jáchin bem jíápsinakëhui
entok jáchin jíápsinakëu enchim majtianake, jüri
ä yaanake sime yorembra lútula jíápsinakëu
jüneenake béchïbo.

⁵ Im yaanakëu äbo jëla huéiye jáchin im ä yaanakëhui;
beja böot äbo huéiye juka yorembra im
jinëunakëhui.

Im úttiáramakne jume ili joárammet lútula nésaunake.
Jume ili joáram bahue mayoat jokame nee boobitcha
im úttiáramak nee am ania ñaka nee boobitcha.

⁶ Pusimem jikau toboktia jum téhuekahui
entokem ímí buíau hétuk kom bitcha.
Bueituk jume téhuekam buiichíatä bénasi kaitatunake
jü buía éntok öraši ayúnake sáñkotä bénasi.
Jume buíapo jóakame sëborim bénasim kokkonake,

të jü im jinëuria jíbapo béchibotunake;
jü im yaanakëu jáchin im ä yaanakëhui jauhuey júne
kaibu lütinake.

7 »Nechem jíkka, emëe lútula huentä ára joame,
emëe jume im ley jiápsipo ëriame.

Kátem yoremrata enchim jünneriau majhue,
juka enchi buére áahuamta jünne.

8 Bueituk jü tēpari bempörim buänake sánkota ä buäye
bénasi,
jü buitchia éntok am buänake kabara buata ä buäye
bénasi.

Të jü im yaanakëu jáchin im ä yaanakëhui jauhuey júne
kaibu lütinake;
im jinëuria jíbapo béchibo hueenake».

9 ¡Búsäe, búsäe!

¡Úttiäraye emo sankotua, Yahue Diosta mam tebiam!

Kiktëe bannataka taahuarimpo bénasi,
júnakoy Egiptota mëaka, juka dragónta Nilopo.

10 ¿Jachë kaa empo ajäria,

jü bahueta huachakame,

böota bahuemo tüisi kom mékkaku yaakame
em yoremrata ára yeu tenninakë béchibo entok
huáyтана bicha yeu am kannakë béchibo?

11 Lútüriapom nottinake jume Yahue Diosta jinëukähui

éntokim Jerusaleeniu buikaka kimunake,

jü jíbapo béchibo bem al-leehuame huehuëpulammet
ayúnake.

Jumüi sirokuame entok buanhuame lütinake

éntokim tüisi al-leeaka annake.

12 «Ínapo, jeehui, ínapone ajäria jü enchim jiápsi yechame.

¿Jatchiakasu juntukem juka yoremta muknakëu
majhue,

bueitukim ili juyatä bénasi chochóohue éntokim
kakaitatu?

13 Eme éntok béjem Yahue Diosta koptiala, juka enchim
yaalamta,

- jü téhuekata tekakamta
 entok buíata yaakame.
 ¿Jachem chikti taapo maujnake jume enchim jiokot
 joame omtiratachi,
 jume bejam enchim tejal báreka aane?
 ¿Të jaksu oorek jü bem omtëhui?
 ¡Kaitatulamme!
- 14 Láutim búttiana jume pereesom.
 ¡Katim áma kokkonake jum bem pattiaripo, jü
 buáhuame júne kaa ameu binake!
- 15 Bueituk ínapo Yahue Dios,
 bahueta náa buaatiaame entok jume maarem kusisi
 jiautuame.
 Ínapone enchim Dios, Yahue Dios tinë téhuak síme
 úttiärata jípureme.
- 16 Éntokne im nokim em tempo oorela
 éntokne im mamam jekkaine enchi jinëula.
 Juka téhuekatane teekak
 éntokne juka buíata yáuhuak.
 Israeltaune ínel jiaahua:
 “¡Émpo im ili joära!”».
- 17 ¡Busäe, busäe, Jerusalén, yejtëe!
 Empo Yahue Diosta ómtiräta jiokot inneakame.
 Yünë jiokot ä innësula;
 karë kikte jabe naamúkilatä Bénasi.
- 18 Síme em üusim em jípurekähui huepülaka júne
 kaa enchi ä bíttuak juka böota em hueenakëpo
 huämi.
 Síme em üusim em yooturiakähui huepülaka júne kaa
 mampo enchi buíssek enchi hueria béchïbo.
- 19 Ímëi guoy jiokot éehuame émou simla:
 juka em nacióntam tejalek entokim simeta em jípurëu
 nüka, jü em yorembra tébäi entok nássuahüä
 béchïbo kókkok.
 Huanäisu ¿jábesu ä kökolinake emo béchïbo?
 ¿Jábesu enchi jiápsi yechanake jäni?
- 20 Bueituk em üusim katim üuttiaka tualala éntokim
 böom mayoachim huattila,

maaso jitërimpo buijritaka tepa kara áu jinëumtä
bénasi.
Yahue Dios ä ómtirai am tápuniala;
em Diosta kutti ámeu nokakähui.

- 21 Huäri béchïbo, ënem íkai jikkaja, emëe jiokot émo
bíchame,
sïmetakam tokti tamuram,
kaa vinota jïlataka júnne.
- 22 Yahue Dios sïme úttiärata jïpureme,
enchim Dios entok enchim nok-riame, Íkai nooka:
«Akem ä bitcha, ínapone beja juka jiokot eehumta
enchi uuhuala enchim tamuriälataka naamukilatä
bénasi;
béjem kaa juchi jiokot eenake im ómtirä béchïbo.
- 23 Tëne, jukäi copata enchi jiokot joämmet ä órenake,
jume ínel jiammehui: “Buiapë emo teeka émo béppa
ítom yeu sakanakë béchïbo
huanäre em takahua buiatä bénasi teekak entok böo
émot checheptisunakë béchïbo”».

Jerusalénta buttiähuähui

52 ¹jBusäe, busäe, Sion!
Úttiäratë nüye.

- Em súpë chë tülímpe em koobatë; bénasi, buére joära
Jerusalén Diosta bétana yeu púari,
bueitukim beja kaa juchi áma kikkimuhuäpo huam
áman kimunake jü yorembra kaa ímï joome jaiti
mamáachi júnne.
- 2 Kiktekë, toröchiatë emo tatak-ria, Jerusalén,
yesäe bankopo em nésaunakëpo.
Em kuta naapo sumaritë emo úuhua,
ili jámut Jerusalén pereesoturime.
- 3 Bueituk Yahue Dios ínel jiahua:
«Junakoy úttiapo tékipanuahuäu hueriahumä
bénasi,
kanne bejtuhumta mabétak;
enne kaita bejtuhumta júne kaa yaanake
enchim jinëu béchïbo».

⁴Íkái ket nooka Yahue Dios, jü Señor Dios: «Bínhua taahuarim huéiye, im yorembra Egiptou bicha siika áman joa báreka. Chúkula éntok Asiiria jü jiokot am joame kaita am yaalatuk júnne. ⁵Të ¿Jitasa ïri? Im yorembra nuksakahua kaita yaalataka júnne, jume ámet nésahueme al-leakam chaaye; chikti taapom kaa chukteka nee buére aahua. ⁶Síme fári béchibo, jü taahuari yumanake im yorembra nee táyanakëhui. Bueituk ínapoisu enchimmak nokame, jumüine annake».

⁷¡Tepam musäla maachi ili kahuim béppa
jume guókkim tü nokta äbo huériame,
tü nookim yánti jiápsihuaenta entok jínëuriata bétana,
entok yorembra Israelpo jometäü ínel jiahua: Em
Dios nésahue!

⁸Em buére joära suayame chayemme éntokim al-leaka
buiika,

bueituk bem pusimmeyim

Yahue Diostam bitcha júnakoy Jerusalénta nótteyo.

⁹Eläpo jume Jerusalémpo kaita ayuak al-leake buiknake,
bueituk Yahue Dios ä yorembrahua yánti jiápsi
yéchala;

Jerusalénta jinëula.

¹⁰Yahue Dios ä santo úttiära bittebola
síme nacioonim bíchápo,
entok buía chë mekkariau tajtim ä binnake
ítom Diosta yöoka símlähui.

¹¹¡Yehuem kaate! Yehuem kaate entokem amáu ä tojja
juka enchim pereesotukähui,

jum simeta enchim buisekau jaiti machitukähui.

Ámem yeu kaate entokem tülisi emo tütelataka emo
jípure,

emëe jume enchim buíau notteme jume Yahue Diosta
attia yörisi machimmaki.

¹²Katem emo bamijtuaka yeu kaate,
jábeta búiteka ä jiápsi jinëu báaré bénasi.

Bueituk Yahue Dios Israelta Dios echim suayanake;
enchimpat hueenake entok enchim ama bétana.

Jü Yahue Diosta sauleero jiokot aahua hueenakëu

- 13 Akem ä bitcha, im sauleero tüisi áu hueenake;
 tepa jikau tóboktiatunake, bueriasi yaatunake
 entokim yörisi machipo ä yechanake.
- 14 Bürukam át guómtilatakä Bénasi taahuak áapörík
 bíchaka,
 ä pujbahua bíchakam tepa kaa jünakiachitukai ä
 áapörítukähui,
 ä bittüpo kaa yoremta Bénakay.
- 15 Ínëli ketchi yún nacioonim át guómtilatata tahuanake
 ä bíchaka;
 júnakoy jume reeyim ä bíchaka kaa nokaka
 tahuanake.
- Bueítukim ä binnake entokim át jüneenake;
 juka jauhuey júne kaa bem jikkaijlatukähui.

53 ¹ ¿Jábesu juka ítom nokäu susúal-la?
 ¿Entok jábetausu Yahue Dios ä úttiärata yeu
 machíriala?

- ² Señor Diosta bíchäpo yötuk jü ä sauleero huepül
 basiuria loobo siáritä Bénasi,
 buía huakiapo nahuata Bénasi.
 Kaita át müsäla machiakai yörisi machihua júnne ä
 bíttupo,
 kaita áu bicha ítom katnakë béchïbo.
- ³ Kaabe ä nakke entok kaabe ä mabéta:
 ou kökosi eehuamtay tapunika, tüisi juka chë kökosi
 eehuamta täyak.
 Ítapote áu amateka sékána bicha bitchak;
 kaa nakhuak, entokte kaita áma tärük.
- ⁴ Lútüriapo, Áapo ítom kökoam nuk siika;
 ítom kökosi eäu innëak.
 Ítapote Diosta kökosi ä joä teiyei,
 jjiokot ä joohua teiyei entok tiusi ä taahuariay!
- ⁵ Të áapo bemmuchahuak íto béchïbo kaa ítom jikkaja
 béchïbo
 entok ítom kaa tü yáarim béchïbo kökosi yáahuak.

Kökosi eehuamta mabétak juka íto béchibotukähui
yánti jiápsihuamta jipü béchibo;
entok ä kökosi yaari béchibo bejate türilataka
tahuala.

6 Sime ítapo kabaram Bénasi íto tárula;
hueepulaka bem böom nüka.
Të Yahue Dios jume ítom kaa tü yáarim
áa béppa oorek.

7 Bemmuchahuak entok jiokot yáahuaka;
të senu nokta júne kaa nookak.
Kabarata Bénasi ä mëebaahuäu bicha nuksakahuak.
Entok kabarata Bénasi ä sísikamë bíchäpo kaa jálek,
ä teeni júne kaa étapok.

8 Chúkula ä buissuka entok yäura nokta át chúpasuka kaa
lútüriata jípureka júnne,
akim ä nuk sajjak.

Kaabe kaita áma táruk át yeu kat-riam kaa ä jípurey
júnne ä mukukä béchibo
ä jiapsa násuk ä jiápsita ä úuhuahuäkau júnne.
Tem ä mëak

im yorembra ä bejreka kíktekä béchibo.

9 Áapo jauhuey júnne kaita juénak yaalatukai,
entok jauhuey júne kaabeta bätäulatukai.
Të juëna yoremtä Bénasi mäahuak;
ou ricota mäbaahuäpo mäahuak.

10 Yahue Dios júnel áa bétana tü nok-latukay jiokot aahua
yaabarëhui
entok kökosi ä eetuanakëhui.

Të, ä jiápsihua nenkihuapo kaa tü yáarim béchibo,
át yeu kat-riam binnake.

Yún taahuarim jiápsinake,
entok simeta tülisi yaanake juka Yahue Diosta
huatiahui.

11 Chúkula ä jiápsipo ä ínneakäpo, juka machiria
jiápsihuamta binnake,
al-leaka tahuanake.

Entok jiokot aahua síkä béchibo,

im sauleero kaita kaa tühua át teyhuakamta ára ä
yaanake
bürum áma naïkiana jum kaita juënak ámet ayukäpo
násuku,
bueituk Áapo, sime jume bem kaa tü yáarim
huériunake.

¹² Huäri béchïbo, ínapone yörihuammak ä yechanake, entok
bem kobakäu naïkimtena jume úuttiakammaki,
bueituk mukiau áu nenkak.

Kaa tühuata joame násuk naïkiahuäk.

Bürum kaa tü yáarim hueriaka entok juëna yoremem
béchïbo Diostau buaanak.

Jü tülisi äbo hueme Jerusalénta béchïbo

54 ¹«¡Al-leäe, jámut kaa usim jípureme,
émpo jauhuey júne kaa äasuame!
Al-leake buika, émpo Jerusalén,
émpo jauhuey júne kaa asua huantiriam jípurekame.
Bueituk jü jámut tösakari chë usim jípunake
jü ä kunámak jiápsamta béppa
—ti jiahua Yahue Dios—.

² Buekasë ä yáuhua juka em lona kari; jume looname
tüisi huikke, katë emo ámpöle.
Em huitemë kutti huikke éntokë jume kutam kutti
jäbua am suma béchïbo.

³ Bueitukë chë buekasi emo yaanake bátatana entok
mikötana bétana;
entok émot yeu kat-riam huate nacioonim kobánake
éntokim jume buére joäram kaabeta jóakapom
jóatenake.

⁴ »Katë majhue; bejë kaa tiusi tahuarialataka jiápsinake.
Katë majhue; bejë kaa buére áunaa.
Juka tiura em jübua yötukäpe koptianake
em jokoptulatukäpo áman em rojiktiriam júnne.

⁵ Bueituk jü enchi yaalame em kunatunake;
¡Yahue Dios simeta ára joame ti téhuak!
Áapo jü em jinëuleero, jü Israelpo Santo,
sime buiärat Diospo täyahua.

- 6 Bueituk Yahue Dios enchi núnnuk em kökosi eä bétana
enchi emo buttianakë béchiibo,
jámut tösakaritä bénasi entok sirokaka entok jubiari
jübua yötume ä kunahua tösimritä bénasi
—ínel jiahua jü em Dios—.
- 7 Ili chúblane enchi tösiika,
tëne juchi enchi mabetnake tüisi enchi nak jiokoleka.
- 8 Senu huechiapo öomtekane im pujba sékána bicha
émou oorek kaa jaiki taahuapo.
Tëne jíbapo béchiibo im enchi nakë béchiibo enchi
nak jiokolek
—ti jiahua Yahue Dios, em jinëüleero—.
- 9 »Bueituk Noéta taahuarimpo im noki bát kechakä bénasi
bueituk jauhuey júne kaa juchi buére bániai buíata
im tápuntuanakëhui,
énne ket im noki bát ketcha
bueituk jauhuey júne kaa im émou omtinakëhui
kanne enchi jiokot yáanake jünne.
- 10 Bueituk jume buére kahuim ára sékána emo órenake
jume ili káhuim éntok kaitatunake,
të ä júneltuk jünne im jiba nee enchi nak jiokolëhui
jíbatunake;
im tü nooki émomak im yaalähui jauhuey júne kaa
kaitäpo tahuanake
—ínel jiahua Yahue Dios, enchi nak jiokoleme—.
- 11 »¡Poloobecita buére joära jekammei lottilame,
kaa jiápsi yechahuamta jájamlame!
Bichaë, Ínapone én em tétam nahuatuanake
carbunclo tiammeyi éntokne zafiirom teammet
enchi yechanake.
- 12 Em toreesimne téta ujjolim rubíeem ti téhuaakammeine
am yaanake,
entok em áma kikkimuhuäpo éntokne téta carbunclo
ti téhuakammei
entok síme em téta kóräi téta ujjorimmeyi.
- 13 Síme em üusim Yahue Dios am majtianake,
bempo éntok yún yánti jiápsihuamta jípuna.

- 14 Kaachin eakë jiápsinake senu yäura lútula tékipanuamta
 entok kaabeta yeu puppuä bétuku;
 enchi bejreka kateme mekkam annake.
 Yánti jiápsekë annake,
 jü tēpa maijhuame kaa émou ruktinake.
- 15 Jü jabe émomak nássua báreka émou huëtek,
 kaa émou nee ä bíttuakä béchibotunake;
 síme jume émomak nássuame akë am tejalnake.
- 16 »Bichaë, Ínapo sisiguokta tekipanuanmta yaala
 bueituk obam pujtiaka tajim bebeetiamta
 entok jita jábeta amëi téjalnakë béchibo jojoame.
 Entok jabe tetejalhuamta yaala jita ä tejalnakë
 béchibo.
- 17 Kaita ejpara ái nanassuä béchibo yaari,
 enchi bejreka yönake.
 Síme jume enchi nätuame
 kaa lütüriata jípureka am bittebonake.
 Ímëi tühuam jume Yahue Diosta sauleerom ä jípunake;
 éntokne yöhuamta am maknake.
 ¡Ínapo, Yahue Dios, ä nok-la!

Señorta jínëuriäu nunühuame

- 55** ¹»¿Jábesu bäi mukee?
 Äbem kateka baa jínake,
 ¡kaa tómeka júnne!
 Äbem kaate, vinotem jëye entok pipitkauhuam,
 ¡sime kialí!
- ² ¿Jatchiakem enchim tómi kia guötia buähuamta kaa
 úttiata enchim mámakäpo?
 ¿Jatchiakem kia jita ái nüye kaa át al-leaka júnne jü
 enchim kobalähui?
 Áachem suuhua, huanärem buähuamta tüisi
 enchimieu huechemta buänake;
 huanäre jiápsinake yun jita jípureka.
- ³ »Ínohuem kaate nákam tüisi étapolataka.
 Ínochem suaka nee jíkkañä, huanäre jiápsihuamta
 téunake.

Noktane jíbapo béchibo enchimmak yéchanake.

Juka nak jiokolihuaamta kaa lülütemta Davidtau im
nok-läune enchim maknake.

4 Akem ä bitcha ámanne ä yétchak jáchin tua jita
bil-latakä bénasi ä ettejhua yorembрата násuku;
nacionim násukne nésauleerota entok majtialeerotä
bénasi ä yétchak.

5 Empo ket yorembрата kaa em täyämmeu núnutebonake,
entok yorembra kaa enchi täyame émohuim
tenninake em nésau yaa báreka,
bueituk ínapo, Yahue Dios em Dios,
Israelpo Santo, yörihuaamta nee enchi makka».

6 Yahue Diostem jaria ketune ára enchim ä teau tajti;
ënem ä núnnu, ketune kaa mékka ä aneyo.

7 Eläpo jume juëna yoremem bem böom toijnake
éntokim kaa tü éerita bem yaa barëu bempörimmeu
mékka órenake.

Elapom Yahue Diostau jiápsi kuaktinake, bueituk bem
nak jiokolina béchibo.

Jeehui, ítom Diostau bíchem emo jiápsi kuaktia,
bueituk áapo yún jiokolihuaamta jípure.

8 «Im eerim kaa enchim eerim bénna
im böom júnne kaa enchim böom bénna —ti jiahua
Yahue Dios—.

9 Bueituk jü téhueka chë buíata béppa jikat órekä bénasi,
junëli ím böom chë mejikat oorek enchim böom béppa
entok im eerim chë mejikat oorek, enchim eerim
béppa.

10 »Jáchin jü yukku éntok sappam téhueka bétana kom
huë bénasi entokim kaa juchi jikau nonnotte
huanärim buíapo tatáhua ä komonia báreka.

Báchiata yoyötutua,
entokim báchiata et-leerota mámaka,
entok buähuaamta yorembрата béchibo.

11 Anëli machitunake jü im nooki im tempo yeu huéeme.
Kaa júnëlataka ínou nottinake;

- sĩmeta im huaatiau yáanake,
 entok im ä nésahuekäu tũlisi chúpanake.
 12 Emëem al-leaka yeu kannake entokem yánti éaka
 nottinake.
 Jume buére káuhuim entok ili káuhuim
 buiktaitinakemme enchim áma huam kateyo
 jume juya buérem huasampo ayúkame éntokim mam
 tajtinake.
 13 Huícham jauhuey ayukäipo, buere juya cipreesim tíame
 áma yötunake;
 juka nátäreta yoyötupo, miirtom tiame basiunake.
 Sĩme irti Yahue Diosta tũisi yõrihuamta ä maknake;
 jíbapo béchĩbo señaltunake jauhuey júne kaa
 tejaltunake».

Jinëuria sĩme nacioonim béchĩbo

56 ¹Íkai nooka Yahue Dios:

- «Yorebratem tũisi nũye Diosta leypo nokta huëpo huämi;
 entok lútula huentem yáuhua,
 bueĩtukne läuti yebijnake am jinëu béchĩbo
 entok enchim násuk im lútũria bittebo báreka.
 2 Al-leehuame aa béchĩbotunake jũ íkai joame
 entok kutti át chätume.
 Jume im jimyore taahuarim yõreme entok kaa am
 omouteme,
 entok kaa tũhuata kaa joame.
 3 »Entok ímĩ jóakamta kaa enchimmak joomem Yahue
 Diostamak emo nok nenkilame katim ínel jiauna:
 “Yahue Dios jauhuey júne kaa ä yorebrapo nee
 joometuanake”.
 Jume eunuucum kaa ínel jiautuanake júnne:
 “Ínapo juya buëuru huakiata bénna”.
 4 Bueĩtuk íkai nooka Yahue Dios:
 Eunuucommeune tũhuata yáanake
 im jimyore taahuarim yõremmehui,
 im tũrëu jojoame
 entok im nokta sumalat kutti chäkammet.

- 5 Bem téhuam —im tiöpopo entok im buére
 jöarapone—
 jïjterim am bíttuanake,
 ímëi chë türinake eiyei bueituk üusim entok
 malaariam bem jípunakëhui.
 Ketne téhuam jíbapo béchïbo am maknake;
 ¡jauhuey júne kaa kóptiatunakemme!
- 6 »Ket jume kaa ímï joomeme entok Yahue Diostau émo
 nok nenkilame,
 ä nésau yaabareme, entok Yahue Diosta nakeme áu
 sauleerotubáreka,
 síme jume ä yöreme entok kaa ä omouteme juka
 jimyore taahuata,
 entok im nokta sumalat kutti chäkammet.
- 7 Im buére káu Santo Jerusaléeniune am huerianake
 éntokne al-leehuarimmea am tápunianake im kari
 Diostau nonok-huäpo.
 Bem animaal taarim entok mërimne mabennake im
 altarta béppa,
 bueituk im tiöpo kari áma Diostau nonok-huäpo
 béchïbo ti téhuanake síme nacioonim béchïbo.
- 8 Ínel jiahua Yahue Dios síme úttiärata jípureme,
 jume sékána bicha Israelpo bíttuarim náu tójame:
 Huatem nee nau toijnake ámemaki,
 kaa jume im nau tojrim jibba».

**Jume nésauleerom kaa tühuata joame
 bette nokta amet chupahuähui**

- 9 ¡Äbem kaate, yorembra animaal yoyolim juyapo
 jomemë bénasi!
 ¡Äbem kaate, yorembra animaal yoyolim buére
 juyapo jomemë bénasi!
 ¡Äbem kateka im yorembрата huiuktia!
- 10 Bueituk jume im yorembрата suayaleerom,
 lilíptimme
 éntokim kaitat jünéiya.
 Chüüm jita susuayamë bénasi kaa jijiäleme
 karam kuuse.

Tökamme ili kokocheke, akim ä türe juka bem kónnakèhui.

- 11 Chüu tébai mukiram bénasim, jauhuey júnem kaa jójöbua.

Kabyeromme kaitat jüneame;
hueepulakam bem böot jiba kaate
éntokim bem áme béchïbo kobanakëu jiba jaria.

- 12 «Binem kaate —tim bempo jiahua—, vinotate jínake.
Náute naa muknake.

¡Yokote juchi bénasi ä yáanake,
entokte chë jüne tüisi ä yáanake juka pajkota!».

Jü bette noki amet chupahuame

Israelta kaa tua diosimmechi

- 57** 1 Jü yorembra tüisi émo nüyeme kókkó;
entok kaabe ä chíkola aneme ame béchïbo jünë baare.
Jume tü yoremem Diosta yöreme kakaabetumme;
entok kaabe jünéiya jita béchïbo
jü ä muúkúkäu jiokot máchirata kaa bem innenakèhui
kaa tühuatä béchïbo.

- 2 Bueituk jume böo lútulaipo rejteme
yántim jímyorena kokkoko.

- 3 «¡Të äbem kaate, emëe moriärata böojoriahuäpo joome,
emëe jume kaa tua bem júbimmak jáápsame entok
jábe outamak jüne totöyemëe bénnä!

- 4 ¿Jábetasem eme jünneriaka
buekak teeténte entok tebek yeu nininte?
¡Üusim kaa tühuata joame entok ára nókichim!

- 5 Roblem tíampo násuku entok síme juya buére yún
sahuakam hétukem,
kaa tiurau emo nénkaka jáamuchim ohuimmaki.
Bem ili usimim suuhua, jakiam naapo,
buére téta ríutilampo bem diosim mëhua buijbáreka.

- 6 Jume bem diosim téta chichitakomme bueka päriapo
ayúkame;
eme am úttile vinota entok báchiam ámeu totojaka.
Bempom enchim áttiaka tahuanake, kaa ínapo.
¿Jachem síme íkai béchïbo kaa enchim nee jiokot
yaa machile?

- 7 Eme enchim áma totöhuamta teekak káhuit jikachiku;
 entokem áman sajjak mëhuamta yaa báreka bem
 diosimmehui;
 huanärem nee bätähuak.
- 8 Enchim áma kikkimuhuäpo amápem entok
 markommechi
 em kaa tua dioosim oorek.
 Nechem koptiak
 emóem sanko uuhuak entokem enchim totöyepo
 tülisi yäripem tötek ámemaki.
 Ámemakem nokta yáuhuak
 bem totöyepo am jipüpéiyai entok kaa sankoka am
 bitbáreka.
- 9 Aceite olivatem ä makkak juka dios Molocata
 entok yún perfuumem,
 síme kätana am bíttuak jume enchim bétana nokame,
 kókkolam anëu tajti júnne.
- 10 Lóttlamme tüisi naa kateka,
 tërim jauhuey júne kaa emo nenkak.
 Beméla úttiäratam téuhuak
 entokim kaa kom éiyak.
- 11 »¿Akemam majhue jumëi kaa tua dioosim?
 ¿Úttesim enchim maujtua?
 ¿Huäri bechibem nee bätäula
 entokem nee koptiala entok im noki júnne?
 ¿Tebe taapo kaa nee jialekä bechibem
 beja kaa nee majhue jäni?
- 12 Ínapo ä yeu buijnake jáchin lútula em émo nüye tíamta
 entok em joähui;
 të kaitä béchibom enchi anianake.
- 13 Attä binnake em kaa tua dioosim ára am jinëunake
 jäni
 emo ania iaaka ámeu am chayeyo.
 ¡Ili jeka búitekame júne am tatabnake!
 ¡Ame béppa jiabitehuak júnem kóbai huattinake!
 Të jü ínot éame buíata áttiäka tahuanake
 entok im buére kau santopo jiápsina».

Dios am jiokole jume áu jiápsi kuakteme

- 14 Dios júnel jiahua: «¡Böotem tüte!
 Böochem buére tétam entok il-lichim mékka oore
 im yorembra bem pereesotukä bétana ára nóttinakë
 béchibo».
- 15 Bueituk ínapo jü Mejikat téhuekapo áneme entok
 jü Tapa Ujyorisi Yörisi maachime entok jíbapo
 béchibo jiápsame,
 jü Dios Santo, ínëline jiahua:
 «Ínapone jum mejikat entok yörisi maachikunne aane
 jume espíritupo kökosi éammaki entok kaa emo
 buérialemmaki.
 Juka espíritupo kaa emo buérialemtane jikau eetua
 entok jiápsipo kökosi éamta.
- 16 Kanne jiba béchibo enchimmak nássuanake;
 kanne jiba omtinake.
 Ä junëlituko, sime yorembra muk eiyei,
 sime jume jiápsame im yaalähui.
- 17 Omteine yún jita jipupehuamtä béchibo,
 huári béchibone jiokot am yáuhuak.
 Mékkane ámeu sikak,
 të bempo bem eäpo áman sajjak.
- 18 Bem jáchin emo nüyëune bil-la,
 ¡tëne, am türiatuanake
 éntokne am majtianake!
 Entok jiápsi jootehuamtane bempörim maknake entok
 ámemak sirokaka buaname,
- 19 huanäine simemmeu ínel jiaunake.
 Yánti jiápsihuame mékka anemmehui entok kaa mékka
 anem béchibo
 Ínapone im yorembra türiatuanake.
- 20 Të jume kaa tü yoremem bahue áu naa buaatiamta
 benamme,
 jauhuey júne kaa yánti aane,
 al-la jiba techuata entok chukta yeu huike.
- 21 Kaita yánti jiápsihuame jume kaa tü yoremem béchibo»,
 ti jiahua ím Dios.

Jü tua lútüriapo ayuunähuähui

58 ¹Dios Isaíastau ínel jiahuak: «Trompeeta jáhuita jáä bénasë tüisë kusisi chaaye.

¿Kusisë chaaye! Katë majhue.

¿Ínële im yorembra Israeltau nooka katem nésauta nee jooria, éntokë ínel ameu nooka yorembрата ä kaa tü yarim bem joä bétana!

² ¿Chiki taapom nee jaria éntokim júnë baare jáchin bem nee guojaanakëhui, yorembрата bénasi

lútula humentä joaame

éntok im leyta kaa tottoja!

Lútula humentä jonakëhuim aahua

éntokim inou rukti baare.

³ «¿Të huanärim ínel jiahua!:

¿Jatchiakasute ayuunak bueituk Dios kaa ä bitcha?

¿Jatchiakasute ito jiokot yáuhua,

bueituk Dios kaa ítom jikkaja?»

»¿Emëe buan, jum ayuuna taahuapo!

Akem ä joohua enchim äau joo báreka.

Entok enchim tékipanualeeromem,

enchim äau jiba ameu joohua.

⁴ Akem ä bitcha, ¿Jita béchibosu enchimneu türi jü

enchim ayuunähui,

enchim jiba náu nok nassuayo, náu nássuaka entok

emo jiokot joaka?

¿Ayuunoi ínel machiyem,

jauhuey júnem kaita ínot jipunake.

⁵ ¿Jachem juka ayuunota im türëu ïri teiyei:

enchim kaa át yumähui,

emo kom kobatenakëhui

bakata bénasi,

sanko sosokok sankoteka

éntok nápojta béppa enchim tötenakëhui?

¿Jukärem emë ayuuno tíiya?

¿Jachem ä súale ï taahuaripo ä yaako Yahue Diosta

ä turëhui?

6 »Jē! Íkai ayuunota ínel machikne huatia:
akem am búttia jume kaita béchibo pereesoturime;
enchimieu úttiapo tékipanuatuahuamem, tepa
tüisi béttek am úuhua.

Akem am búttia jume jiokot joohuame
entokem ä lütia juka kaa tülisi nühuamta
yorembrautau joohuähui.

7 Enchim buähuaamtem tebäuremmak näikimte
éntokem enchim jóampo am mabéta jume poloobem
kaakun taahuámachime;
sankotem am miika jume kaa ä jípureme
entokem enchim naapo jóakame aniahuamta am
huatiayo katē am eeusuria.

8 »Huanärem täata yeu huē Bénasem belojkosi bittunake,
entokem läutiposu türianake enchimieu huē bétana;
jü lútula jiápsihuame enchimpat hueenake
amapo éntok belojkosi Yahue Diostamak huéiye jü
aniahuähui.

9 Huanäi enchim nokayo, Yahue Dios enchim yommianake.
Chaynakeem aniahuamta aahuaka Áapo éntok ínel
ameu jiaunake: “Ímine aane”.

»Junakoy béttesi huatemieu joohuamta toboktiako;
jü jabem sutui yuktiahuame entok jábetat kaa tüisi
nokhuamta.

10 Jume tüisi tebäureme jībuaatuako
entok jume jiokot aneme aniako.
Huanärem belojkosi bittunake jita kaa machiku
belojkosi bittü Bénasi,
entok jü enchim kaa machiria lul-la kátek benatunake.

11 Yahue Dios bát bicha enchim huériunake jibba;
kaita enchimieu bínake jum bueka see päriapo
entok úttiata am maknake.

Huasam tülisi banyarita Bénanakemme,
bäam yeu pópotäpo Bénasi jauhuey júne kaa
huahuakeme.

12 Huate emēe juchi Bénasi am tütenake juka bannataka
tejalrita, jume kari nahuamem tütenake.

Huanärim ínëlim enchim tehuana téta koraim
huechilame tutüteme
entok jume kari tejalrim tutüteme.

Jimmyore taahuari yörihuame

- 13 »Jimmyore taahuaritem yöre jüri taahuari santo;
katem enchim tékil joohua,
al-lem al-léiya jimyore taahuarichi
entok huäri taahuaribet yörisi nooka entokë tülisi
emo nüye, bueituk taahuari santo Yahue Diosta áa
áttiakä béchïbo.
Juka jimyore taahuaritë yöre sïme júkai taahuarit
em eäu jiba boojoria entok kaita bejremta júne kaa
nooka.
- 14 Júnëli ä yaakäteko, huanäi Yahue Dios em at
al-leehuaritunake.
Ínapone tüisi yörihuamta enchi maknake
entok juka em bat kat-ria Jacobta im ä mak-rokähui
enchine ä maknake.
¡Ínapo, Yahue Dios, íkai nok-la!».

Yorembra Israelta kaa tü yaarim bétana bejreka nokhuähui

- 59** ¹¡Áachem suuhua! Yahue Diosta mamam kaa
pochilay am jinëu béchïbo,
entok kaa tua nakapi kaa jikkaij béchïbo.
- ² Enchim kaa tühuam amëria jume enchim Diostau
mékka jípureme.
Jumëi kaa tü yáarim béchïbo, Áapo mékka siika
kaa am jikkaij báreka.
- ³ Bueituk enchim mámam jábeta memëame mammam,
entokem sutum kaa tühuay tapuni.
Enchim tenim éntok ára nokichiriai tapuni
enchim nini éntok kaa tühuata nooka.
- ⁴ Kaabe kaita áma täru obiachisi huemta tütë béchïbo
ä huëpo ámani, entokim yäurata jiä Bénasi jünem
kaa ä joohua;
jü jábeta nätuahuame yäurata bíchäpo kia nooka.

- Yoremratau kaa tühuata yaa bárekam éiya
chúkula éntokim bem éau joohua.
- ⁵ Bakot áyakame kábammechim bötela
éntokim tuuruj huüim jijoä.
Jü bem kabam buäkame muknake;
entok jü am jamtiakame, bakochim ama yeu kannake.
- ⁶ Bem tuuruj huüimmea kara sanko jojoohua
entok sime jü bem jojoähui kaita béchibo türi.
Sime jü bem joähui kaa tühuai tápuni,
jü tepa kökosi jabem joohuame júnelim täyahua.
- ⁷ Bem guókim kaa tühuata yaa báreka tenne
éntokim emo bamijtua kaita yaakamta më báreka.
Kaa tühuata yaabárekam jiba éiya;
jiokot éehuame entok tejalhuame bem böommet aayuk.
- ⁸ Katim jünéiya jak bem ä téunakèhui juka yánti
jiápsihumta
jáchin ä jiau barèhui obiachisi humentä tütë béchibo ä
huëpo ámani entok tü yoremtohuähui.
Böo kokohuimim yaala
entok jume ä guókjaseme chúbala júnem kaa yánti
jiápsihumta täya.
- ⁹ Huäri béchibo jü lütüria mekka ítou aane
entok lútula ítom jiápsinakèhui kaa ítom jájamla.
Machiriatate jaria, tète kaa machiriata jiba téuhua;
téhuekata belojtopapati anemtate jaria, tète kaa
machiku rejte.
- ¹⁰ Samitatte mamamteka rejte, liliptim bénasi,
yorembra kaa pusekame bénasite, jitat mamamteka rejte.
Tua lul-la kátek júnne,
tëitëite tukaaripö bénasi.
Jiápsame násuku,
kókkolam bénaamte.
- ¹¹ Osom bénasite jiaahua;
guókohuim jiokot jiä bénasite jiahua.
Lütüriata humentate jaria, të jauhuey júne kaa yepsa;
jñëuriatate jaria, të tüisi ítou mékka aane.
- ¹² Bueütuk ítom kaa tü yáarim em bíchäpom tüisim emo
yún yaala

entok ítom kaa tü nookim enchi bejreka íto bétana
kaa tüisi nooka.

Júnélite, tüisi jünéiya tepa kaa ítom tü
yorembatukähui.

- 13 Júniate Yahue Diosta bétana ítom bejreka
japtelatukähui entokte kaa íto ä täya tñiya;
ítom Diostaute amatela.

Júneate kaa lútula íto nüyëhui entok kukkutti jábetat íto
nésahuëhui,
türi am yaa báreka jume aranokíchiriam jábeta ítom
ámëi baítaunakëhui.

- 14 Täbui yorembata lútula nüyeme kaa tüisi bit-hua,
lútula emo nühuame mekkate aane.

Kaa lútüria aayuk jume böommechi
entok juka lútula jápsihumta beja kaa toijhua ä yaa
béchïbo íto násuku.

- 15 Jehui, jü lútüria kaitatuk
sime jume kaa tühuata tojame simeta bem jïpurëu
uuhuahua.

Yahue Dios ä bitchak huanäi kaa ä tutürek
bueítukim kaa lútula huemta joohuai.

- 16 Íkäi bíchaka át guómtilatukai kaabeta am bejreka
jáptelätukähui
juka bem joäu kaa jibasi am joonakë béchïbo.
Huanäi áapöisu ä mam úttiäray am bejreka kíktek,
entok yöok.

- 17 Áapo juka lútula huemta joaka jáchin jume sisiguok
supem sankotela bënna
entok yorembata jinëu báreka sisiguok möberi
jinëuriata át yétchak.

Jábeta áu sánkotualataka senuk ä omtiamtau jita
yaabárekä bënasi
entok jábeta sánkompo áu bitiakä bënasi, junëli bíttu
ä omtëpo.

- 18 Áapo jume ä bejreka kateme am bejtuatuanake bem kaa
tühuam joä bétana,
jü ä ómtira éntok ä bejreka japtelame béppa
huennake;

entok juka bem mabetnakëu júne am maknake jume
bahue mayoat tajti aneme.

19 Täata áman huechë bétana täata yeu huëu tajti;
jü yorembra Yahue Diosta yörinake juka buere
úttiärata bíchaka.

Bueituk áapo äbo yebijnake buere bat-hueta Bénasi,
Yahue Diosta jiabiteria áu toboktiä Bénasi.

20 «Áapo Jerusalénta yorembra jinëu báreka yebijnake
entok jume Israeltat yeu kat-riam
jume bem kaa tü yáarim tojakame»,
ti jiahua Yahue Dios.

21 «Íri éntok ajária jú im noki ámemak yechari —ti jiahua
Yahue Dios—. Im Espíritu kaa am toijnake, ímëi nokim im
am mak-láu júnne. Bem tempom am jípunake entok bem
üusim tempo, entok bem üusim üusimpo jiba béchibo.
jÍnapo, Yahue Dios, nok-lame!

Jerusalénta ujoyória äbo huéiye

60 1 »jYejtëe éntokë machiria yorembra Jerusalénpo
joome! Bueituk em machiria belojkosi emou yebijla.
Yahue Diosta ujoyória émo béppa yebijla.

2 Kaa machiria buíata páttia entok síme jume nacioonim
kaa machiku aane,
të emo béppa Yahue Diosta ujoyória annake entok emo
béppa yeu machinake.

3 Síme jume nacioonim em machiriau yaijnake;
reeyim em machiriau yaijnake em yeu matchunakëpo.

4 »jÍkahue pujbatë éntokë nate chíkola bitcha, simetakam
emo nau tojja éntokim émo bicha kaate!
Em üusim mékka buiära bétana yaijnake;
em maala il-líchim puáktihuakam nüpana.

5 Akë am binnake éntokë tüisi al-leenake,
bem jiápsipo hueepulaka tepa al-leaka tapunika tahuana
bueituk jume jita yun bejreme jú yorembra bahue
mayoapo joakame émo huim am hueriunake.
Entok jume nacioonim rikoa émo hueriunake.

- 6 Büru cameellom yorembra ámet joosakame
enchimmehuim yaijnake;
yorembra Madiánpa entok Efapo joomemmeyí.
Jume Sabápo joakame orota entok inciensota
enchimneu nüpanake
éntokim juka Yahue Diosta úttilekam émou
yaijnake.
- 7 Síme jume kabaram Cedarpo joome enchim
béchibotunake,
entok jume kabara oohuim aahuakame Nebaiotpo
joomem enchimneu türínake.
Animaal mëhuaka ínou buijhuamë bénasi im altarta
béppa
entok ujoyoriatane ä maknake juka im musäla tiöpota.
- 8 »¿Éntokne jítasu bitcha Israaeliu bicha nëyemta namum
bénasi,
guókohuim bem tosau bénasi?
- 9 Barcomme mékka buíärapo joomem,
nacionim ínot éaka jíäpsame,
jume barco buérem Tarsipo joome bachim äbo kaate.
Enchim üusimim äbo huéria mekka bétana,
ä orohua entok ä platata huériaka.
Ä yöri béchibo juka Yahue Dios, em Diosta,
juka Israelpo Dios Santota,
bueituk Áapo enchi ujoyóriata mak-la.
- 10 »Kaa ímí joome em téta koräim juchi yáanake
jume bem reeyim éntok kaachin eaka enchi
tékipanuaríanake.
Bueituk tüisi im omtëu násukne enchi kökosi yáuhuak,
bueituk én enchi im nakëpo enchine nak jiokolínake.
- 11 Em áma kikkimuhuäpo jiba étaporitunake taahuapo
entok tukaapo
yún nacionim rikoa mabet béchibo.
Jume reeyim ámeapat kateme
em bíchápo nassáu kateka.
- 12 Jume nacionim kaa em sauleeromtu báreme tejaltunake
toktim tejaltunake.

- 13 »Jü Líbanota musäla maachi émo béchibotunake
—jume buére juya cipreesim tiame, entok abetom
tiame entok pinom—
im tiöpopo chë ujjolisi yaa béchibo.
¡Ínapo jume im guókkim orenakëpo chë musälasi
yaanake!
- 14 Jume jiokot enchi yaakame yeu kat-riam
émohuim sájaka émou kom müla chätunake.
Jume kaa enchi huahuaatiakame
guókpom émou tónommia japtenake.
Yahue Diosta buére joära tim enchi tehuana,
Jerusalénpo jü Israelta Dios Santo áttia.
- 15 »Eläposë bannataka kaa huahuaatiahuak éntokë
omtiahuak,
entok kaabe em böom huampo sásakai,
ínapone jíbapö béchibo enchi musäla yáanake,
entok al-leehuame sime nat yeu kat-riam béchibo.
- 16 Jume nacioonim juka chë türi bem buäyëhui
enchim miknake,
jume reyim juka chë türi bem jípurëhui
enchim maknake.
Huanäi al-lë jüineenake bueituk ínapo, Yahue Dios,
em Jinëuleerotukähui entok enchi jinëulame,
jü Israelpo tüisi úttiärata jípureme.
- 17 Oorotane enchi miknake bronceta huëpo,
entok sisiguookta platata huëpo,
entok bronceta kutata huëpo
entok sisiguookta tétam huëpo.
Yánti jiápsihumtane enchi maknake,
entok lútula enchi jiápsinakëhui.
- 18 Nássuahuame em buíapo kaitatunake;
kaabe jita tejalnake jum em nésahuëpo entok kaita
tatabnake jünne.
Entok em téta kóräi ínel téhuanake jita suayaleero,
jum áma kikkimuhuäpo ínel téhuanake jume ä úttileme.
- 19 »Beja kaa emou binake täata taahuapo machirianakëhui,
mechata tukaapo machirianakëu jünne,

- bueituk Yahue Dios em Dios jíbapo béchiibo em machiriatunake,
 jü em Dios éntok belojkosi machiriatunake.
 20 Em tää jauhuey júne kaa juchi áman huennake;
 em mecha jauhuey júne kaa machiria lütinake.
 Bueituk ínapo Yahue Dios jíbapo béchibone em machiriatunake.
 Em luutu taahuarim beja lütinake.
 21 Síme jü em yorembra lútula jiápsinake;
 bem buátam jíbapo béchiibo áttianake,
 bempo basiuriata bénamme juyata im kéchakä bénasi
 tua im mamámmeyi
 im úttiärata bittebo báreka.
 22 Jü chë ilitchi yünisi áu yáanake,
 ilikkimme të huepü nación buëurusi áu yáanake.
 Taahuata yumáko, Ínapo, Yahue Dios, íkäine läutipo
 yeu hueetuana».

Jinëuria Jerusalénpo yorembрата béchiibo

- 61** ¹Yahue Diosta Espíritu jü Señor íno béppa aane,
 bueituk Yahue Dios nee yeu púala
 tü nokta poloobemmeu nee huéria äaaka.
 Nee äbo bíttuala jume jiokot éame nee jiápsi yecha
 äaaka
 entokumaritaka aneme ámeu nok äaaka juka bem
 búttianahui
 entok jume pereesotaka aneme ámeu nok äaahuaka
 juka bem búttianahui.
 2 Äapo nee äbo bíttuala ámeu nee nok äaaka Yahue Diosta
 türi huásuktiriam beja yebijlähui
 entok jü taahuari yumanake Äapo am
 béjtutuanake jume ítom bejreka kateme bem ítou
 yáaka bétana
 entok Äapo nee äbo bíttuala jume sirokame im yánti
 jiápsituanakëhui.
 3 Síme jume Israelpo jiokot éame
 tüisi am al-leetuanake,
 tüisim al-leenake sirokhuamta huëpo,
 al-leaka buiknake lutúta huëpo.

Juya buere úttiakame tim tehuana tuttúrikam yeu siika
Yahue Dios am jäbuak ä buere úttiärata bittebo báreka.

4 Jume chibela tojrim binhuatume bempom juchi ä
tóboktianake,

buére joäram binhua taapo huattilam bempo am
tütena.

Juchim am toboktianake,

kaita áma tahualatuk júnne yún bát kat-riam áma
ansulatuk júnne.

5 Jume kaa enchim násuk joome enchim

sauleeromtunakemme;

enchim kabaramim jïbuatuanake,

enchim buíamim möitianake

éntokim enchim paraj eechim tékipanuanake.

6 Emëe Yahue Diosta sacerdotem ti tehuana,

ítom Diosta sauleerom.

Jume nacioonim jichuparimmeyem jïbuanake

ujyólisim bittunake bem rikoraayi.

7 Emëe beja guósasi ä inneesula juka enchim

inneenakëhui

tüisi enchim tiusi bëla entokim enchim kom

éetuala.

Huari béchïbo enchim buiärapo guósasi ä mabetnake

juka rikorata enchim mabetnakëhui,

enchim al-lëau éntok jauhuey júne kaa lütinake.

8 «Bueituk Ínapo, Yahue Dios, juka lútula huentä türe;

ekbuahuamta entok jabem mëhuamtane omtia.

Lútüriapone bem jita mabétnakeune am makna jita bem

yaalä béchïbo

entok jíbapo béchïbo im nokta súmalaune

enchimmak yechanake.

9 Jume át yeu kat-riam täyatunakemme jume

nacioonimpo

entok bem üusim ili joäram násuku.

Sïme jume am bíchame jüneenakemme

Yahue Diostat jume ä yeu kat-riam tühua éamta

mak-ri Diosta bétana».

- 10 ¡Al-leehuarimeine tápuna Yahue Diostachi jü im Dios!
 Bueituk áapörík nee sánkotuakä bénna jinëuria
 sankoyi
 entok lútula huë mantommei nee bëtiaka bénna.
 Jub baremta bénasi nee sánkotuak
 ö kuuna baremta bénasi téta ujjolimmei tülisi
 yaaritaka.
- 11 Bueituk ili juyata buíapo basihuë bénasi
 entok tebatpo báchiata sihuë bénasi,
 ínëli ä yaanake Yahue Dios lútula huentta aayútuana
 sime nacioonimpo
 jentok buikaka ä úttlnake!

Isaías Diostau nok buanna Jerusalén yorembra béchïbo

- 62** 1 Sionta yorembra im nakë béchïbone,
 kanne kaa jialeka tahuanake.
 Jerusalénta yorembra im nakë béchïbo,
 kanne jimyorenake,
 ä lútula huentta beloikosi bénasi matchuu tajti
 entok ä jínëuriata beloikosi
 taijta beetemtä bénasi.
- 2 Jume nacioonim juka enchim jinëuriatam binnake
 entok jume ániat nésahueme enchim úttiära binnake.
 Emëe senu téhuam bemélammem mabetnake
 Yahue Diosta tenta bétana.
- 3 Entok coroona müsäla machita benanakëem juka reyta
 jïpurëu bénasi,
 Yahue Diosta mampo, jü enchim Dios.
- 4 Jauhuey júne kaa «Jume tösakaarim» ti enchim téhuana
 enchim buiära «Áapola» tahuala jünem kaa
 jialnake.
 Al-la jume enchim téhuam «Jume Diosta nakëhui»
 entok enchim buía «Diosta jubiari» ti téhuana
 bueituk Yahue Dios enchim nakke
 Áapo éntok enchim buíapo kunaritukäpö bénasi
 annake.
- 5 Bueituk jübua yötumta ili jámutta jubë bénasi,
 junëli em yorembra juchi enchi yaakame em kuna
 bénasi enchi nünake Jerusalén.

Entok kunariata ä jubiaamak al-leä Bénasi
junëli emou al-leenake jü em Dios.

6 Jerusalén, Ínapo em téta koraim béppa suayalerom
jäbuala;

bempom jauhuey júnem kaa jialeka tahuanake,
taahuapo entok tukaapo.

Jume Yahue Diostau nokame, katem jimyore.

7 Kátem ä jimyoretua juka Jerusalénta ä tóboktiaau
tajti,

entok sime yoremrata buíat aneme tülisi áapörík ä
bétana noktuana.

8 Yahue Dios ä mam bátatana entok ä mam teebia
úttiärammey ä nokta yéchala:

«Jauhuey júnene kaa juchi tirijkom buähuäpo jume
enchi bejreka kateme maknake;

jume kaa enchim násuk jomeme katim juchi vinota jínake
bueituk yún enchim ä béchibo tékipanualähui.

9 Al-la juka enchim échakau emë ä buänake,

Nee úttileka, Yahue Diosta.

Kéchem parasim jichupana,

entokem juka vinota jínake im tebat tiöpopo».

10 ¡Yehuem kaate, yehuem kaate buere joära áma
kikkimuhuäpo huämi!

¡Böotem tüte im yoremrata béchibo!

Chipelem ä yáuhua, chipelem ä yáuhua juka buere

böota, jume buere tétamem mekka oore

entokem señam áma joiya yoremrata áma huam

kateme am bínnakë béchibo.

11 Akem ä bitcha Yahue Dios íkái nokta nooka simemmeu
buíata yumäu tajti:

«Yorembra Sionpo joomemmëhuem ínel jiahua:

“Akem ä bitcha, enchim jinëuleero yebijnake.

Áapöríkem bitcha ä yoremrata nüpa, ä yoremrata
nüpa ä jinëusulätaka”».

12 Jume Israelitamim «Yorembra yeu púarim» tim am
téhuanake

«Jume Yahue Diosta búttiarim».

Jerusalénta éntok «Buére joära tepa ukulhuame» tim ä
téhuanake
éntok «Buére joära beja kaa tösakari».

Dios jume ä bejreka kateme jioкот joohua

63 ¹ ¿Jábesu iri Edom bétana huéeme,
buére joära Bosra bétana,
ä sánkohua sikirisi?
¿Jábesu iri tülisi sánkoka äbo huéeme
éntok tüisi lútula úttia huéeme?

«¿Ínapo ajäria, jü ímī äbo huéeme, am téj-huaka beja im
yölatukähui!
¿Éntokne úttiärata jípure enchim jinëu béchībo!».

² ¿Jatchiakasum sikiri jume em sánkom,
paraj taakammet em checheptisulä bénasi?

³ «Paraj takammetne chécheptisula ínapola;
éntok kaabe nee aniak.
Im omtëpone nee bejreka katémmet chécheptisula.
Éntokne im kujtiapo am pittiak
éntok bem ojbo im supemmet chíjaktek;
éntok im sánkom chicha yáuhuak.

⁴ Bueituk ínapo ínel éiya jü taahuari bem ä béjtuänau
juka kaa tühua ínou bem yáarita bétana,
éntok jü taahuari im yoremrata jínëunakëu beja
yebijla.

⁵ Bichakane huanäine jüneiak kaabe áma nee ania béchībo
atne guómtilatukai bueituk kaabe nee ania baarey.
Im úttiära nee yötuak,
tepa im omtëu éntok nee aniak.

⁶ Im omtëpone nacioonimne pittiak,
omtekane am tejale,
bem ojbo éntokne buíata béppa buitituak».

Diosta úttilhuame Israelta yorembra búttiahuakä béchībo

⁷ Jü nákhuaṁta kaa lülütemta Yahue Diosta bétana
huemtane noknake;

- Yahue Diostane úttılınake sımeta ä yáalä béchıbo
 entok sımeta itom ä mak-lä béchıbo.
 Israelta yorembatamak tüisi ä türitukä béchıbo,
 ä nak jikoliıhuäpo béchıbo entok yún itom ä nakä
 béchıbo.
- 8 Bueıtuk Áapo ínel jiahua: «Lútüriapom bempo
 im yorembra,ıusim kaa yore baıtattahuame».
 Huanäi am jınëuk.
- 9 Bempörım jıokot éay, áapo ket jıokot éiyai,
 Yahue Diosta Ángel pujba am jınëuk.
 Ä am nakekäpo entok am nakjıokolekäpo huam am
 jınëuk;
 am toboktiak entok am ibaktiak
 jıba ä jojoä bénasi.
- 10 Të bempo ä bejreka japték
 éntokım ä Santo Espíritutam siroktuak.
 Júnëli Áapo am bejreka kıktek
 entok ámemak nássuak.
- 11 Huanärım bannataka taahuarimmeu huahuaatek
 Moisésta ä yorembata Egiptopo yeu ä huıkeeko.
 Bempöısu emo nátemajeı: «¿Jaksu aane jü Israelta
 bahuipo huam nuksikame
 Moisésta am suaayayo?
 ¿Jaksu aane jü ä yaakame Santo Espírituta
 ame násuk ä aneyo?
- 12 ¿Jaksu aane jü buere úttiärata
 Moiséstat bittebokähui,
 juka bahueta näikimtekähui bem bíchápo
 entok áu täyatebok jıbapo béchıbo?
- 13 ¿Jaksu aane jü bahuipo kom mékka huam am
 nuksikame?
 Kábaita bueka see päriapö bénasi
 kaa tēitēiteka hueramame.
- 14 Yahue Diosta Espiritu juka böota am majtiak,
 jume animaalım ara buktume bueka päria kom huë
 bénasi jimyore béchıbo.
 Áapo ä yorembata suaayak,
 sımat ä bétana tülisi nok-hua».

**Nak jiokolihuumta entok aniahuumta
béchibo Diostau buannake**

- 15 Señor Dios, téhueka bétanë bitcha;
 itomë bitcha em kari santo entok musäla machiku
 bétana.
 ¿Jaksu aane jü tüisi itom enchi nakëhui entok jü
 em úttiära?
 ¿Jaksum aane jume em tü eerim íto béchibo entok
 jü itom em nak jiokolëhui?
 ¿Jachu lütek jü ítom em nak jiokolëhui?
- 16 ¡Émpo ítom Atchai!
 Abrahamta kaa ítom täyai júnne entok Israel kaa
 ítou huaate,
 Yahue Dios, Émpo ítom Atchai.
 Émpo ítom Jinëuleero jauhuey naateka.
- 17 Yahue Dios, ¿jatchiakase ítom ä toijtuak juka em böo?
 ¿Jatchiakasë ítom jiápsi námakasi yáhuak kaa ítom
 enchi yörinakë béchibo?
 Nottëe, bueitukë ítom nakke ítapo em sauleerom,
 entok jume nau hueerim em attiam.
- 18 Kaa yún taahuarimpo jü em yorembra yeu púari ä
 buiära sáuhuek,
 én entok, jume ítom bejreka kateme, bem éau jibam
 yaala em tiöpomaki.
- 19 Jauhuey júne kaa ítot enchi nésahuekä bénasite aane;
 jauhuey júne kaa em téhuam téhualä bénasi.

- 64** ¹ ¡Téhuekata sfutiake kom huee eiyei!
 ¡Jume káuhuim émo yoo eiyei em bíchäpo!
- ² Köme huee eiyei tajita kutam bebeetitua bénasi
 entok bäam pojpojtítua,
 júnëli jume enchi bejreka kateme jüneenakemme em
 jábetukähui.
 ¡Entok jume nacioonim em bíchäpo émo yoonake!
- ³ Junakoy maujsi machirate enchi yaako, kaa ítom
 boobichähui,
 köme siika.
 ¡Entok jáchinim emo yoyoak jume kähui buérem!

- 4 Jauhuey júnne,
 kaabe ä jikkaijla,
 entok kaabe ä bil-la senu Diosta emo bénnak,
 juka tühuata ameu joohua jume ä suaalemmehui.
- 5 Émpo jume al-leaka lútüla huentä joame ania,
 éntokim áu huaate juka nésauta em huaatiau ä
 yaa ääka.
- Të áächë suuhua, empo omteka aane,
 bueitukte kaa tühuata joohua.
 Binhua naatekate kaa tühuata joohua;
 ¿jachute ára jínëutunake jäni?
- 6 Sîmetakate chîcha maachi.
 Entok chë türi itom jóau júnne,
 sanko chîcha machita bënna.
- Sîmetakate sauhua chohuiram bénasi, huattila,
 entok jume ítom kaa tü yáarim jekata bénasim
 ítom hueria.
- 7 Të, kaabe em téhuam téhuala,
 kaabe em aniahumta jariaka bubusa.
 Huäri béchîbo émpo ítou amatek
 éntokë ítom nenkak jume kaa tü yaarim ítom
 yaa ääka.
- 8 Ä júneltuk júnne, émpo ítom Atchai, Yahue Dios;
 ítapo jü babu techua émpo éntok, jü babu techuata
 tékipapanuame.
- Sîmetakate em mamammei yáari.
- 9 Kátë tüisi ítou omte, Yahue Dios;
 kátë ítom kaa tü yáarimmeu huaate jiba
 béchîbo.
- Itomë bitcha
 ítapo sîmetakate em yorembra.
- 10 Jume em buére joära Santom tösakari.
 Jerusalénpo kaita aayuk;
 Jerusalén áapola taahuak.
- 11 Jü itom tiöpo santo entok uyyori
 ítom bát kat-riam enchi üuttilëipo
 táahuak
 entok sîme jita uyyóri itom jîpurëihui tejalhuak.

- 12 Ä júneltuk júnne, Yahue Dios, ¿katë itom anianake?
¿Jachë kaita joaka tahuanake éntokë chë júne jìokot
ítom eetuanake?

Jü jìokot joohuame jume kaa nésauta joame béchïbo

65 ¹ Jü Señor Dios ínel jiahua:

«Annam böobitchai bempörim nee jariunakëhui, të
kaabe aniahuamta ínou aahuak;
ínonë téu ïai, të kaabe nee jariai.

Jü yorembra kaa nee téhuame ínel jiahua:

“¡Ímïne aane, ímïne aane!”.

- ² Sïme taapone im mámam rútuksiak yorembraahui kaa
im nésauta nee jooriammehui ínou am kannakë
béchïbo.

Bempo jiba bem kaa tü böom boojoria
éntok jiba bem eäu boojoriaka.

- ³ Im pujbapo sïme taapo nee buére aahua
animaalim súaaka diosimmeu ä buijbarekam jume
bem hueertampo
éntok inciensota tattaka jume bem dioosim altarpö.

- ⁴ Jum kókkolam máarim násukim jójotte
éntok jak eeusuhuäpo tukaapom tatáhua.

Kohui huakajtam buabuäye

bem sotörimpo éntok baahua aika animaalim kaa
bem buä iähuähui.

- ⁵ Éntokim ínel jiahua:

“¡Em anëpe taahua!

¡Katë ínou rukrukte, bueítuk ínapone émo béppa
chë santo!”.

Ï yorembra nee omtitua, im yekapo buiichíata
bénasi,
sïme taapo ä bétëpo yeu sisime.

- ⁶ »Akem ä bitcha, íkäine sïmeta kaa koptia:

kannë kaita yáaka tahuanake;

akim ä bejtuanake juka kaa tühuata bem yaalähui.

Jìokot nee am yaanake jáchin bem jìokot yaana
huämi.

- 7 Bem kaa tü yáarim béchibo
 entok bem bát kat-riam kaa tü yáarim béchibo
 buére kahuimmet inciensota taiyak
 éntokim ili kahuim béppa nee buére aahuak.
 ¡Simeta bem yaarimne binnake éntokne jiokot am
 yaanake jiokot bem yaana huämi!
 —ti jiahua Yahue Dios—.
- 8 »Tëne kaa simem tejalnake
 —ti jiahua Yahue Dios—.
 Paraj takam tutturika entok kaa tutturik náu móchala
 chäka bénasi
 (jabe entok ínel jiahua: “¡Kaate simem guötia;
 huate áma türi!”),
 ánëli kétchi, kanne sime Israelta tejalnake.
 Bueitukne ketune huate sauleerom lútula rejteme
 áma jípure.
- 9 Jacobtane át yeu kat-riam jíputuanake
 éntok Judápo yorembra, im kahuimpo jóanake.
 Huame im yeu púakähui akim ä áttianake
 im sauleerom éntok áma jóanake.
- 10 Im yorembra nee jariame béchibo,
 Sarón kabaram huasatunake,
 jü bueka päria Acor huakasim huasatunake.
- 11 »Të emëe nechem tö sájjak Yahue Diosta
 entokem im kahui santota koptiak,
 bueituk buähuaanta entok vinota ámeu oorek
 jü dios Gad entok jü dios Mení, enchim anianakeme
 tüisi enchimmeu huéenakë béchibo,
- 12 kaita tühua enchim boobitcha. Ínapone ejparammei
 enchim mëtebona.
 Sime emëe kom müla chätunake enchim mëebareuta
 bíchäpo.
 Bueitukne enchim núnnuk, entok katem nee nok jíkkajak;
 enchimmeune nokak, entok katem nee nésauta yaariak.
 Kaa türikem yáuhuak —im bíchäpo—
 entok juka im kaa türëhuem jukärem türeka
 yáuhuak».

- 13 Huäri béchibo, ínapo ínel jiahua Yahue Dios síme
úttiäratane jípure:
«Lútüriapo im sauleerom jibuanake,
të emëe tebäurinake.
Lútüriapo im sauleerom baa jínake,
të eme bäi kókkonake.
Im sauleerom al-leenake,
të eme tiusi tahuanake.
- 14 Lútüriapo im sauleerom tüisi al-leaka buiknake,
të emëe chaynake entokem buannake sirokaka entok
enchim jìokot eä béchibo.
- 15 Jume enchim téhuam áma tahuanake jume im yeu
púarim huatemmet kaa tühuata noknake béchibo,
entok Ínapo Yahue Dios jü Señor am mënake
të jume im sauleerom täbui téhuamne am
tehuatuana.
- 16 Síme jume tühuata aahuame ímĩ naciónpò
ínou jü tua lútüriapo Diostau ä áuna.
Entok juka nokta bat kéchame ímĩ naciónpò im
téhuampo tua lútüriapo Diostau ä yaanake.
Síme juka enchim jìokot eäihui bannataka huéeme
bejane am koptiala éntokne beja kaa ameu huaate.

Téhueka beméla entok buía beméla

- 17 »¡Akem ä bitcha! Téhueka bemélatane yaana entok buía
bemélata,
juka yeu simsukamtam koptiana, kaabe áu huaatinake.
- 18 Al-lëaem; úttesem al-léiya jíbapo béchibo im yáanakëpo.
¡Entokem ä bitcha! Ínapo senu Jerusalénta yáanake
al-leehuamta áma ayúnakëpo,
entok yorembra áma jóanakeme al-leakam
jiápsinake.
- 19 Jerusaléntamakne al-leenake
éntokne im yorembatamakne buéresi al-leenake.
Jü buanhuame Jerusalénpo beja kaitatunake
entok jü jìokot jiaihuame júne kaitatunake.
- 20 »Jume én jübua yeu tomtilame bejam kaa kókkonake
kaa jaiki taapo yeu tómtilataka,

- jume yoiyöturim júne kaa kókkonake ketune kee bem
 huásuktiriam bem jiápsinakëu yumariaka.
 Jü mamni taka huásuktiriam hueriaka mukukame
 jübua yötuka muukuk;
 entok jü kaa mamni taka huásuktiriam hueriaka
 mukukame ä béchibo jiookochi.
- 21 Huamëchi taahuarimmet, jü yorembra jume karim bem
 yaarimpo jóanake
 éntokim bem paraj et takam buänake.
- 22 Katim karim áma yaanake tattäbuim úttiapo áma
 kimuka áma jéanakë béchibo
 éntokim parasim júne kaa jäbuanake huatem am
 buänakë béchibo.
 Bueituk juya buérem bibinhuatumë bénasi, anëlim
 jiápsinake jume im yorembra,
 bempo éntok al-leenake juka tékilta bem yaalä
 béchibo.
- 23 Katim kia tékipanuanake,
 bem üusim kaa tühuapo kaa bem jiápsinakë
 béchibo,
 bueituk bempo yeu kat-riam Yahue Diosta tühuata
 mak-lähui,
 entok ket junëlitunake bem yeu kat-riam
 béchibo.
- 24 Annam yommianake kee jee jita ínou am aahuayo.
 Entok ketune am nokaisu,
 ¡ínapone am yommianake!
- 25 Jü roobo entok jü kabara nahuim jibuanake.
 Jü lion basota buänake buejta bénasi;
 jume bakochim éntok buía toröchiata buänake.
 Kaabetam kökosi joonake katim tejalnake júnne síme
 im buére káu santopo.
 ¡Ínapo, Yahue Dios, nok-lame!».

Bette noki entok Diostat boobit-huame

66 ¹Íkäi nooka Yahue Dios:

«Jü téhueka im banco yäura
 jü buía éntok im át guókekähui.

¿Jachem júnel éiya kari chë türik färi béppa nee
yáarianakëhui?

¿Jaksu oorek jum im áma jímyorenakë béchïbo?

- ² Im mámam símeta juka ayukamta yaala;
símetane attiak.
¡Ínapo, Yahue Dios, nok-lame!

»Ámetne suanake jume kaa emo jábelemmet entok jume
bem jíápsipo kaa emo buerialemmet,
jume im noki yöreme.

- ³ Të juka torota mëaka ínou bicha buiseme
jábeta mëaka bénna.

Kabarata mëaka ínou bicha buiseme,
chüuta kutänaa chúktiakä bénna.

Jü báchiata ínou bicha buiseme,
jábeta kohui ojbota ínou buisë bénna.

Jü inciensota inou bicha taame,
jábe senu diosta úttilemtä bénna.

Bueítuk bem böömim yeu púhuak,
entokim íkai jaiti máchirata tutürek.

- ⁴ Ínapone ket ä yeu puaanake juka buére obiachisi ámeu
hueenakemta:

sime juka bem maujhueune ámeu hueetuanake.

Bueítuk nee am núnuko, kaabe nee yommiak.

Nee ámeu nokak, kaabe nee nok jikkajak.

Chë tüisim ím bíchäpom kaa tühuata yáuhuak
éntokim juka kaa im türëhuim yeu púuaka yáuhuak».

- ⁵ Yahue Diosta nokiém jikkaja,
emëe juka ä nokta yöreme:

«Jü enchim yorembra enchim omtia
éntokim kaa enchim áma näikia im téhuam
béchïbo.

“¡Eläpo Yahue Dios ä úttiära bittebonake! —am
júnnériaka—.

¡Áachem emo al-leetua!”.

Të bempo tiusi tahuariatunake.

- ⁶ Akem ä jikkaja juka buére jáihuamta jum buére
joärapo huemta.

- Akem ä jikkaja juka jáhuitta tiöpo bétana yeu
 huemta.
 Ìri ajária Yahue Diosta jiaahui,
 jiokot am joaka jume ä bejreka katemmechi.
- 7 »Kee jee jume huantiriam asua báreka innë taitek júnne,
 Jerusalén usi outa asuak.
- 8 ¿Jábesu íári bénak bétana nok jikkaijla jáni?
 ¿Jábesu íári bénak bil-la jáni?
 ¿Jachu buía senu taapo yeu machiaanake jáni?
 ¿Jachu huepü nación senu huechiapo yeu
 machiaanake jáni?
 Të Jerusaléntau jume huantiriam asua báreka bat áu
 yumáko,
 jume ä asuam asuak.
- 9 Ínapo jume huantiriam ä asoa báreka áu yumátuame,
 ¿jachune kaa ä asuatuanake jáni? —ti jiahua
 Yahue Dios—.
 Ínapo abe am asuatuanake,
 ¿jachune kaa am yeu tomtituanake jáni?», ti jiahua jü
 em Dios.
- 10 «¿Jerusaléntamakem al-léiya, ámakem tüisi al-leeiya!
 Síme jume ä nakeme
 entok emëe jume áa béchĩbo buanakame.
- 11 Entok áapo huepü ayetä bénasi am chĩtuaka,
 am jiápsi yéhana al-leerimmey am joboau tajti».
- 12 Íkáine nooka Ínapo Yahue Dios:
 «Bat-hue yánti jiápsihumtane Jerusalénta maknake.
 Bat-hueta yeu böte bénasi junëli jume nacionim
 rikoamne enchim maknake.
 Áapo enchim jibuátuanake;
 entok ili usita ibaktiahuaka máchampo yoohuä bénasi
 ámemak al-leeateko, junëli enchimmeu hueenake
 jumü ili joárapo.
- 13 Senu ayehuariata ä asoa jiápsi yéchä bénasi, júnëline
 enchim jiápsi yéchanake,
 jum Jerusalénpem jiápsi yéhana».

14 Íkái bíchakäteko, bem jiápsi al-leenake.

Ili juyata bénasim úttiärata juchi jípunake.

Yahue Dios ä úttiära bittebonake ä sauleerom násuku,
entok juka tepa ä ómtira ä bejreka katemmechi.

15 Bueituk lútüriapo Yahue Dios taji násuk yebijnake,
jume ä carreeta nássualeero buére teetukuta bénasi.

Síme ä ómtirata yeu huiknake

entok jiokot yáahuame senuk táhuamtä bénasi.

16 Bueituk Yahue Dios síme yorembrata tajii jiokot
yáanake

entok ä ejparámmeyi.

Entok būrukam kókkonake

ä mamammeyi.

17 «Jume “emo nénkame” entok jume “kaa tühuata emo úhuame” huepü huerto yeu puáripo diosta násuk jípureka, kohui huakajta buabuäye, chikuul huakajta éntok huete huakajta jaiti maachik, símemne tejalnake», ti jiahua Yahue Dios.

18 «Ínapo jünéiya jita enchim joähui éntokne jünéiya jáchin bem eähui. Huári béchibone síme nacioonim náu toijnake entok síme jume ili joäram, bempo äbo yájaka im looria binnake. 19 Áme násukne senu señalta yáanake éntokne áma kaa kókkokamene áman am bíttuanake nacioonimmehui: Tarsis, Liibia entok Liidia (ímëi tüisi kuta huikorimmei ára putteka täyahuame), Tubaal entok Grecia entok síme buiärat chë mekka ayúkame bahue mayoapo jum kee jee íno bétana jikkaijlammehui im looriata júne kaa bil-lame. Júmürim im looria bétana noknake nacioonim bíchápo. 20 Éntokim am nüpanake síme jume enchimmak hueerim täbui nacioonimpo aneme éntokim im kau santohuim am huerianake Jerusalénpo, ofrenda Yahue Diostau buibuijhuamtä bénasi. Kabäimmechim joosákanake carreeta nássualeropo, carreetam ujjolim entok türi, murammechi entok cameellommechi —ti jiahua Yahue Dios—; ofrendata israeliitam jita tüteripo hueria bénasi im tiöpohui; 21 éntokne huatem áme násuk yeu púanake am sacerdotemtunake béchibo entok leviitam. ¡Ti jiahua Yahue Dios!

- 22 »Bueituk júnëli jáchin im téhueka beméla entok im buía
beméla jiba béchibotunakemme,
anëli ketchi enchimmet yeu kat-riam jiba
béchibotunakemme,
enchim téhuam júnne
—ti jiahua Yahue Dios—.
- 23 Sime jü yorembra äbo sájaka nee yörinake
chikti semaanapo jimyore taapo
entok chikti metpo mecha bemélapo.
- 24 Entok yeu sájaka,
jume takahua kókkolamim binnake jume kaa nee
nésauta yaariakame.
Akem ä binnake jume buitichíam am buäyeme katim
kókko,
jü taji am tattame éntok kaa tutuke.
Tepa maujsi machitunake
sime yoremrata béchibo».